

T.C.  
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ  
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANABİLİM DALI  
MUHASEBE VE FİNANSMAN PROGRAMI

**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA SAYIŞTAY DENETİMİ: DOĞRUDAN  
TEMİN BULGULARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NİLAY KALMUK

TEZ DANIŞMANI  
PROF. DR. MERAL EROL FİDAN

BİLECİK, 2025

10742648

T.C.  
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ  
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANABİLİM DALI  
MUHASEBE VE FİNANSMAN PROGRAMI

**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA SAYIŞTAY DENETİMİ: DOĞRUDAN  
TEMİN BULGULARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NİLAY KALMUK

TEZ DANIŞMANI  
PROF. DR. MERAL EROL FİDAN

BİLECİK, 2025

10742648

## BEYAN

Yükseköğretim Kurumlarında Sayıştay Denetimi: Muhasebe Bulgularının İncelenmesi adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazım aşamasında bilimsel araştırma ve etik kurallarına uyduğumu, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehberine uygun olarak tez/dönem projemi hazırladığımı, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel etik kurallarına uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, çalışmamın herhangi bir kısmının başka bir tez/dönem projesi olarak sunulmadığını, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                          |                            |          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|----------------------------|----------|
| Bu çalışmanın,<br>Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmesi durumunda; projenin ve destekleyen kurumun adı proje numarası ile birlikte, ETİK KURUL onayı alınması durumunda ise ETİK KURUL tarih karar ve sayı bilgilerinin beyan edilmesi gerekmektedir. |                          |                            |          |
| <b>DESTEK ALINMIŞTIR</b>                                                                                                                                                                                                                                                                            | <input type="checkbox"/> | <b>DESTEK ALINMAMIŞTIR</b> | <b>X</b> |
| <b>Destek alındı ise;</b>                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |                            |          |
| <b>Destekleyen kurum;</b>                                                                                                                                                                                                                                                                           |                          |                            |          |
| <b>Desteğin Türü</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                |                          | <b>Proje Numarası</b>      |          |
| 1- BAP (Bilimsel Araştırma Projesi)                                                                                                                                                                                                                                                                 |                          |                            |          |
| 2- TÜBİTAK                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                          |                            |          |
| Diğer;.....                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                          |                            |          |
| <b>ETİK KURUL onayı var ise;</b>                                                                                                                                                                                                                                                                    |                          |                            |          |
| <b>ETİK KURUL karar tarih/sayı:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                 |                          | ...../.....                |          |

Nilay KALMUK

../../2025

İmza

## **ÖN SÖZ**

Tez çalışmamda bana destek olan, yol gösteren, tecrübe ve bilgilerini esirgemeyen çok kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Meral EROL FİDAN’a, yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve birikimlerinden faydalandığım tüm hocalarıma ve bu yolculukta sabır ve desteklerini her daim hissettiğim aileme çok teşekkür ediyorum.

**Nilay KALMUK**

**2025**



## ÖZET

### YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA SAYIŞTAY DENETİMİ: DOĞRUDAN TEMİN BULGULARININ İNCELENMESİ

Dünyada yaşanan ekonomik krizler nedeniyle birçok ülke mali yönetim sistemlerinde reform sürecine girmiştir. INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı) tarafından uluslararası standartlar hazırlanmış ve dünyada örgüte üye ülkelerin Sayıştay gibi denetim kurumları bu standartlara uyum sağlamaya çalışmışlardır. Türkiye’de de dünyadaki gelişmelerden sonra bu alanda yenilik yapma ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur. 2003 yılında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kabul edilmiş ardından 2010 yılında 6085 sayılı Sayıştay Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kanunlara göre Sayıştay’ın gerçekleştirdiği denetim, TBMM adına gerçekleştirilen, kamu kaynaklarının mevzuata ve bütçeye uygun kullanımına ilişkin denetimdir. Üniversiteler de kamu kapsamında bulunan özel bütçeli idareler olduğundan 5018 sayılı kanun gereği Sayıştay tarafından denetlenmektedir. Sayıştay raporları 2012 yılından itibaren kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Kamu ve özel idarelerde gerçekleştirilecek ihalelere ilişkin usul ve esasların düzenlendiği 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 2003 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanunun 18. maddesinde ihale usulleri, 22. maddesinde harcama yöntemleri açıkça belirtilmiştir. Bu çalışmanın amacı, devlet üniversitelerinin 2020-2023 yılları arasında yayınlanmış Sayıştay raporlarının 4734 sayılı kanunda geçen “doğrudan temin” yöntemi maddesi kapsamında belirlediğimiz değişkenlere göre analiz edilmesidir. Bu doğrultuda Sayıştay Başkanlığı’nın ana sayfasından 4 yıllık raporlara ulaşılmıştır. NVIVO programı yardımıyla Sayıştay raporlarında sadece doğrudan temin bulguları tespit edilerek bu üniversiteler inceleme kapsamına alınmıştır. Üniversitelerin bulundukları bölge, kuruluş yılı, tıp fakültesi mevcudiyeti, iç kontrol birimi olup olmaması ve raporun pandemi döneminde veya pandemi sonrası dönemde yayınlanmış olması çalışmanın değişkenleridir. Analiz sonuçları, doğrudan temin yöntemiyle ilgili ihlallerin yıllara ve değişkenlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Pandemi dönemine ait rapor sayısı daha az olmakla birlikte, bu dönemde tespit edilen doğrudan temin ihlalleri sayısı, pandemi sonrası döneme kıyasla daha fazladır. Ayrıca, pandemi döneminde iç kontrol birimi bulunan üniversitelerin sayısı fazla olmasına rağmen, bu birimlerin varlığı ihlal sayısını azaltmamıştır. Bu durum, iç kontrol birimlerinin işlevselliği konusunda soru işaretleri doğurmakta ve bu birimlerin etkin çalışmadığına işaret etmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Sayıştay Denetimi, Kamu İhale Kanunu, Doğrudan Temin, Pandemi

## **ABSTRACT**

### **COURT OF ACCOUNTS AUDITING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: REVIEW OF DIRECT PROCUREMENT FINDINGS**

Due to the global economic crises, many countries have embarked on a process of reforming their financial management systems. International standards have been prepared by INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions), and audit institutions, such as the Court of Accounts, in member countries have striven to comply with these standards. Following global developments, the need for innovation in this area has become unavoidable in Turkey. Public Financial Management and Control Law No. 5018 was enacted in 2003, followed by Court of Accounts Law No. 6085 in 2010. According to the law, the audit conducted by the Court of Accounts is carried out on behalf of the Turkish Grand National Assembly (TBMM) regarding the use of public resources in accordance with legislation and the budget. Universities, as public institutions with special budgets, are audited by the Court of Accounts in accordance with Law No. 5018. Court of Accounts reports have been shared with the public since 2012.

Public Procurement Law No. 4734, which regulates the procedures and principles regarding tenders to be conducted in public and private institutions, entered into force in 2003. Article 18 of the law clearly defines tender procedures, and Article 22 clearly defines expenditure methods. The purpose of this study is to analyze the Court of Accounts reports of public universities published between 2020 and 2023 based on the variables we identified within the scope of the "direct procurement" method article in Law No. 4734. For this purpose, four years of reports were accessed from the Court of Accounts' homepage. Using the NVIVO program, only direct procurement findings were identified in the Court of Accounts reports and these universities were included in the study. The variables of the study were the region where the universities were located, the year they were established, the presence of a medical school, whether they had an internal control unit, and whether the report was published during or after the pandemic. The analysis results revealed that violations related to the direct procurement method varied across years and variables. While the number of reports during the pandemic period was lower, the number of direct procurement violations detected during this period was higher than in the post-pandemic period. Furthermore, despite the high number of universities with internal control units during the pandemic, their presence did not reduce the number of

violations. This raises questions about the functionality of internal control units and suggests that these units are not functioning effectively.

**Keywords:** Court of Accounts Audit, Public Procurement Law, Direct Procurement, Pandemic



## İÇİNDEKİLER

|                                                         |     |
|---------------------------------------------------------|-----|
| ÖN SÖZ.....                                             | i   |
| ÖZET.....                                               | ii  |
| ABSTRACT .....                                          | iii |
| TABLolar LİSTESİ.....                                   | vii |
| ŞEKİLLER LİSTESİ.....                                   | ix  |
| KISALTMALAR LİSTESİ .....                               | x   |
| 1. GİRİŞ .....                                          | 1   |
| 2. DENETİM KAVRAMI .....                                | 3   |
| 2.1. Denetim Türleri .....                              | 4   |
| 2.1.1. Dış Denetim (Bağımsız Denetim).....              | 4   |
| 2.1.2. İç Denetim.....                                  | 4   |
| 2.1.3. Kamu Denetimi .....                              | 6   |
| 2.1.4. Sayıştay Denetimi.....                           | 7   |
| 3. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU.....                   | 8   |
| 3.1. İhale Usulleri .....                               | 9   |
| 3.1.1. Açık İhale Usulü .....                           | 9   |
| 3.1.2. Belli İstekliler Arası İhale Usulü .....         | 9   |
| 3.1.3. Pazarlık İhale Usulü .....                       | 10  |
| 3.2. Harcama Yöntemi.....                               | 10  |
| 3.2.1. Doğrudan Temin .....                             | 10  |
| 4. ELEKTRONİK KAMU ALIMLARI PLATFORMU (EKAP) .....      | 16  |
| 5. LİTERATÜR ARAŞTIRMALARI VE ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ..... | 17  |
| 5.1. LİTERATÜR .....                                    | 17  |
| 5.2. Araştırmanın Amacı.....                            | 23  |
| 5.3. Araştırmanın Kapsamı.....                          | 23  |
| 5.4. Araştırmanın Yöntemi .....                         | 23  |
| 6. BULGULAR .....                                       | 25  |
| 6.1. 2020 Yılı Bulguları.....                           | 25  |
| 6.2. 2021 Yılı Bulguları.....                           | 35  |
| 6.3. 2022 Yılı Bulguları.....                           | 46  |
| 6.4. 2023 Yılı Bulguları.....                           | 56  |
| 7. TARTIŞMA .....                                       | 69  |
| 8. SONUÇ VE ÖNERİLER.....                               | 70  |

|                       |           |
|-----------------------|-----------|
| <b>KAYNAKÇA .....</b> | <b>74</b> |
| <b>EKLER.....</b>     | <b>78</b> |



## TABLÖLAR LİSTESİ

|                                                                                                                                                           | Sayfa |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| <b>Tablo 3. 1.</b> 2020 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı .....                                                                         | 11    |
| <b>Tablo 3. 2.</b> 2020 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla<br>Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı .....            | 12    |
| <b>Tablo 3. 3.</b> 2021 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı .....                                                                         | 12    |
| <b>Tablo 3. 4.</b> 2021 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla<br>Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı .....            | 13    |
| <b>Tablo 3. 5.</b> 2022 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı .....                                                                         | 13    |
| <b>Tablo 3. 6.</b> 2022 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla<br>Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı .....            | 14    |
| <b>Tablo 3. 7.</b> 2023 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı .....                                                                         | 14    |
| <b>Tablo 3. 8.</b> 2023 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla<br>Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı .....            | 15    |
| <b>Tablo 5. 1.</b> Literatür Araştırmaları .....                                                                                                          | 17    |
| <b>Tablo 6. 1.</b> 2020 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi .....                                                                                   | 26    |
| <b>Tablo 6. 2.</b> 2020 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre<br>Değerlendirilmesi .....                                | 27    |
| <b>Tablo 6. 3.</b> 2020 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş<br>Yılına Göre Değerlendirilmesi .....                   | 29    |
| <b>Tablo 6. 4.</b> 2020 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi<br>Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi .....                   | 30    |
| <b>Tablo 6. 5.</b> 2020 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç<br>kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu ..... | 32    |
| <b>Tablo 6. 6.</b> 2022 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi .....                                                                                   | 36    |
| <b>Tablo 6. 7.</b> 2021 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre<br>İncelenmesi .....                                      | 37    |

|                                                                                                                                                         |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Tablo 6. 8.</b> 2021 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi .....                    | <b>40</b> |
| <b>Tablo 6. 9.</b> 2021 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi .....                    | <b>41</b> |
| <b>Tablo 6. 10.</b> 2021 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu ..... | <b>43</b> |
| <b>Tablo 6. 11.</b> 2022 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi .....                                                                                | <b>47</b> |
| <b>Tablo 6. 12.</b> 2022 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre İncelenmesi.....                                       | <b>48</b> |
| <b>Tablo 6. 13.</b> 2022 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi .....                   | <b>50</b> |
| <b>Tablo 6. 14.</b> 2022 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi .....                   | <b>51</b> |
| <b>Tablo 6. 15.</b> 2022 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu ..... | <b>53</b> |
| <b>Tablo 6. 16.</b> 2023 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi .....                                                                                | <b>57</b> |
| <b>Tablo 6. 17.</b> 2023 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre Değerlendirilmesi .....                                | <b>58</b> |
| <b>Tablo 6. 18.</b> 2023 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi .....                   | <b>60</b> |
| <b>Tablo 6. 19.</b> 2023 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi .....                   | <b>61</b> |
| <b>Tablo 6. 20.</b> 2023 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç Kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu ..... | <b>62</b> |
| <b>Tablo 6. 21.</b> Pandemi Dönemi ve Pandemi Sonrası Dönem Genel Sayısal Veriler .....                                                                 | <b>66</b> |

## ŞEKİLLER LİSTESİ

|                                                                                              | Sayfa |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| Şekil 6.1. 2020 Yılı Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporlarından Elde Edilen Kelime Bulutu... | 25    |
| Şekil 6.2. 2021 Yılı Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporlarından Elde Edilen Kelime Bulutu... | 35    |
| Şekil 6.3. 2022 Yılı Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporlarından Elde Edilen Kelime Bulutu... | 46    |
| Şekil 6.4. 2023 Yılı Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporlarından Elde Edilen Kelime Bulutu... | 56    |

## KISALTMALAR LİSTESİ

**AB:** Avrupa Birliği

**ABD:** Amerika Birleşik Devletleri

**AICPA:** American Institute of Certified Public Accountants (Amerikan Sertifikalı Mali Müşavirler Enstitüsü)

**BDS:** Bağımsız Denetim Standartları

**BDY:** Bağımsız Denetim Yönetmeliği

**CPA:** Certified Public Accountant (Sertifikalı Mali Müşavirler)

**COSO:** Committee of Sponsoring Organizations (Sponsor Olan Kurumlar Birliği)

**DT:** Doğrudan Temin

**DB:** Diğer Bulgular

**DSB:** Döner Sermaye Bulguları

**EKAP:** Elektronik Kamu Alımları Platformu

**GKGMİ:** Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri

**INTOSAI:** International Organisations of Supreme Audit Institutions (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı)

**KGK:** T.C. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

**KİK:** Kamu İhale Kanunu

**KMYKK:** Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

**TBMM:** Türkiye Büyük Millet Meclisi

**TL:** Türk Lirası

**TTK:** Türk Ticaret Kanunu

**YSK:** Yüksek Seçim Kurulu

## 1. GİRİŞ

Denetim kavramının kökenleri çok eski tarihlere dayanmaktadır. Değişen ve gelişen günümüz dünyasında denetim kavramının önemi de her geçen gün artmaktadır. Dünyada yaşanan ekonomik, sosyolojik ve siyasal gelişmeler, birçok ülkenin mali yönetim sisteminde değişime neden olmuştur. Geleneksel bütçeleme sisteminden modern bütçeleme sistemine geçiş yapılmış, harcamalarda yasallık ve maddi doğruluklara ek olarak verimlilik, etkinlik ve hesap verebilirlik ölçütleri de denetim kapsamına dahil olmuştur.

Kamu harcamalarının denetimi yüksek denetim kurumları tarafından parlamentolar adına yerine getirilmektedir. Kamu kurumlarına verilen ödeneklerin mevzuata uygun olarak harcanıp harcanmadığı, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılıp kullanılmadığı, kamu zararı riskinin olup olmadığı bu kurumların görevleridir. Dünyada her ülke farklı yöntemlerle denetimlerini icra ederken ortak bir paydada buluşma ihtiyacı ortaya çıkmış ve 1953 yılında kamu denetimi iş birliği olarak INTOSAI adıyla uluslararası bir örgüt kurulmuştur. INTOSAI, yüksek denetim kurumlarına denetim alanında standartlar geliştirmektedir ve üye ülke Sayıştayları bu standartlara entegre olmaya çalışmaktadır.

Türkiye’de de dünyadaki gelişmelere paralel olarak kamu mali yönetim sisteminde köklü bir değişim yaşanmıştır. Bu dönüşümün temelini oluşturan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu yönetiminde mali saydamlık, hesap verebilirlik, etkinlik, verimlilik ve ekonomiklik ilkeleri ön plana çıkmıştır. Söz konusu kanunla, kamu kaynaklarının etkili ve kontrollü bir şekilde yönetilmesi amaçlanarak yeni bir mali yönetim anlayışının temeli atılmıştır. Bu bağlamda, denetim faaliyetlerinin kurumsal ve yasal altyapısı da yeniden şekillendirilmiştir. Denetim sistemine yönelik bu yeni yapının hukuki temelini 5018 sayılı Kanun oluştururken, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile Sayıştay’a Türkiye Büyük Millet Meclisi adına kamu idarelerinin mali faaliyetlerini denetleme ve denetim sonuçlarını raporlama olmak üzere iki temel görev verilmiştir.

Dünyada Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI) adı altında yapılan kamu denetimleri, Türkiye’de TBMM adına Sayıştay tarafından gerçekleştirilmektedir. Sayıştay denetimi, kamu kaynaklarının mevzuata uygun olarak etkili ve verimli kullanımının tespit edilmesi, denetim sonuçların raporlanarak kamuoyuyla paylaşılması sürecidir. Sayıştay, denetim faaliyetlerini temel olarak "düzenlilik denetimi" ve "performans denetimi" olmak üzere iki ana başlık altında yürütmektedir. Bu denetimler sonucunda hazırlanan raporlar, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda düzenli olarak yayımlanmaktadır. Yükseköğretim

kurumları, kamu tüzel kişiliğine sahip özel bütçeli idareler arasında yer aldığından, mali yönetim ve kontrol süreçlerinin de kamu gücü tarafından denetlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, üniversitelerin mali işlemleri ve kontrol sistemleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (KMYKK) kapsamında Sayıştay tarafından denetlenmektedir.

Kamu alımlarında gerçekleşecek ihalelere ilişkin usul ve esaslar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenmiştir. 4734 Sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde; Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği yöntemi ifade eder. Doğrudan Temin, ihale usulü değildir. Mevzuatta belirtilen durumlarda idarelerce kullanılabilecek bir satın alma yöntemidir.

Doğrudan temin yöntemi, mal ve hizmet alımı yapılırken ihale usullerine göre daha kolay olduğu için tercih edilmektedir. Fakat bu yöntem kullanılırken kanunda belirtilen şartlar ihlal edilmektedir. Yaptığımız incelemelerde gördüğümüz durum sonucunda bu çalışmada devlet üniversiteleri Sayıştay raporlarında tespit edilen bulguların, 4734 sayılı kanunun doğrudan temin maddesi kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Literatürde, Sayıştay raporları üzerine çeşitli çalışmaların mevcut olduğu görülmekle birlikte, devlet üniversitelerinin Sayıştay raporlarına yönelik araştırmaların oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle devlet üniversitelerinin Sayıştay raporları bağlamında doğrudan temin uygulamalarının analiz edildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Uluslararası çalışmalar incelendiğinde kamu üniversitelerinin iç kontrol birimleri açısından değerlendirildiği bazı araştırmalar bulunmaktadır. Ayrıca literatürde NVIVO gibi metin madenciliği programı kullanılarak Sayıştay raporlarının analiz edildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmada öncelikle denetim kavramı tanımlanarak, denetim türleri açıklanmış ve Sayıştay denetiminin tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Daha sonra Sayıştay denetiminin türleri detaylandırılarak incelenmiştir. Kamu İhale Kanunu'nun gelişim süreci kısaca açıklanmış; kanunda yer alan ihale usulleri ve harcama yöntemlerine değinilmiştir. Araştırmanın son bölümünde ise Sayıştay Başkanlığı'nın resmi internet sitesinden temin edilen devlet üniversitelerine ait denetim raporları, NVIVO programı aracılığıyla analiz edilerek elde edilen bulgular sunulmuştur. Analiz kapsamında yalnızca Sayıştay raporlarında açıkça belirtilmiş doğrudan temin ihlallerine odaklanılmış, bu ihlaller yıllara göre değerlendirilmiştir.

## 2. DENETİM KAVRAMI

İşletmenin dört ana fonksiyonundan biri olan denetim; işletme faaliyet ve olaylarına ilişkin mali tablolarının muhasebe standartlarında belirtilen kriterlere uygunluğunun araştırıldığı, elde edilen bilgilerin tarafsız ve bağımsız olarak değerlendirilip sonucun ilgililere rapor olarak sunulduğu bir süreç olarak ifade edilmektedir (Altay ve Özer, 2024).

Devlet Planlama Teşkilatı'na göre denetim kavramı, *“ekonomik faaliyet ve olaylarla ilgili gerçekleşmiş sonuçları, önceden belirlenmiş amaç, kıstas ve standartlara göre tarafsız olarak analiz etmek ve ölçmek suretiyle kanıtlara dayanarak değerlendirme, gelecekteki hataların önlenmesine yardımcı olma, kişi ve kuruluşların gelişimine, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı hale gelmesine, verimlilik, tutumluluk ve etkinliğin iyileştirilmesine rehberlik etmek, elde edilen sonuç ve bulguları ilgililere duyurmak için uygulanan bir süreç”* olarak ifade edilmektedir. (Devlet Planlama Teşkilatı, 2000).

Uluslararası kuruluşların (Certified Public Accountant (CPA) ve American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)) yaptığı tanıma göre denetim; bir ekonomik birimin faaliyet ve olaylara ilişkin açıkladığı bilgilerin önceden belirlenmiş ilkelere uygunluğunu belirlemek ve raporlamak amacıyla toplanan kanıtların tarafsızca değerlendirilmesi ve sonucun ilgili kullanıcılara raporlanması sürecidir (Öz, 2015).

Günümüzdeki tanımıyla denetim; Yıldırım (2019) tarafından, kurum, örgüt ve işletmelerin tüm faaliyetlerini kapsayan; kaynakların etkin ve verimli kullanımını ölçme ve değerlendirme süreci olarak tanımlanmakta olup, bu süreç raporlama ve paydaşlara bilgi sunma aşamalarıyla tamamlanmaktadır.

Denetim bir mukayese sürecini ifade etmektedir. Denetimde amaç finansal verilerin önceden belirlenmiş kriterlere uygunluğunu belirlemektir. Kamu Gözetimi Kurumuna göre denetimin amacı, bir işletme veya kurumun belirli bir döneme ait bilgilerin standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi; denetimin kapsamı ise bağımsız uzman kişilerin denetim sırasında denetim amacına ulaşmak için uyguladığı denetim yöntemlerini ifade etmektedir. Denetimin kapsamını; işletmenin gelir ve giderleri, faaliyetlerine ilişkin maliyet bilgileri ile defter, kayıt ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Denetim sonucunda ise, elde edilen yeterli ve uygun kanıtlara dayanarak bir denetim görüşü oluşturulmaktadır (T.C. Sayıştay Başkanlığı).

## **2.1. Denetim Türleri**

### **2.1.1. Dış Denetim (Bağımsız Denetim)**

Bağımsız denetim faaliyetleri Türkiye’de 1960’lı yıllarda bankaların talepleri ile yurtdışında bulunan bağımsız denetim firmaları tarafından yapılmıştır. 1970’li yıllar itibariyle Türkiye’de yerleşik bulunan bağımsız denetim firmaları bağımsız denetim faaliyetlerini gerçekleştirmeye başlamıştır. 1987 yılında ilk zorunlu uygulama bankalara yönelik yaptırılmıştır. BDS’ lere yönelik ilk düzenleme 1988 yılında Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılmıştır. 2000’li yıllarda yaşanan muhasebe skandalları dış denetim kavramının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de 2011 yılında Türk Ticaret Kanunu değiştirilmiş ve KGK kurulmuştur. KGK denetim alanıyla ilgili Bağımsız Denetim Yönetmeliğini (BDY) yayımlamıştır. Türkiye’de, söz konusu yönetmelik doğrultusunda bağımsız denetim faaliyetleri, yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşları ve bireysel denetçiler tarafından yürütülmektedir (Atabay ve Dinç, 2019).

SPK’ na göre bağımsız denetim şu şekilde ifade edilmiştir;

Bağımsız denetim adıyla da bilinen dış denetim, mali tablo ve diğer mali bilgilerin mali raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu konusunda makul güvence sağlayacak bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla, denetim standartlarında gerekli görülen denetim tekniklerinin uygulanarak defter, kayıt ve belgelerin denetlenmesi, değerlendirilmesi ve rapor oluşturulmasını ifade etmektedir (Öz; 2015).

Dış denetim, bir kurum, kuruluş veya işletmenin, kendi bünyesi dışındaki ya da kendisinden bağımsız denetçiler tarafından denetlenmesini ifade etmektedir. Bu denetim süreci; kurumun finansal durumu, iç kontrol ve denetim sistemleri, dönem sonu finansal tabloları ile yönetimin etkinliği ve verimliliğinin değerlendirilmesini ve elde edilen sonuçların ilgili taraflara raporlanmasını kapsamaktadır. Dış (bağımsız) denetim, işletme ile doğrudan veya dolaylı çıkar ilişkisi bulunmayan, bağımsız ve farklı tüzel kişiliğe sahip denetçiler tarafından, denetim sözleşmesi kapsamında işletmenin finansal tablolarının Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri doğrultusunda doğruluğunun incelenmesidir (Atilla, 2023).

### **2.1.2. İç Denetim**

İç denetim ve iç kontrol günümüzde işletmeler için küreselleşmenin getirdiği rekabet ortamında varlıklarını korumak ve faaliyetlerini devam ettirmek için büyük önem taşımaktadır.

İşletmeler amaçladığı hedefler kapsamında faaliyetlerini gerçekleştirirken bazı kural ve ilkelere uymaları gerekmektedir. Gerek kendi talepleri gerekse yasal zorunlukları nedeniyle tabi oldukları denetimler bu kural ve ilkelere ne ölçüde uyulduğu, amaçlanan hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı konusunda bağımsız bir süreci ifade etmektedir (Sabuncu, 2017).

İç denetim, etkili bir kontrol ve uygun maliyet amacıyla işletme içinde kurulmuş bağımsız bir denetim fonksiyonudur. İşletme içerisinde ya da işletmede görevli denetçiler tarafından gerçekleştirilen denetime iç denetim denir.

İç denetim, kurum içerisinde bulunan bağımsız bir birimin kurumda meydana gelecek hile ve hataların önlenmesi, personelin sorumluluklarını aktif olarak gerçekleştirmesi, kurum kaynaklarının etkin kullanılması için iç denetçiler tarafından gerçekleştirilen bir denetim türüdür(Yıldırım, 2019).

Dünyada yaşanan büyük skandallarla (Enron ve Worldcom) birlikte işletmelerin kurumsal yönetim anlayışının eksik olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine Amerika Birleşik Devletleri'nde işletmelerde finansal raporlamanın güvenilirliğini arttırmak ve yatırımcı güvenini yeniden sağlamak için Sarbanes Oxley Yasası oluşturulmuştur. Türkiye'de de işletmelerin karşılaşacağı hata ve hile risklerinin en aza indirilmesi, örgüt içerisindeki geçmiş faaliyetlerin disiplinli olarak incelenmesi gerekliliği iç denetim ve iç kontrolün önemini daha da arttırmıştır.

1941'de kurulan İç Denetçiler Enstitüsü iç denetimi; işletme ve kurumların faaliyetlerini gerçekleştirmek ve katma değer sağlamak için tasarlanmış bağımsız, makul güvence ve danışma faaliyeti olarak tanımlamıştır (Öz, 2015).

#### **2.1.2.1. İç Kontrol**

İç kontrol, işletmelerin hedeflerine ulaşması ve misyonlarını gerçekleştirme sürecinde karşılarına çıkabilecek sorunların en aza indirilmesi için uygulanan sistemdir. Başka bir ifadeyle işletmenin yönetim ve personeli tarafından gerçekleştirilen, belirlenen hedeflere ve misyona ulaşmasında makul güvence sağlamak için tasarlanmış, işletmenin genelini etkileyen bütünleşmiş bir iç kontrol sürecidir.

İç kontrol, yalnızca mali işlemler ve raporlamayla sınırlı olmayıp, aynı zamanda yönetim, idare, strateji ile işletmenin diğer faaliyetleri, uyum süreçleri ve performansını da kapsayan tüm kontrol mekanizmalarını ifade eder (HMB, 2025).

2003 yılında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kamu mali yönetim sistemimiz uluslararası standartlar ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygun bir şekilde yeniden düzenlenmiş ve bu kapsamda etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması amacıyla Kamu İç Kontrol Rehberi yayımlanmıştır.

Kamu İç Kontrol Rehberi, COSO modelini temel alarak iç kontrol unsurları ve standartlarını, iç kontrol sisteminin işleyişini, kullanıcıların rol ve sorumluluklarını belirlemiş; böylece kamu kurumlarına yol gösteren kapsamlı bir rehber niteliği kazanmıştır. İç kontrol sistemini oluşturan beş bileşen şunlardır (HMB, 2025);

**Kontrol Ortamı:** İç kontrolün diğer unsurlarına temel teşkil eden genel bir çerçeve olup kişisel ve mesleki dürüstlük, etik değerler, mesleki yeterlilik, organizasyonel yapı, insan kaynakları ile yönetim felsefesi ve iş yapma tarzına ilişkin hususları kapsar.

**Risk Değerlendirme:** İdarenin hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi sürecidir.

**Kontrol Faaliyetleri:** İdarenin hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve belirlenen riskleri yönetmek amacıyla oluşturulan politika ve prosedürlerdir.

**Bilgi ve İletişim:** Gerekli bilginin ihtiyaç duyan kişi, personel ve yöneticiye belirli bir formatta ve ilgililerin iç kontrol ve diğer sorumluluklarını yerine getirmelerine imkân verecek bir zaman dilimi içinde iletilmesini sağlayacak bilgi, iletişim ve kayıt sistemini kapsar.

**İzleme:** İç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsar.

### 2.1.3. Kamu Denetimi

Denetimi gerçekleştiren denetçi türüne göre bir diğer denetim türü de kamu denetimidir.

Kamu denetimi; yetkileri kanunlar çerçevesinde belirlenmiş, kamu düzeninin sağlanması açısından kamu adına denetim görevini gerçekleştiren kişi ve kurumlar aracılığıyla yürütülen mali tablolar, usul ve faaliyet denetimidir (Kalkan, 2017). Kamu ve özel işletmelerin devletin ekonomik politikasına, kamu yararına, yasalara ve yönetmeliklere ne derece uygun olduğunun, bakanlık ya da kamu kurumlarına bağlı denetçiler tarafından denetlenmesi kamu denetimidir (Öz; 2015).

Kamu denetçileri bağımsız denetçiler gibi finansal tablo ya da muhasebe denetimi yapmazlar. Kamu kurumlarında uygunluk denetimi yapılarak gerçekleşen faaliyetlerin yasaya, mevzuata ve yönetmeliklere olan uygunluğunu denetlenmektedir. Kamu denetçileri, yaptıkları

denetim sonucunda kamuya doğrudan rapor sunma yükümlülüğüne sahip olmayıp, elde ettikleri bulguları kurumun üst yöneticisine raporlamak zorundadırlar (Yılancı vd.; 2012).

#### **2.1.4. Sayıştay Denetimi**

1980’li yıllardan sonra birçok ülke dünyada yaşanan büyük ekonomik krizler sebebiyle kamu yönetim sistemlerinde değişiklik sürecine girmiştir. Sınırlı kamu kaynaklarının verimsiz kullanımı ve yeni kamu işletmeciliği kavramı da bu süreci etkilemiştir (Kaçer, 2019). Gelişen bu süreçte Sayıştaylarda yeniden yapılanma ihtiyacını göz önünde bulundurarak yüksek denetim görevini etkin olarak yerine getirmek amacıyla modern yöntem ve süreçler geliştirmişlerdir (Önder ve Meydanlı, 2019).

Kamu yönetimi alanındaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de bu alanda yenilik yapma ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur. 2003 yılında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kabul edilmiş, 2006 yılında yürürlüğe girmiştir. AB’ ne uyum sürecinde kamu mali yapısı yeniden şekillenmiş ve Sayıştay Kanunu’nda değişiklik yapılması zorunlu hale gelmiştir. 2010 yılında 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu yürürlükten kaldırılarak 6085 sayılı Sayıştay Kanunu yürürlüğe girmiştir (SAYDER, 2025).

Sayıştay’ın denetim görevi 5018 sayılı KMYKK’ nun 68. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir; *“Sayıştay’ın gerçekleştirmiş olduğu dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamında bulunan kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğunda, yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluğunun incelenmesi ve sonuçların TBMM’ye raporlanmasıdır.”*

Sayıştay, kamu kurumlarının mali işleri ve düzenledikleri mali tabloları, yürürlükteki mevzuata uygunluğunu TBMM adına denetleyen, denetim sonuçlarını raporlayan ve kamu zararının oluşmasına sebep olanları yargılama yetkisi bulunan Anayasal organdır (Atilla ve Kıymık, 2023)

##### **2.1.4.1. Sayıştay Denetim Türleri**

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 2. maddesi, Sayıştay denetiminin kapsamını düzenlilik denetimi ve performans denetimi olmak üzere iki ana başlık altında belirlemiştir. Düzenlilik denetimi, kamu kaynaklarının mevzuata uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını değerlendirirken; performans denetimi, kaynakların ekonomik, etkili ve verimli bir şekilde yönetilip yönetilmediğini incelemektedir.

#### **2.1.4.1.1. Düzenlilik Denetimi**

Düzenlilik denetimi; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 36. maddesinde “*kamu idarelerinin hesap ve işlemleri ile yılsonu mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespit edilmesi ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi*” olarak tanımlamıştır.

Düzenlilik denetimi yıllık olarak yapılmakta, mali denetim ve uygunluk denetimi olarak ikiye ayrılmaktadır. Yeni mevzuat sonrasında mali denetim işin özünü oluştururken uygunluk denetimi önceki denetim faaliyetlerinin devamı niteliğindedir (Altay ve Özer, 2024)

Mali denetimde amaç ekonomik birimlerin hazırladığı mali tabloları önceden belirlenmiş ölçütlere uygunluğunun denetlenmesidir (Öz, 2015). Temel amacı mali tabloların güvenilirliğini sağlamak olan mali denetim; kamu idarelerinin yıllık işleyiş ve hesaplarından oluşan mali tabloların GKGMİ' ne göre oluşturulup oluşturulmadığı ve mali durumu doğru yansıtıp yansıtmadığını inceleyen denetimdir (Genç vd., 2023)

Uygunluk denetimi, kamu idarelerinin mallar ile gelir ve giderlerine yönelik hesap ve işlemlerin hukuka uygunluğunun değerlendirildiği denetim faaliyetidir (Çakalı ve Baloğlu, 2022). Uygunluk denetimi, yasal mevzuat ya da kurum üst yönetimi tarafından düzenlenen yönetmelik gibi düzenlemelere uygun davranılma durumunu kapsamaktadır (Atilla ve Kıymık, 2023)

#### **2.1.4.1.2. Performans Denetimi**

Kaynakların verimli, etkili ve tutumlu olarak kullanılıp kullanılmadığı ve mali sorumluluk gereklerinin yeterli ölçüde karşılanıp karşılanmadığını anlamak için kurumun faaliyetlerinin değerlendirilmesi olarak ifade edilmektedir (Kaçer, 2019)

INTOSAI (Uluslararası Sayıştaylar Birliği) performans denetimini; kamu kurumlarının sistemlerini, işlemlerini, programlarını, faaliyetlerini ya da kuruluşlarını tutumlu, verimli ve etkin ilkelerine uygun olarak gerçekleştirip gerçekleştirmediği ve iyileştirme alanlarının bulunup bulunmadığının bağımsız, nesnel ve güvenilir bir incelemesi olarak tanımlamaktadır.

### **3. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU**

1984 yılında yürürlüğe giren 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, zamanla değişen ve gelişen ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmış; ayrıca tüm kamu kuruluşlarını kapsamaması nedeniyle, Avrupa Birliği ve uluslararası mevzuata uyumlu yeni bir ihale kanunu ihtiyacını

ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda, 1992 yılında mevzuatın güncellenmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda, 2002 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu kabul edilerek, 1 Ocak 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yeni kanunun en önemli amaçlarından biri, kamu bütçesinin etkin ve kontrol altında yönetilmesini sağlamaktır.

4734 sayılı kanunda amaç, kamu hukukuna tabi ya da kamu denetiminde olan veya kamu kaynaklarını kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerde uygulanacak usul ve esasları belirlemektir. Kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu kaynaklarını kullanarak yapacakları ihalelerde tek yasal düzenlemeye tabi olarak uygulama birliği sağlamaktır (KİK 1. Md.)

### **3.1. İhale Usulleri**

Kanunun 18. maddesinde, idarelerin mal, hizmet veya yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak ihale usulleri, 22. maddesinde kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilecek harcama yöntemi aşağıdaki gibi belirtilmiştir (KİK 18. Md. ve 22. Md.)

#### **3.1.1. Açık İhale Usulü**

İhale konusu için ilanı yapılarak bütün ilgi duyanların teklif verebildiği usuldür. Aslında idarelerin tüm alımları açık ihale usulüyle gerçekleştirmeleri esastır. Fakat bazı şartların sağlanması halinde bu alımlar belli istekliler arası ihale usulü veya pazarlık ihale usulüyle gerçekleştirilebilir.

#### **3.1.2. Belli İstekliler Arası İhale Usulü**

Bu usulde Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden ön yeterlilik ilanı yapılması zorunludur. Ön yeterlilik değerlendirilmesi sonucunda yeterli görülenlerin, idarece davet edilmesiyle teklif verebildiği usuldür. İşin özelliğinin uzmanlık veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanmadığı işler veya yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri belli istekliler arası ihale usulüyle gerçekleştirilebilir. Bu usulle gerçekleştirilen ihaleler ilan edilir. İlk aşama olan ön yeterliliğe isteyen firmalar teknik yeteneklerinin değerlendirilmesine yönelik ekonomik ve mali yeterlilik kriterleri ile mesleki ve teknik kriterlerin değerlendirilmesi için ilgili belgeleri idareye sunar. İlk aşamada teklif mektubu ve geçici teminat sunulmaz. İdarece ön yeterlilik şartnamesinde istenilen kriterler değerlendirilir.

Değerlendirme sonucunda asgari yeterlilik koşulunu sağlayanlar dokümanda belirtilen kriterlere göre sıralanır ve listeye alınır. Adayların tamamı teklif vermeye davet edilerek teklif mektubu ve geçici teminatları sunmaları istenir. İhaleye davet edilebilecek aday sayısının 5'ten az olması ve teklif veren istekli sayısının 3'ten az olması halinde ihale iptal edilir.

### **3.1.3. Pazarlık İhale Usulü**

İhale sürecinin iki aşamalı gerçekleştiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemleri ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usuldür. Kanunun 21. maddesinde hangi durumlarda uygulanabileceği sıralanmıştır.

## **3.2. Harcama Yöntemi**

### **3.2.1. Doğrudan Temin**

İhtiyaçların idare tarafından davet edilen firmalarla, teknik şartların ve fiyatın görüşülerek, doğrudan temin edildiği alım yöntemidir.

Bu yöntem ile yapılan alımlarda ilan yapılması, teminat alınması, ihale komisyonu kurulması, kanunun 10. maddesinde belirtilen yeterlilik şartlarını arama zorunluluğu bulunmayan, ihale yetkilisi tarafından görevlendirilen kişi veya kişilerin piyasa fiyat araştırması yaparak ihtiyaçların temin edilmesine imkan verilmiştir. Doğrudan temin ihale usulü değildir. Mevzuatta belirtilen durumlarda idarelerce kullanılabilecek bir harcama yöntemidir. Kanunun 22. maddesinde aşağıda belirtilen hallerde doğrudan temin yöntemine başvurulabilir:

- İhtiyaçların sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi,
- Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaçla ilgili özel bir hakka sahip olması,
- Mevcut donanım, teknoloji veya hizmetlerle uyum ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı aşmayacak sözleşmelerle, ilk alım yapılan gerçek ya da tüzel kişiden alınması,
- Büyükşehir belediyesi sınırlarında bulunan idarelerin on beş milyar, diğer idarelerin beş milyar TL'sini aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlar <sup>1</sup>

<sup>1</sup> Kamu İhale Kanunu 2025/1 Tebliğ' de beyan edilen güncel miktar: 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen 622.756,-TL (Altıyüzyirmiiki bin yediyüzelli altı Türk Lirası) 800.366,-TL (Sekizyüzbinüçyüzaltmışaltı Türk Lirası), 207.453,-TL (İkiyüz yediyüz kırkaltı Türk Lirası) 266.618,-TL (İkiyüz altmışaltı bin altıyüz onsekiz Türk Lirası)

- Taşınmaz mal alımı veya kiralanması
- Belli bir süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan alımlar,
- Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, avukatlardan yapılacak hizmet alımları,
- Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları,
- Türkiye İş Kurumunun özel görevlerine ilişkin hizmet alımları,
- YSK tarafından yapılan seçim malzemelerinin alımı ve oy pusulası basım hizmeti alımı

### Doğrudan Temin Yönteminde Zorunluluklar

Doğrudan temin yöntemi kullanılırken piyasa fiyat araştırması için yazılı en az bir kişi görevlendirilir. Görevlendirilen kişiler piyasada fiyat araştırması yapar. Uygun olan kişiden alım yapılmadan önce harcama yetkilinden onay alınmalıdır. Doğrudan teminle yapılan alımlarda EKAP' a alım zorunluluğu bulunmaktadır.

**Tablo 3. 1. 2020 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı**

| Kanun Kapsamı       | Alım Miktarı (Adet) |            | Alım Tutarı        |              |
|---------------------|---------------------|------------|--------------------|--------------|
|                     | Adet                | %          | Tutar (1000TL)     | %            |
| 4734 Kapsamında     | 57.955              | 87,12      | 143.443.401        | 83,14        |
| İstisna             | 8.572               | 12,88      | 19.644.018         | 11,39        |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>66.527</b>       | <b>100</b> | <b>163.087.419</b> | <b>94,53</b> |
| Doğrudan Temin      | 435.290             |            | 9.439.234          | 5,47         |
| <b>GENEL TOPLAM</b> | <b>501.817</b>      |            | <b>172.526.653</b> | <b>100</b>   |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

Tablo 3.1 de 2020 yılına ait 4734 sayılı Kanunda belirtilen ihale usulleri, istisna ve doğrudan temin kapsamında yapılan alımlar gösterilmektedir. 2020 yılında kanun kapsamındaki ihale usullerinde ve istisna kapsamında gerçekleştirilen alım sayısı toplam 66.527'dir. İhalelerin adet olarak %87,12'si ihale usulleri kapsamında gerçekleştirilirken %12,88'i istisna kapsamında gerçekleştirilmiştir. Doğrudan temin alım sayısı 435.290'dır. Genel toplam içerisinde 172.526.653 TL'nin %5'i doğrudan temin alım tutarıdır. Doğrudan teminle yapılan alımlar genel toplam içinde tutar olarak düşük olsa da miktar olarak fazladır.

**Tablo 3. 2.** 2020 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı

| Alım Türü           | Alım Miktarı (Adet) |            | Alım Tutarı      |            |
|---------------------|---------------------|------------|------------------|------------|
|                     | Adet                | %          | Tutar (1000TL)   | %          |
| Mal Alımı           | 299.709             | 68,85      | 6.967.524        | 73,81      |
| Yapım İşi           | 11.891              | 2,73       | 379.142          | 4,02       |
| Hizmet Alımı        | 123.301             | 28,33      | 2.068.592        | 21,91      |
| Danışmanlık Hizmeti | 389                 | 0,09       | 23.976           | 0,25       |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>435.290</b>      | <b>100</b> | <b>9.439.234</b> | <b>100</b> |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

2020 yılında doğrudan temin yoluyla yapılan kamu alımlarının adet olarak %68,85'i mal alımı, %2,73'ü yapım işi, %28,33'ü hizmet alımı ve %0,09'u danışmanlık hizmet alımına aittir. Alımlar tutar olarak değerlendirildiğinde %73,81'i mal alımı, %4,02'si yapım işi, %21,91'i hizmet alımı ve %0,25'i ise danışmanlık hizmet alımı olarak gerçekleştirilmiştir.

**Tablo 3. 3.** 2021 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı

| Kanun Kapsamı       | Alım Miktarı (Adet) |            | Alım Tutarı        |              |
|---------------------|---------------------|------------|--------------------|--------------|
|                     | Adet                | %          | Tutar (1000TL)     | %            |
| 4734 Kapsamında     | 65.991              | 85,66      | 254.402.839        | 84,61        |
| İstisna             | 11.048              | 14,34      | 33.076.660         | 11           |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>77.039</b>       | <b>100</b> | <b>287.479.499</b> | <b>95,61</b> |
| Doğrudan Temin      | 544.913             |            | 13.193.476         | 4,39         |
| <b>GENEL TOPLAM</b> | <b>621.952</b>      |            | <b>300.672.975</b> | <b>100</b>   |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

Tablo 3.3'te 2021 yılına ait kanunda belirtilen ihale usulleri, istisna ve doğrudan temin kapsamında yapılan alımlar gösterilmektedir. 2021 yılında kanun kapsamındaki ihale usullerinde ve istisna kapsamında gerçekleştirilen alım sayısı toplam 77.039'dur. İhalelerin adet olarak %85,66'sı ihale usulü kapsamında gerçekleştirilirken %14,34'ü istisna kapsamında gerçekleştirilmiştir. Doğrudan temin alım sayısı 544.913'tür. Genel toplam içerisinde 300.672.975 TL'nin %4'ü doğrudan temin alım tutarıdır. Doğrudan teminle yapılan alımlar genel toplam içinde tutar olarak düşük olsa da miktar olarak fazladır.

**Tablo 3. 4.** 2021 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı

| Alım Türü           | Alım Miktarı (Adet) |            | Alım Tutarı       |            |
|---------------------|---------------------|------------|-------------------|------------|
|                     | Adet                | %          | Tutar (1000TL)    | %          |
| Mal Alımı           | 369.899             | 67,88      | 8.067.457         | 61,15      |
| Yapım İşi           | 16.169              | 2,97       | 651.002           | 4,93       |
| Hizmet Alımı        | 158.431             | 29,07      | 4.461.440         | 33,82      |
| Danışmanlık Hizmeti | 414                 | 0,08       | 13.578            | 0,1        |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>544.913</b>      | <b>100</b> | <b>13.193.476</b> | <b>100</b> |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

2021 yılında doğrudan temin yoluyla yapılan kamu alımlarının adet olarak %67,88'i mal alımı, %2,97'si yapım işi, %29,07'si hizmet alımı ve %0,08'i danışmanlık hizmet alımına aittir. Alımlar tutar olarak değerlendirildiğinde %61,15'inin mal alımı, %4,93'ünün yapım işi, %33,82'sinin hizmet alımı ve %10'unun danışmanlık hizmet alımı olarak gerçekleştirildiği görülmektedir.

**Tablo 3. 5.** 2022 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı

| Kanun Kapsamı       | Alım Miktarı (Adet) |            | Alım Tutarı        |              |
|---------------------|---------------------|------------|--------------------|--------------|
|                     | Adet                | %          | Tutar (1000TL)     | %            |
| 4734 Kapsamında     | 75.224              | 83,19      | 563.53.124         | 76,82        |
| İstisna             | 15.196              | 16,81      | 129.486.137        | 17,66        |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>90.420</b>       | <b>100</b> | <b>692.739.261</b> | <b>94,48</b> |
| Doğrudan Temin      | 1.029.351           |            | 40.450.050         | 5,52         |
| <b>GENEL TOPLAM</b> | <b>1.119.351</b>    |            | <b>733.189.311</b> | <b>100</b>   |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

Tablo 3.5'te 2022 yılına ait 4734 sayılı Kanunda belirtilen ihale usulleri, istisna ve doğrudan temin kapsamında yapılan alımlar gösterilmektedir. 2022 yılında kanun kapsamındaki ihale usullerinde ve istisna kapsamında gerçekleştirilen alım sayısı toplam 90.420'dir. İhalelerin adet olarak %83,19'u ihale usulleri kapsamında gerçekleştirilirken %16,81'i istisna kapsamında gerçekleştirilmiştir. Doğrudan temin alım sayısı 1.029.351'dir. Genel toplam içerisinde 733.189.311 TL'nin %5'i doğrudan temin alım tutarıdır. Doğrudan teminle yapılan alımlar genel toplam içinde tutar olarak düşük olsa da miktar olarak fazladır.

**Tablo 3. 6.** 2022 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı

| İhale Türü          | Alım Miktarı (Adet) |            | Alım Tutarı       |            |
|---------------------|---------------------|------------|-------------------|------------|
|                     | Adet                | %          | Tutar (1000TL)    | %          |
| Mal Alımı           | 713.908             | 69,36      | 24.403.239        | 65,27      |
| Yapım İşi           | 29.999              | 2,91       | 2.298.468         | 5,68       |
| Hizmet Alımı        | 284.800             | 27,67      | 11.714.141        | 28,96      |
| Danışmanlık Hizmeti | 644                 | 0,06       | 34.202            | 0,08       |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>1.029.351</b>    | <b>100</b> | <b>40.450.050</b> | <b>100</b> |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

2022 yılı doğrudan temin yoluyla yapılan kamu alımlarının adet olarak %69,36'sı mal alımı, %2,91'i yapım işi, %27,67'si hizmet alımı ve %0,06'sı danışmanlık hizmet alımına aittir. Alımlar tutar olarak değerlendirildiğinde %65,27'si mal alımı, %5,68'i yapım işi, %28,96'sı hizmet alımı ve %0,08'i ise danışmanlık hizmet alımı olarak gerçekleştirilmiştir.

**Tablo 3. 7.** 2023 Yılı Kamu Alımlarının Kanun Kapsamına Göre Dağılımı

| Kanun Kapsamı       | Alım Miktarı     |            | Alım Tutarı          |              |
|---------------------|------------------|------------|----------------------|--------------|
|                     | Adet             | %          | Tutar(1000 TL)       | %            |
| 4734 Kapsamında     | 67.409           | 82,14      | 1.351.756.441        | 83,84        |
| İstisna             | 14.654           | 17,86      | 174.029.906          | 10,79        |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>82.063</b>    | <b>100</b> | <b>1.525.786.348</b> | <b>94,63</b> |
| Doğrudan Temin      | 1.137.487        |            | 86.591.275           | 5,37         |
| <b>GENEL TOPLAM</b> | <b>1.219.550</b> |            | <b>1.612.377.622</b> | <b>100</b>   |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

Tablo 3.7 de 2023 yılına ait 4734 sayılı Kanunda belirtilen ihale usulleri, istisna ve doğrudan temin kapsamında yapılan alımlar gösterilmektedir. 2023 yılında kanun kapsamındaki ihale usullerinde ve istisna kapsamında gerçekleştirilen alım sayısı toplam 82.063'tür. İhalelerin adet olarak %82,14'ü ihale usulleri kapsamında gerçekleştirilirken %17,86'sı istisna kapsamında gerçekleştirilmiştir. Doğrudan temin alım sayısı 1.137.487'dir. Genel toplam içerisinde 1.612.377.622 TL'nin %5'i doğrudan temin alım tutarıdır. Doğrudan teminle yapılan alımlar genel toplam içinde tutar olarak düşük olsa da miktar olarak fazladır.

**Tablo 3. 8.** 2023 Yılı 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen Alımların Alım Türüne Göre Dağılımı

| Alım Türü                | Alım Miktarı     |            | Alım Tutarı       |            |
|--------------------------|------------------|------------|-------------------|------------|
|                          | Adet             | %          | Tutar (1000 TL)   | %          |
| Mal Alımı                | 778.563          | 68,45      | 53.698.676        | 62,01      |
| Yapım İşi                | 31.984           | 2,81       | 5.930.897         | 6,85       |
| Hizmet Alımı             | 326.312          | 28,69      | 26.887.981        | 31,05      |
| Danışmanlık Hizmet Alımı | 628              | 0,06       | 73.720            | 0,09       |
| <b>TOPLAM</b>            | <b>1.137.487</b> | <b>100</b> | <b>86.591.275</b> | <b>100</b> |

**Kaynak:** (Kamu İhale Kurumu, 2025)

2023 yılı doğrudan temin yoluyla yapılan kamu alımlarının adet olarak %68,45'i mal alımı, %2,81' i yapım işi, %28,69'u hizmet alımı ve %0,06'sı danışmanlık hizmet alımıdır. Alımlar tutar olarak değerlendirildiğinde %62,01'i mal alımı, %6,85'i yapım işi, %31,05'i hizmet alımı ve %0,09'u danışmanlık Hizmet alımı olarak gerçekleşmiştir.

#### **4. ELEKTRONİK KAMU ALIMLARI PLATFORMU (EKAP)**

Kamu alımlarında, kamu hukukuna tabi ya da kamu kaynağını kullanan kamu idarelerinin kamu hizmetlerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları mal, hizmet ve yapım işlerinin elektronik ortam üzerinden sağladıkları platformu ifade eder. Elektronik ihale sistemi ile kamu ihalelerinde yolsuzluğun önlenmesi amaçlanmıştır (Akpınar, 2019).

Türkiye’de kamu ihalelerinin kanunların öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde doğru uygulanması, taraflar ve kamu kaynaklarının kullanımı açısından oldukça önemlidir. 4734 sayılı Kanun, bu yetkiyi Kamu İhale Kurumu’na vermiştir. Türkiye’de kamu alımları, belirli istisnalar dışında Kamu İhale Kanunu’nda öngörülen esaslara göre yapılmaktadır. E-ihale sistemlerinde altyapı oluşturma, kullanım yaygınlığını sağlama, sistem ya da süreçle ilgili eksikliklerin giderilmesinde Kamu İhale Kurumu yetkilidir.

E-ihale uygulamalarının altyapısı 1 Eylül 2010 tarihinde EKAP’ın devreye alınmasıyla tamamlanmıştır. EKAP sistemine bakıldığında; işgücü, maliyet ve tasarruf kazançları, ihale ilan sürelerinin kısılması, süreçlerde meydana gelen eksiklik ve hataların hızlı ve kolay tespit edilip düzeltilmesi, devlete ve kamu kurumlarına güvenin artması başlıca faydaları arasındadır (Yıldız vd., 2018).

## 5. LİTERATÜR ARAŞTIRMALARI VE ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

### 5.1. LİTERATÜR

Yapılan literatür taramasında, Sayıştay raporları üzerine çeşitli çalışmaların mevcut olduğu görülmekle birlikte, devlet üniversitelerinin Sayıştay raporlarına yönelik araştırmaların oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle devlet üniversitelerinin Sayıştay raporları bağlamında doğrudan temin uygulamalarının analiz edildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Uluslararası çalışmalar incelendiğinde kamu üniversitelerinin iç kontrol birimleri açısından değerlendirildiği bazı araştırmalar bulunmaktadır.

**Tablo 5. 1.** Literatür Araştırmaları

| ARAŞTIRMACILAR                                                      | YIL  | TÜR    | YÖNTEM         | BULGULAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------|------|--------|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Justice Ray Achoanya<br>Ayam                                        | 2015 | Makale | İçerik Analizi | Gana'daki üniversitelerin gelir döngüsü ve iç kontrol sistemlerinin etkinlik düzeyi COSO modeli kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında, COSO bileşenlerinin etkili bir şekilde çalıştığı ve Ganalılar tarafından uygulanan gelir döngüsünde iç kontrol tekniklerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır                                                                                                                                                                                                |
| DRĂGUŞIN Cristina-<br>Petrina<br>DOMNIŞORU Sorin<br>MIHAI Magdalena | 2016 | Makale | İçerik Analizi | Çalışmada Romanya üniversitelerinin kamu iç denetiminin muhasebe sistemi ve güvenilirliği üzerine etkisi araştırılmıştır. Üniversitelerde iç denetim faaliyeti, yürürlükteki düzenlemelere uyum konusunda makul güvence sağlarken muhasebe sisteminin performansı konusunda daha az güvence sağladığı görülmektedir.                                                                                                                                                                                                    |
| Nehir Balcı                                                         | 2017 | Makale | TOPSİS         | Türkiye'deki 27 devlet üniversite hastanesinin 2014-2015 yılları arasındaki finansal performansları TOPSİS tekniği ile sekiz oran göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre 2014 yılında en yüksek performansa sahip üniversiteler; Atatürk Üniversite Hastanesi, Kırıkkale Üniversite Hastanesi ve İnönü Üniversite Hastanesidir. 2015 yılında en yüksek performansa sahip üniversiteler; Dicle Üniversite Hastanesi, Atatürk Üniversite Hastanesi ve Karadeniz Teknik Üniversite Hastanesidir. |

**Tablo 5.1.** Tablonun Devamı

| ARAŞTIRMACILAR                                      | YIL  | TÜR    | YÖNTEM         | BULGULAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------|------|--------|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tolga Demirbaş<br>Rıdvan Engin                      | 2017 | Makale | İçerik Analizi | Türkiye'deki 59 devlet üniversitesinin Sayıştay raporları incelenerek paydaşlara ne ölçüde hesap verilebildiği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda hesap verilebilirliğin yetersiz olduğu ve bunun veri kayıt sistemindeki eksiklikler, personel yetersizliği, kurumsal performansın iyileştirilmesi için teşvik mekanizmalarının eksikliğinden kaynaklandığı tespit etmişlerdir. |
| Wadesango Newman<br>Charity Mhaka                   | 2017 | Makale | İçerik Analizi | Zimbabve'deki 9 devlet üniversitesinin kurumsal risk yönetimi ve iç denetim fonksiyonunun finansal raporlama kalitesi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Kurumsal risk yönetimi ve finansal raporlama kalitesi arasında güçlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ve iç denetim fonksiyonu ile finansal raporlama kalitesi arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.             |
| Helen Irvine<br>Chris Ryan                          | 2019 | Makale | İçerik Analizi | 2009-2015 yılları arası kamu tarafından finanse edilen 39 Avustralya üniversitesinin mali verileri ve üniversite raporları inceleyerek en iyi 10 ve en kötü 10 üniversite arasındaki farklar ve üniversitelerin finansal dayanıklılıkları analiz etmişlerdir.                                                                                                                            |
| Rıdha Azka Raga<br>Harry Shurman<br>Prima Yusi Sari | 2020 | Makale | İçerik Analizi | Endonezya'daki 23 devlet üniversitesini inceleyerek iyi üniversite yönetişimine ulaşmada iç denetim biriminin rolünü araştırmışlardır. İç denetim birimi ve örgütsel bağlılığın üniversite yönetimi üzerindeki etkisi pozitifdir. Sonuç olarak örgütsel bağlılık aracılığıyla iç denetim biriminin rolü ne kadar yüksekse üniversite yönetiminin başarısı o kadar yüksektir.             |

**Tablo 5.1. Tablonun Devamı**

| ARAŞTIRMACILAR                                      | YIL  | TÜR    | YÖNTEM                                        | BULGULAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------|------|--------|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Patrick Ojera<br>Collins O. Odoyo                   | 2020 | Makale | Anket Yöntemi                                 | Batı Kenya'daki kamu üniversitelerinin sürdürülebilirlik raporlamasındaki mevcut durumu incelenmiştir. Katılımcıların anket sonuçlarına göre kurumların raporlarının ilgili paydaşlar tarafından okunabilir, açık ve öz bir şekilde yazıldığı, GRI raporlama çerçevesini kullanmadıkları, katılımcıların çoğunun uzun vadeli organizasyon stratejilerine sürdürülebilir kalkınmayı dahil ettikleri görülmektedir. |
| Hafiez Sofyani<br>Zakiah Saleh<br>Haslida Abu Hasan | 2023 | Makale | Yarı<br>Yapılandırılmış<br>Mülakat<br>Yöntemi | İç kalite güvence uygulaması ile yükseköğretim kurumu kalitesi arasındaki ilişkide iç kontrolün düzenleyici etkisi incelenmiştir. İç kontrol ve iç kalite güvence uygulamalarının yükseköğretim kurumu kalitesiyle pozitif ilişkide olduğunu ve iç kontrolün uygulanmasının iç kalite güvencesi ile yükseköğretim kurumu kalitesi arasındaki ilişkiyi güçlendirdiğini tespit etmişlerdir.                         |
| Han Yan                                             | 2025 | Makale | İçerik Analizi                                | ABD' deki kamu üniversitelerinin iç denetim birimlerinin risk temelli denetim planları oluşturup oluşturmadığı araştırılmıştır. İstatistiksel sonuçlara göre iç denetim birimlerinin risk temelli denetim planlarının yapıldığı sonucuna ulaşmıştır.                                                                                                                                                              |
| Ahmet Sinan Balyemez                                | 2018 | Makale | İçerik Analizi                                | 2013 yılı ve sonrası Sayıştay raporları uluslararası standartlarla karşılaştırılarak incelemiştir. Raporlara, uluslararası standartlarda geçen verimlilik, etkinlik ve tutarlılık kavramlarının dahil edilmediğini tespit etmiştir.                                                                                                                                                                               |

**Tablo 5.1. Tablonun Devamı**

| ARAŞTIRMACILAR                      | YIL  | TÜR          | YÖNTEM         | BULGULAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------|------|--------------|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Mustafa Atug<br>Mustafa Taytak      | 2018 | Makale       | İçerik Analizi | Bir devlet üniversitesinin X birimi tarafından yapılan bir yıllık doğrudan temin alımları incelenmiştir. Birim tarafından gerçekleştirilen 21 doğrudan temin alımı değerlendirmiş ve sonuç olarak birçok yönden alıma konu işleri kolaylaştırdığı fakat etkin denetlenmediği için kanuna aykırı davranış riskini arttırdığı tespit etmişlerdir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Durdane Küçükaycan<br>Şafak Ağdeniz | 2019 | Kitap Bölümü | İçerik Analizi | 2017 yılına ait 38 devlet üniversitesinin Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetim raporlarının sonuçları incelenmiştir. Araştırma kapsamında raporlama gereklilikleri ve performans bilgi içeriğine yönelik kriteri karşılamayan üniversiteler olduğu sonucuna ulaşmışlardır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Mehmet Akif Altunay                 | 2020 | Kitap Bölümü | İçerik Analizi | Sayıştay denetim raporları inceleyerek üniversitelerin iç kontrol sistemleri ve iç denetim faaliyetlerinin durum tespiti yapmıştır. İç kontrol sisteminin kontrol ortamına ilişkin değerlendirmelerde üniversitelerin büyük çoğunluğunun iç kontrol sisteminin eksikliklerinin giderilmesine yönelik “eylem planı” hazırladığı, risk değerlendirme unsuruna ilişkin değerlendirmelerde, üniversitelerin 1/3'lük kısmının iç ve dış risk tanımı ve değerlendirmesi yaptığı, kontrol faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelerde, üniversitelerin 1/5'inin kontrol faaliyeti gerçekleştirdiği, bilgi ve iletişim sistemlerine ilişkin değerlendirmelerde, üniversitelerin yaklaşık ¼'ünün bilgi ve iletişim sisteminin yeterli olduğu, izleme unsuruna ilişkin değerlendirmelerde, üniversitelerin yaklaşık 2/3'ünde iç denetçinin bulunduğu görülmektedir. |

**Tablo 5.1. Tablonun Devamı**

| ARAŞTIRMACILAR                               | YIL  | TÜR                | YÖNTEM         | BULGULAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------|------|--------------------|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Meral Erol Fidan<br>Bilal Bat                | 2021 | Makale             | İçerik Analizi | İçişleri Bakanlığı'na bağlı bir kurumunun 2014-2018 yılları arasında 4734 KİK' nda 22/d maddesi kapsamında yaptığı alımlarda hata ve hile tespiti amaçlanmıştır. Kurumun doğrudan teminle yaptığı 659 alım dosyası incelenmiş ve 2 vaka hariç tüm alımların yönteme uygun gerçekleştirildiği tespit etmişlerdir.                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Esra Atabay<br>Sedi Kavak<br>Ayşe Banu Başar | 2021 | Makale             | İçerik Analizi | Devlet üniversitelerinin 2019 yılı Sayıştay raporları incelererek muhasebe işlem ve kayıt hataları tespit edilmiştir. Hataların nedenleri mevzuat bazında değerlendirilmiştir. En fazla hata yapılan hesap gruplarının, maddi duran varlıklar, mali duran varlıklar, giderler ve nazım hesaplar olduğu belirlenmiştir.                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Mahmut Demirbaş                              | 2022 | Makale             | İçerik Analizi | 'Özel Bütçeli İdareler A' kapsamında 2012-2018 yılları arasında yayınlanan Sayıştay raporları incelenmiştir. İncelenen raporların büyük çoğunluğuna şartlı denetim görüşü ve görüş bildirmekten kaçınma görüşü verilmesi gerekirken verilmediği bulgularına ulaşılmıştır. Hata ve hile kapsamına giren bulguların sınıflandırılmadığı, raporların INTOSAI Denetim Standartlarına uyum sağlamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.                                                                                                                                                          |
| Sevil Atila                                  | 2023 | Yüksek Lisans Tezi | İçerik Analizi | Kamu üniversitelerine ait 2012-2021 yılları arası Sayıştay raporları incelenerek raporlarda tespit edilen muhasebe hatalarının yaygınlık düzeyi ve nedenleri araştırılmıştır. İncelenen raporlarda muhasebe hatası niteliğinde 2051 bulgu tespit etmiştir. En fazla muhasebe hatası Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda tespit edilmiştir. Muhasebe hatalarının üniversitenin yaşı, üniversitede görev yapan iç denetçi ve mali hizmetler uzmanı sayıları arasında istatistiki açıdan farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmektedir. |

**Tablo 5.1. Tablonun Devamı**

| ARAŞTIRMACILAR                               | YIL  | TÜR    | YÖNTEM             | BULGULAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------|------|--------|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Mustafa Genç<br>Ahmet Yanık<br>Mihriban Özen | 2023 | Makale | İçerik Analizi     | Karadeniz Bölgesindeki 18 devlet üniversitesinin Sayıştay raporları incelenmiştir. Raporlarda genel olarak olumlu görüş verildiği, mali tabloların hazırlanması ve raporlanmasında eksiklikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.                                                                                                                                                                                                         |
| Adem Altay<br>Rifat Emre Özer                | 2024 | Makale | İçerik Analizi     | 2001-2023 yılları arasında yayınlanan kamu kurum ve kuruluşlarının Sayıştay raporları incelenerek uluslararası standartların kabul edilmesinin Sayıştay denetimini nasıl etkilediği elde edilen verilerle rakamsal olarak karşılaştırılmalı incelenmiştir. Yıllar itibariyle denetçi sayısının artmamasına rağmen denetim oranının arttığı, iç kontrol sistemlerinin geliştirildiği ve kamu zararının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. |
| Ali Özgür Güley<br>Enver Bozdemir            | 2024 | Makale | İçerik Analizi     | Sağlık Bakanlığı'na bağlı döner sermaye işletmelerinin 2018-2022 yıllarına ait Sayıştay Denetim Raporları incelenmiştir. Muhasebe kayıt hataları tespit edilerek sınıflandırılmıştır. En fazla bulguya 2018 yılında en az bulguya 2022 yılında rastlanılmıştır. En çok hata yapılan grubun 38 hatayla dönen varlıklar grubu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.                                                                            |
| Sadık Türkoğlu<br>Gül Yeşilçelebi            | 2024 | Makale | Mülakat<br>Yöntemi | Pandemi döneminin üniversitelerin iç denetim uygulamalarına etkileri araştırılmıştır. 11 farklı üniversitenin iç denetçileriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Pandemi döneminde bilgi teknolojilerinin kullanımının çok fazla arttığı ancak uzaktan denetim mekanizmasının geleneksel denetime tamamlayıcı olarak kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.                                                                   |

## **5.2. Araştırmanın Amacı**

Bu çalışmanın amacı Özel Bütçeli İdareler A kapsamında devlet üniversitelerinin 2020-2023 yılları arası Sayıştay raporlarında tespit edilen bulguların doğrudan temin kapsamında değerlendirilmesidir. Yapılan literatür araştırmasında kamu kurumlarında doğrudan temin yönteminin tercih edilmesinin nedeni mal ve hizmet alımlarında kolaylık ve hız sağlamasıdır. Fakat doğrudan temin yöntemi kullanılırken kanunda geçen şartların ihlal edildiği görülmektedir. Bu nedenle 2020-2023 yılları arası Sayıştay raporlarında tespit edilen doğrudan temin bulgularının incelenmesi çalışmanın ana amacıdır.

Yapılan literatür incelemesinde Sayıştay raporlarının öncelikle iç kontrol standartları kapsamında değerlendirildiği görülmüş olup ana değişkenimiz olarak üniversitelerin iç kontrol birimi olup olmadığı ve iç kontrol standartlarına uyum sağlayıp sağlamadığı kapsamında analizler yapılmıştır. Ayrıca literatürde Sayıştay raporlarının coğrafi bölgeler bazında dar kapsamda (1 coğrafi bölge) araştırma yapıldığı görülmüş olup yapılan bu çalışmada Türkiye'nin tüm coğrafi bölgeleri analiz kapsamına alınmıştır. Bununla birlikte literatürden farklı olarak üniversitelerin tıp fakültesi sahipliği ve kuruluş yılı açısından da değerlendirilmediği görülüp bu değişkenler de analiz kapsamına alınmıştır. Analiz süresince devlet üniversitelerinin Sayıştay raporları 2020-2023 yılları arası 4 yıl incelenmiş, bu dönemlerin bir kısmının pandemi dönemine denk geldiği görülmüş olup 'pandemi dönemi' ve 'pandemi sonrası dönem' değişkenleri olarak analiz kapsamına alınmıştır.

## **5.3. Araştırmanın Kapsamı**

Çalışmada 2020-2023 yılları arası devlet üniversiteleri Sayıştay raporlarının 4734 Kamu İhale Kanunu'nun 22. maddesinde geçen doğrudan temin kapsamında incelenmiştir. Yıllar 2020-2021 pandemi dönemi ve 2022-2023 pandemi sonrası dönem olarak iki ayrı dönemde incelenmiştir. Çalışmada doğrudan temin yönteminin tercih edilmesinin sebebi temel ihale usullerinden (açık ihale, belli istekliler arası ihale, pazarlık) farklı olarak ve belirli şartlarda uygulanan bir yöntem olmasıdır. Pandemi döneminin iki yıllık raporlama dönemine etki ettiği dikkate alınarak pandemi sonrası dönem için de iki yıllık raporlama dönemi çalışma kapsamına alınmıştır.

## **5.4. Araştırmanın Yöntemi**

2020-2023 yılları devlet üniversitesi Sayıştay raporları Sayıştay Başkanlığı'nın ana sayfasından indirilmiştir. 2020 yılına ait 96, 2021 yılına ait 98, 2022 yılına ait 104, 2023 yılına ait 112 devlet üniversitesi Sayıştay raporuna ulaşılmıştır. Raporların tamamı nitel veri analizinde kullanılan NVIVO programına aktarılmıştır. Raporlarda sadece "doğrudan temin"

kelimesi geçen bulgular program aracılığıyla analiz edilmiştir. Değişken olarak üniversitelerin bulunduğu coğrafi bölge, kuruluş yılı, tıp fakültesi mevcudiyetleri ve iç kontrol birimi mevcudiyetleri olarak belirlenmiş ve NVIVO programında kodlamaları yapılarak sayısal verilere dönüştürülmüştür. Programda Sayıştay raporlarında tespit edilen doğrudan temin bulguları için oluşturulan sayısal veriler kullanılarak programda yer alan modüllerden kıyaslama tabloları modülü yardımıyla tablolar oluşturulmuştur. Oluşturulan tablolardaki sayısal veriler dönemler itibariyle değişkenlere göre değerlendirilmeleri yapılmıştır.



## 6. BULGULAR

### 6.1. 2020 Yılı Bulguları

2020 yılına ait 96 devlet üniversitesinin Sayıştay raporuna ulaşılmıştır. NVIVO programı aracılığıyla raporların içinde “doğrudan temin” kelimesi yan yana geçen dosyaları bulabilmek için arama yapılmıştır. 2020 yılında 37 üniversitenin Sayıştay raporunda doğrudan temin kelimelerinin geçtiği tespit edilmiştir. 37 Üniversite raporunda tespit edilen doğrudan temin kapsamındaki bulguların kelime bulutu analizleri Şekil 6.1 de verilmektedir. Kelime sıklığı analizinde 37 üniversitede toplamda 481 kere “doğrudan temin” kelimesi kullanıldığı tespit edilmiştir.



**Şekil 6.1.** 2020 Yılı Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporlarından Elde Edilen Kelime Bulutu

Tablo 6.1 de en sık tekrar eden 100 kelime ve sıklık sayıları gösterilmiştir. 2020 yılı Sayıştay raporlarında geçen ‘doğrudan temin’ kelimesinin bağlantılı olduğu diğer kelimelerin küme analizi NVIVO programı aracılığıyla tespit edilerek ekte verilmiştir. Bu analiz için öncelikle NVIVO programına Türkçe dolgu sözcükleri (stop words) denilen; sık kullanılmakla birlikte cümleden çıkarıldıklarında cümlenin anlamında önemli değişiklikler olmayan sözcükler tanımlanmıştır. Bu tanımlamada <https://github.com/ahmetax/trstop> sayfasında verilmiş Türkçe dolgu sözcükleri kullanılmıştır. Dolgu sözcükleri Türkçe dili konusunda uzman

araştırmacılar tarafından daha önceki çalışmalarda belirlenmiş ve test edilmiş cümlelerdir. Dolayısıyla bu cümleler tarafımızca belirlenmemiştir. Analiz yapılacak rapor dosyaları analiz edilmeden önce NVIVO programında ilgili bölüme bu cümleler yazıldıktan sonra analiz yapılmıştır.

**Tablo 6. 1. 2020 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi**

| KELİME     | SIKLIK | KELİME       | SIKLIK | KELİME     | SIKLIK | KELİME                | SIKLIK |
|------------|--------|--------------|--------|------------|--------|-----------------------|--------|
| Kamu       | 480    | Kapsamında   | 96     | Raporu     | 67     | Formu                 | 48     |
| İhale      | 436    | Kanun'un     | 95     | Alımı      | 66     | Yer                   | 48     |
| Doğrudan   | 418    | Elektronik   | 92     | Harcama    | 64     | Takip                 | 46     |
| Temin      | 415    | Üniversitesi | 92     | Ekap       | 63     | Tebliğ'i'nin          | 46     |
| Yapılan    | 275    | Fiyat        | 91     | Söz        | 63     | Yapılmaması           | 46     |
| İle        | 235    | Parasal      | 90     | Uyarınca   | 63     | Kontrol               | 45     |
| 2020       | 226    | 22'nci       | 87     | Yapılması  | 63     | Yöntemiyle            | 45     |
| Sayıli     | 226    | Yasaklılık   | 85     | İşletmesi  | 59     | Değerlendirilmektedir | 44     |
| 4734       | 200    | Maddesinde   | 81     | Bendinde   | 58     | Gerekmehtedir         | 44     |
| Alım       | 185    | Başkanlığı   | 80     | Gerçek     | 58     | Limitler              | 44     |
| Hizmet     | 149    | Döner        | 79     | İlgili     | 58     | Platformu             | 44     |
| Yapılacak  | 143    | Maddesi      | 79     | Kanunu'nun | 58     | Belgesi               | 43     |
| Bir        | 138    | Edilmiştir   | 77     | Tüzel      | 58     | İhtiyaçların          | 43     |
| Sayıştay   | 137    | Genel        | 77     | Edilmesi   | 57     | Alımlarında           | 42     |
| Alımları   | 134    | Kanunun      | 77     | Olduğu     | 57     | Araştırması           | 42     |
| Maddesinin | 128    | Sermaye      | 77     | Teyit      | 57     | Usulü                 | 41     |
| Tarafından | 128    | Sözleşme     | 76     | Yasaklı    | 57     | Gerekli               | 40     |
| Alımlarda  | 125    | Piyasa       | 74     | Birinci    | 53     | Nci                   | 39     |
| Uygun      | 109    | İlişkin      | 73     | Şekilde    | 53     | Dâhilinde             | 38     |
| Mal        | 106    | Alımların    | 72     | Bendi      | 52     | Alınması              | 37     |
| Kayıt      | 102    | Yapım        | 71     | İdarelerin | 52     | İşleri                | 37     |
| Tarihi     | 101    | Denetim      | 70     | Gerektiği  | 51     | Belirtilmiştir        | 36     |
| Konusu     | 100    | Tespit       | 68     | Fıkrasının | 50     | İfade                 | 36     |
| Yoluyla    | 99     | Düzenlilik   | 67     | Limit      | 50     | Kurumuna              | 36     |
| Bulgu      | 96     | Onay         | 67     | dahilinde  | 48     | Tüm                   | 36     |

**Tablo 6. 2.** 2020 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre Değerlendirilmesi

| 2020 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                                                                       | Marmara<br>(11) | Ege<br>(3) | Akdeniz<br>(5) | Karadeniz<br>(6) | İç<br>Anadolu<br>(8) | Doğu<br>Anadolu<br>(3) | Güneydoğu<br>Anadolu<br>(1) |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------------|----------------|------------------|----------------------|------------------------|-----------------------------|
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                                       |                 |            |                |                  |                      |                        |                             |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                                         | 3               | 1          | 3              | 0                | 1                    | 0                      | 1                           |
| <b>DB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması                                                               | 0               | 0          | 1              | 0                | 2                    | 0                      | 0                           |
| <b>DB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                                                         | 0               | 0          | 0              | 0                | 1                    | 0                      | 0                           |
| <b>DB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                                                   | 3               | 0          | 1              | 4                | 3                    | 1                      | 0                           |
| <b>DB 5:</b> Kanunun 22 b Maddesine Aykırı Alım Yapılması                                                                                   | 0               | 0          | 0              | 0                | 1                    | 0                      | 0                           |
| <b>DB 6:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                                           | 0               | 1          | 0              | 0                | 1                    | 0                      | 1                           |
| <b>DB 7:</b> Maliyet Kaydedilmesi Gereken Yapım İşlerinin Gider Olarak Kaydedilmesi                                                         | 0               | 1          | 0              | 0                | 0                    | 0                      | 0                           |
| <b>DB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                                                      | 0               | 0          | 0              | 0                | 1                    | 0                      | 0                           |
| <b>DB 9:</b> Sözleşme Yürürlüğe Girmeden Hizmet Tutarının Hepsinin Yüklenicilere Ödenmesi                                                   | 0               | 0          | 0              | 0                | 1                    | 0                      | 0                           |
| <b>DB 10:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                                                | 3               | 0          | 1              | 2                | 4                    | 2                      | 0                           |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                         |                 |            |                |                  |                      |                        |                             |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                                        | 2               | 0          | 1              | 0                | 0                    | 1                      | 0                           |
| <b>DSB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması                                                              | 1               | 0          | 1              | 0                | 0                    | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                                                        | 0               | 0          | 0              | 0                | 1                    | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                                                  | 2               | 0          | 0              | 3                | 0                    | 0                      | 1                           |
| <b>DSB 5:</b> Döner Sermaye Biriminin Diğer Birimden İhtiyaçları, Şartnameyi ve Yaklaşık Maliyeti Belirlemeden Doğrudan Hizmet Satın Alması | 0               | 0          | 0              | 0                | 0                    | 1                      | 0                           |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılansında Kullanılması Gereken DT' in Uzun Süreli İhtiyaçların Karşılansında Kullanılması        | 0               | 0          | 1              | 1                | 0                    | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 7:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                                          | 0               | 0          | 1              | 0                | 0                    | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                                                     | 0               | 1          | 1              | 0                | 0                    | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 9:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                                                | 2               | 0          | 2              | 2                | 0                    | 0                      | 0                           |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                               | <b>16</b>       | <b>4</b>   | <b>13</b>      | <b>12</b>        | <b>16</b>            | <b>5</b>               | <b>3</b>                    |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

2020 yılında Sayıştay raporlarında ‘Diğer Bulgular’ kategorisinde 10 farklı bulgu; ‘Döner Sermaye Diğer Bulgular’ kategorisinde ise 9 farklı doğrudan temin bulgusu olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6.2 incelendiğinde 2020 yılı devlet üniversiteleri Sayıştay raporlarında doğrudan teminle ilgili bulgulara en fazla Marmara, İç Anadolu ve Akdeniz bölgesinde rastlanılmıştır. Toplamda 70 bulgu vardır.

Marmara bölgesinde DT ihlaline rastlanan 11 devlet üniversitesinde 16 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi ve DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması olarak tespit edilmiştir. Marmara bölgesindeki üniversitelerde yaklaşık %23 oranda doğrudan temin bulgusu tespit edilmiştir.

İç Anadolu bölgesinde DT ihlaline rastlanan 8 devlet üniversitesinde 16 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması, DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi ve DB 2: DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması olarak tespit edilmiştir.

Akdeniz bölgesinde DT ihlaline rastlanan 5 devlet üniversitesinde 13 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlali DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmamasıdır.

Doğu Anadolu bölgesinde 5, Ege bölgesinde 4, Güneydoğu Anadolu bölgesinde 3 bulguya ulaşılarak en az DT ihlali tespit edilen bölgeler olduğu görülmüştür.

Tablo 6.3 incelendiğinde 2000 yılı öncesinde kurulan üniversitelerde DT ihlaliyle ilgili 21 üniversitede 44 bulgu tespit edilmiştir. En fazla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi ve DSB 9: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması bulguları olduğu tespit edilmiştir.

2000 yılı sonrası kurulan DT ihlaliyle ilgili 16 üniversitede 25 bulguya ulaşılmıştır. En fazla DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi ve DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması bulguları olduğu tespit edilmiştir.

**Tablo 6. 3. 2020 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi**

| <b>2020 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI</b>                                                                                | <b>2000<br/>Öncesi (21)</b> | <b>2000<br/>Sonrası (16)</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|------------------------------|
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                                       |                             |                              |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                                         | 6                           | 3                            |
| <b>DB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması                                                               | 2                           | 1                            |
| <b>DB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                                                         | 1                           | 0                            |
| <b>DB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                                                   | 5                           | 7                            |
| <b>DB 5:</b> Kanunun 22 b Maddesine Aykırı Alım Yapılması                                                                                   | 1                           | 0                            |
| <b>DB 6:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                                           | 3                           | 0                            |
| <b>DB 7:</b> Maliyet Kaydedilmesi Gereken Yapım İşlerinin Gider Olarak Kaydedilmesi                                                         | 1                           | 0                            |
| <b>DB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                                                      | 0                           | 1                            |
| <b>DB 9:</b> Sözleşme Yürürlüğe Girmeden Hizmet Tutarının Hepsinin Yüklenicilere Ödenmesi                                                   | 1                           | 0                            |
| <b>DB 10:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                                                | 5                           | 7                            |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                         |                             |                              |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                                        | 2                           | 2                            |
| <b>DSB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması                                                              | 2                           | 0                            |
| <b>DSB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                                                        | 1                           | 0                            |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                                                  | 3                           | 3                            |
| <b>DSB 5:</b> Döner Sermaye Biriminin Diğer Birimden İhtiyaçları, Şartnameyi ve Yaklaşık Maliyeti Belirlemeden Doğrudan Hizmet Satın Alması | 1                           | 0                            |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılmasında Kullanılması Gereken DT' in Uzun Süreli İhtiyaçların Karşılmasında Kullanılması        | 2                           | 0                            |
| <b>DSB 7:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                                          | 1                           | 0                            |
| <b>DSB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                                                     | 2                           | 0                            |
| <b>DSB 9:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                                                | 5                           | 1                            |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                               | <b>44</b>                   | <b>25</b>                    |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

**Tablo 6. 4. 2020 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi  
Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi**

| 2020 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN<br>BULGULARI                                                                                    | TIP FAKÜLTESİ |          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------|
|                                                                                                                                             | Var (31)      | Yok (6)  |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                                       |               |          |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                                         | 6             | 3        |
| <b>DB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması                                                               | 3             | 0        |
| <b>DB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                                                         | 1             | 0        |
| <b>DB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                                                   | 9             | 3        |
| <b>DB 5:</b> Kanunun 22 b Maddesine Aykırı Alım Yapılması                                                                                   | 1             | 0        |
| <b>DB 6:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                                           | 3             | 0        |
| <b>DB 7:</b> Maliyet Kaydedilmesi Gereken Yapım İşlerinin Gider Olarak Kaydedilmesi                                                         | 1             | 0        |
| <b>DB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                                                      | 1             | 0        |
| <b>DB 9:</b> Sözleşme Yürürlüğe Girmeden Hizmet Tutarının Hepsinin Yüklenicilere Ödenmesi                                                   | 1             | 0        |
| <b>DB 10:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                                                | 11            | 1        |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                         |               |          |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                                        | 4             | 0        |
| <b>DSB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması                                                              | 2             | 0        |
| <b>DSB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                                                        | 1             | 0        |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                                                  | 6             | 0        |
| <b>DSB 5:</b> Döner Sermaye Biriminin Diğer Birimden İhtiyaçları, Şartnameyi ve Yaklaşık Maliyeti Belirlemeden Doğrudan Hizmet Satın Alması | 1             | 0        |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılanmasında Kullanılması Gereken DT' in Uzun Süreli İhtiyaçların Karşılanmasında Kullanılması    | 2             | 0        |
| <b>DSB 7:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                                          | 1             | 0        |
| <b>DSB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                                                     | 2             | 0        |
| <b>DSB 9:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                                                | 5             | 1        |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                               | <b>61</b>     | <b>8</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.4'te 2020 yılı Sayıştay raporu yayınlanan üniversitelerin tıp fakültesi sahiplik durumlarına göre dağılımları ve tespit edilen doğrudan temin ihlal bulguları verilmektedir. 31 üniversitede tıp fakültesi bulunurken 6 üniversitede tıp fakültesi bulunmamaktadır. DT ihlali yapılan tıp fakültesi bulunan 31 üniversitede 61 bulguya ulaşılmıştır.

Tıp fakültesi bulunan üniversitelerde en fazla rastlanılan DT bulguları “DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması”, “DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi”, “DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması” ve “DSB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesidir”. Tıp fakültesi bulunmayan 6 üniversitede 8 bulguya ulaşılmıştır. En fazla DT ihlali bulguları DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesidir.

**Tablo 6. 5.** 2020 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu<sup>2</sup>

| 2020 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                     | KONTROL ORTAMI |              | RİSK DEĞERLENDİRME |             | KONTROL FAALİYETİ |                    | BİLGİ VE İLETİŞİM |                 | İÇ KONTROL BİRİMİ |         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------|--------------------|-------------|-------------------|--------------------|-------------------|-----------------|-------------------|---------|
|                                                                                           | Yeterli (29)   | Yetersiz (7) | Olumlu (33)        | Olumsuz (3) | Risk Yok (34)     | Biraz Risk Var (2) | Uygun (27)        | Uygun Değil (9) | Var (29)          | Yok (7) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                     |                |              |                    |             |                   |                    |                   |                 |                   |         |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                       | 4              | 4            | 8                  | 0           | 8                 | 0                  | 5                 | 3               | 6                 | 2       |
| <b>DB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması             | 2              | 1            | 2                  | 1           | 3                 | 0                  | 2                 | 1               | 3                 | 0       |
| <b>DB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması       | 1              | 0            | 1                  | 0           | 1                 | 0                  | 0                 | 1               | 1                 | 0       |
| <b>DB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                 | 9              | 3            | 12                 | 0           | 11                | 1                  | 8                 | 4               | 9                 | 3       |
| <b>DB 5:</b> Kanunun 22 b Maddesine Aykırı Alım Yapılması                                 | 1              | 0            | 1                  | 0           | 1                 | 0                  | 1                 | 0               | 1                 | 0       |
| <b>DB 6:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                         | 1              | 2            | 3                  | 0           | 3                 | 0                  | 3                 | 0               | 3                 | 0       |
| <b>DB 7:</b> Maliyet Kaydedilmesi Gereken Yapım İşlerinin Gider Olarak Kaydedilmesi       | 1              | 0            | 1                  | 0           | 1                 | 0                  | 1                 | 0               | 1                 | 0       |
| <b>DB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                    | 1              | 0            | 1                  | 0           | 1                 | 0                  | 1                 | 0               | 1                 | 0       |
| <b>DB 9:</b> Sözleşme Yürürlüğe Girmeden Hizmet Tutarının Hepsinin Yüklenicilere Ödenmesi | 1              | 0            | 1                  | 0           | 1                 | 0                  | 0                 | 1               | 1                 | 0       |
| <b>DB 10:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                              | 10             | 2            | 10                 | 2           | 11                | 1                  | 8                 | 4               | 9                 | 3       |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                       |                |              |                    |             |                   |                    |                   |                 |                   |         |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                      | 2              | 2            | 3                  | 1           | 3                 | 1                  | 3                 | 1               | 2                 | 2       |
| <b>DSB 2:</b> DT Alımlarında Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin İmzalanmaması            | 1              | 1            | 1                  | 1           | 2                 | 0                  | 1                 | 1               | 2                 | 0       |

<sup>2</sup> 2020 yılında 1 üniversitede Sayıştay raporunda iç kontrol standartları ile ilgili veri olmadığı için istatistiki analizde üniversite sayısı 36 olarak görülmektedir.

**Tablo 6.5.** Tablonun Devamı

|                                                                                                                |           |           |           |          |           |          |           |           |           |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| <b>DSB 3:</b> DT' le Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuattaki Sürece Uyulmaması                           | 1         | 0         | 1         | 0        | 1         | 0        | 0         | 1         | 1         | 0         |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP' a Kayıt Edilmemesi                                     | 5         | 1         | 6         | 0        | 6         | 0        | 6         | 0         | 5         | 1         |
| <b>DSB 5:</b> Döner Sermaye Biriminin Diğer Birimden İhtiyaçları, Şartnameyi ve Yaklaşık Maliyeti Belirlemeden | 1         | 0         | 1         | 0        | 1         | 0        | 0         | 1         | 1         | 0         |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılansında Kullanılması Gereken DT' in Uzun Süreli İhtiyaçların      | 2         | 0         | 2         | 0        | 2         | 0        | 2         | 0         | 2         | 0         |
| <b>DSB 7:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                             | 1         | 0         | 1         | 0        | 1         | 0        | 1         | 0         | 1         | 0         |
| <b>DSB 8:</b> Piyasada Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                                        | 2         | 0         | 1         | 1        | 2         | 0        | 2         | 0         | 2         | 0         |
| <b>DSB 9:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması                                                   | 4         | 2         | 5         | 1        | 6         | 0        | 5         | 1         | 6         | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                  | <b>50</b> | <b>18</b> | <b>61</b> | <b>7</b> | <b>65</b> | <b>3</b> | <b>49</b> | <b>19</b> | <b>57</b> | <b>11</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.5 incelendiğinde 2020 yılı Sayıştay raporlarında üniversitelerin iç kontrol standartları ile ilgili mevcut durumları incelenmiş, her bir iç kontrol standardına göre değişkenler oluşturulmuş ve NVIVO programında kodlanmıştır.

Kontrol Ortamı Standardı açısından üniversitelerin yerine getirmesi gereken hususlar incelenerek yerine getirmede yeterli olup olmadıkları değerlendirilmiş ve programda “Yeterli/Yetersiz” şeklinde kodlanmıştır. İncelenen 36 üniversite Sayıştay raporuna göre Kontrol Ortamı Standardı “Yeterli” olarak kodlanan 29 üniversitede 50 bulgu kodlandığı Tablo 4’te görülmektedir. “Yetersiz” olarak kodlanan 7 üniversite raporunda 18 bulgu kodlanmıştır. Kontrol Ortamı Standardı açısından “Yeterli” olarak kodlanan üniversitelerde tespit edilen bulguların sayısı toplam bulgu sayısının %74 ü oranındadır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması ve DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesidir.

Risk Değerlendirme Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Olumlu/Olumsuz” şeklinde programda kodlanmıştır. “Olumlu” olarak kodlanan 33 üniversitede 61 bulgu tespit edilmiştir. “Olumsuz” olarak kodlanan 3 üniversitede ise 7 bulgu tespit edilmiştir. Sayıştay’ın “Olumlu” olarak belirttiği üniversitelerde %90 oranında DT bulgusuna rastlanılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi, DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması ve DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmamasıdır.

Kontrol Faaliyeti Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Risk yok/Biraz risk var” şeklinde programda kodlanmıştır. “Risk Yok” olarak kodlanan 34 üniversitede 65 bulgu, “Biraz Risk Var” olarak kodlanan 2 üniversitede 3 bulgu tespit edilmiştir. Kontrol Faaliyeti Standardı açısından “Risk Yok” olarak belirtilen üniversitelerde %96 oranında DT bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi, DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması ve DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmamasıdır.

Bilgi ve İletişim Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Uygun/Uygun değil” şeklinde programda kodlanmıştır. “Uygun” olarak kodlanan 27 üniversitede 49 bulgu, “Uygun Değil” olarak kodlanan 9 üniversitede 19 bulgu tespit edilmiştir. Bilgi ve İletişim Standardı “Uygun” olarak belirtilen üniversitelerde %72 oranında DT bulgusuna rastlanılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 4: DT’ le Yapılan

İzleme Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Var/Yok” şeklinde programda kodlanmıştır. “Var” olarak kodlanan 29 üniversitede 57 bulgu, “Yok” olarak kodlanan 7 üniversitede 11 bulgu tespit edilmiştir. İzleme Standardı “Var” olarak belirtilen üniversitelerde %84 oranında DT bulgusu tespit edilmiştir. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 10: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmaması, DB 4: DT’ le Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kayıt Edilmemesi, DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DSB 9: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolü Yapılmamasıdır.

2021 yılına ait 98 devlet üniversitesinin Sayıştay raporuna ulaşılmıştır. NVIVO programı aracılığıyla raporların içinde ‘doğrudan temin’ kelimesi yan yana geçen dosyaları bulabilmek için arama yapılmıştır.



35

kelime bulutu analizi Şekil 6.2’de verilmektedir. Kelime sıklığı analizinde ise 58 üniversite raporunda toplamda 826 kere “doğrudan temin” kelimesi geçmektedir. Tablo 6.6’da en sık tekrar eden 100 kelime ve sıklık sayıları gösterilmiştir. 2021 yılı Sayıştay raporlarında geçen ‘Doğrudan Temin’ kelimesinin bağlantılı olduğu diğer kelimelerin küme analizi program aracılığıyla tespit edilerek ekte verilmiştir.

**Tablo 6. 6. 2022 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi**

| KELİME       | SIKLIK | KELİME      | SIKLIK | KELİME                | SIKLIK | KELİME      | SIKLIK |
|--------------|--------|-------------|--------|-----------------------|--------|-------------|--------|
| İhale        | 778    | Fiyat       | 163    | Usulü                 | 110    | İfade       | 75     |
| Temin        | 739    | Yer         | 153    | Bendi                 | 109    | Yapılmadığı | 75     |
| Kamu         | 733    | Kayıt       | 152    | Maddesi               | 108    | Alımlarında | 74     |
| Doğrudan     | 724    | Denetim     | 144    | İhtiyaçların          | 105    | Araştırması | 74     |
| 4734         | 340    | Bulgu       | 136    | Temel                 | 105    | Bakım       | 74     |
| Alım         | 325    | Kanunu’nun  | 133    | Üzerinden             | 105    | İşlerinin   | 73     |
| Yapılacak    | 291    | Yasaklılık  | 133    | İdarelerin            | 104    | Ekap        | 71     |
| Maddesinin   | 278    | Başkanlığı  | 131    | Fıkrasının            | 99     | Halinde     | 70     |
| Mal          | 244    | Genel       | 131    | Gerçek                | 96     | İşletmesi   | 70     |
| Sayıştay     | 244    | Tespit      | 130    | Bendinde              | 95     | Teknik      | 70     |
| Alımlarda    | 231    | Yöntemiyle  | 126    | Tüzel                 | 95     | Formu       | 68     |
| 2021         | 217    | Raporu      | 124    | Dâhilinde             | 94     | Onarım      | 68     |
| Kanun’un     | 215    | Düzenlilik  | 122    | Yasaklı               | 93     | Gerektiren  | 66     |
| Hizmet       | 214    | Elektronik  | 121    | Limit                 | 92     | Kontrol     | 65     |
| Başlıklı     | 208    | Belli       | 120    | Süreyi                | 90     | Limitler    | 65     |
| Yapım        | 208    | Söz         | 119    | Gerçekleştirilen      | 85     | Platformu   | 64     |
| Yılı         | 198    | Alımların   | 116    | İşleri                | 85     | Gereken     | 62     |
| Alımları     | 196    | Görölmüştür | 116    | Teyit                 | 84     | Üniversite  | 61     |
| Kapsamında   | 192    | Kanunun     | 116    | Değerlendirilmektedir | 83     | Alınması    | 60     |
| Maddesinde   | 192    | Altına      | 115    | Piyasa                | 83     | Harcama     | 60     |
| Parasal      | 191    | Sözleşme    | 114    | Tebliğî’nin           | 82     | 5’inci      | 59     |
| 22’nci       | 190    | Alımı       | 113    | Uyarınca              | 82     | Yukarıda    | 59     |
| Uygun        | 182    | Döner       | 112    | Tek                   | 80     | Anılan      | 58     |
| Edilmiştir   | 165    | Şekilde     | 112    | Yapılmaması           | 80     | Takip       | 56     |
| Üniversitesi | 165    | Sermaye     | 110    | Suretiyle             | 78     | İnternet    | 55     |

**Tablo 6. 7. 2021 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre İncelenmesi**

| 2021 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                                       | BÖLGE        |         |             |                 |                  |                       |               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------|-------------|-----------------|------------------|-----------------------|---------------|
|                                                                                                             | Marmara (12) | Ege (8) | Akdeniz (8) | İç Anadolu (13) | Doğu Anadolu (5) | Güneydoğu Anadolu (5) | Karadeniz (7) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                       |              |         |             |                 |                  |                       |               |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                          | 2            | 1       | 3           | 3               | 2                | 2                     | 1             |
| <b>DB 2:</b> 22 b Kapsamına Girmeyen                                                                        | 0            | 0       | 0           | 1               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                              | 5            | 2       | 3           | 2               | 2                | 2                     | 3             |
| <b>DB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                   | 3            | 2       | 2           | 5               | 1                | 0                     | 2             |
| <b>DB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                       | 3            | 2       | 0           | 2               | 1                | 3                     | 2             |
| <b>DB 6:</b> Hizmet Alımında Önce Alımın Yapılıp Sonra DT Dosyasının Oluşturulması                          | 0            | 0       | 0           | 1               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 7:</b> Hizmet Alımlarında Raporların Eksik Düzenlenmesi                                               | 0            | 0       | 0           | 1               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 8:</b> Hizmet Alımlarında Teknik Şartname Düzenlenmemesi                                              | 0            | 0       | 0           | 1               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 9:</b> İhale Usulüyle Alınabilecek Malların DT Alınması                                               | 0            | 0       | 0           | 0               | 0                | 0                     | 1             |
| <b>DB 10:</b> Kabul ve Muayene Yapılmadan Mal Teslim Alınması ve Yüklenicinin Mal Tesliminde Hazır Olmaması | 0            | 1       | 0           | 1               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 11:</b> Mal Alımlarının Hepsinin DT Yapılması                                                         | 0            | 1       | 0           | 0               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 12:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                   | 1            | 2       | 2           | 4               | 0                | 0                     | 0             |
| <b>DB 13:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                  | 1            | 1       | 1           | 5               | 1                | 2                     | 3             |

**Tablo 6.7. Tablonun Devamı**

|                                                                                                                              |           |           |           |           |           |           |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| <b>DB 14:</b> Teknik Şartnamedeki Şartı Taşımayan İstekliye Yapım İşi İhale Edilmesi                                         | 0         | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                          |           |           |           |           |           |           |           |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kurul İzni Alınmaması                                                            | 1         | 0         | 1         | 1         | 0         | 1         | 1         |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesinin Amacı Dışında Kullanılması                                                                     | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                                              | 2         | 2         | 2         | 3         | 1         | 1         | 2         |
| <b>DSB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Alınması                                                                    | 1         | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                                       | 3         | 0         | 1         | 2         | 2         | 1         | 1         |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması Gereken DT Yönteminin Uzun Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması        | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 7:</b> Kit Veya Sarf Karşılığı Kullanılmak Üzere Alınan Cihazlarda Üretim Tarihlerinin 10 Yıllık Sınırı Karşılamaması | 0         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 8:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                                    | 1         | 1         | 2         | 1         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 9:</b> Sosyal Güvenlik Kurumu Alacakları İçin Yasal Takipte Bulunulmaması                                             | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 10:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                                  | 3         | 0         | 2         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 11:</b> Yapım İşlerinde Muayene Kabul İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması                                         | 1         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>DSB 12:</b> Yapım İşlerinde Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Göre Belirlenmemesi                                               | 1         | 0         | 1         | 0         | 0         | 0         | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                | <b>28</b> | <b>16</b> | <b>24</b> | <b>35</b> | <b>10</b> | <b>12</b> | <b>16</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

2021 yılı Sayıştay raporlarında ‘Diğer Bulgular’ kategorisinde 14 farklı bulgu; ‘Döner Sermaye Diğer Bulgular’ kategorisinde ise 12 farklı DT bulgusu olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6.7 incelendiğinde 2021 yılı devlet üniversiteleri Sayıştay raporlarında DT’ le ilgili bulgulara en fazla İç Anadolu bölgesinde, en az bulguya Doğu Anadolu bölgesinde rastlanılmıştır.

İç Anadolu bölgesinde DT ihlaline rastlanan 13 devlet üniversitesinde 35 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 4: DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması, DB 13: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması ve DB 12: Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmamasıdır. Marmara bölgesinde DT ihlaline rastlanan 12 devlet üniversitesinde 28 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlali DB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmamasıdır.

Tablo 6.8 incelendiğinde 2000 yılı öncesinde kurulan üniversitelerde doğrudan temin ihlaliyle ilgili 34 üniversitede 95 bulgu tespit edilmiştir. Diğer bulgular kategorisi incelendiğinde en fazla rastlanan DT bulguları DB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması, DB 4: DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması ve DB 13: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmamasıdır. Döner Sermaye Bulguları incelendiğinde en fazla rastlanan DT bulguları DSB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması ve DSB 5: DT Kayıt Formunun EKAP’ a Kaydedilmemesidir. 2000 yılı sonrası kurulan DT ihlaliyle ilgili 24 üniversitede 46 bulguya ulaşılmıştır. En fazla DB 1: %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 4: DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılmasıdır.

**Tablo 6. 8** 2021 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi

| 2021 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                                                        | KURULUŞ YILI           |                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------|
|                                                                                                                              | 2000<br>Öncesi<br>(34) | 2000<br>Sonrası<br>(24) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                        |                        |                         |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                           | 5                      | 9                       |
| <b>DB 2:</b> 22 b Kapsamına Girmeyen                                                                                         | 0                      | 1                       |
| <b>DB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                                               | 13                     | 6                       |
| <b>DB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                    | 8                      | 7                       |
| <b>DB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                                        | 8                      | 5                       |
| <b>DB 6:</b> Hizmet Alımında Önce Alımın Yapılıp Sonra DT Dosyasının Oluşturulması                                           | 1                      | 0                       |
| <b>DB 7:</b> Hizmet Alımlarında Raporların Eksik Düzenlenmesi                                                                | 1                      | 0                       |
| <b>DB 8:</b> Hizmet Alımlarında Teknik Şartname Düzenlenmemesi                                                               | 1                      | 0                       |
| <b>DB 9:</b> İhale Usulüyle Alınabilecek Malların DT Alınması                                                                | 0                      | 1                       |
| <b>DB 10:</b> Kabul ve Muayene Yapılmadan Mal Teslim Alınması ve Yüklenicinin Mal Tesliminde Hazır Olmaması                  | 1                      | 1                       |
| <b>DB 11:</b> Mal Alımlarının Hepsinin DT Yapılması                                                                          | 1                      | 0                       |
| <b>DB 12:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                                    | 5                      | 4                       |
| <b>DB 13:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                                   | 8                      | 6                       |
| <b>DB 14:</b> Teknik Şartnamedeki Şartı Taşımayan İstekliye Yapım İşi İhale Edilmesi                                         | 1                      | 0                       |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                          |                        |                         |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kurul İzni Alınmaması                                                            | 5                      | 0                       |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesinin Amacı Dışında Kullanılması                                                                     | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                                              | 11                     | 2                       |
| <b>DSB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Alınması                                                                    | 1                      | 1                       |
| <b>DSB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                                       | 8                      | 2                       |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması Gereken DT Yönteminin Uzun Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması        | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 7:</b> Kit Veya Sarf Karşılığı Kullanılmak Üzere Alınan Cihazlarda Üretim Tarihlerinin 10 Yıllık Sınırı Karşılamaması | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 8:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                                    | 5                      | 0                       |
| <b>DSB 9:</b> Sosyal Güvenlik Kurumu Alacakları İçin Yasal Takipte Bulunulmaması                                             | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 10:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                                  | 4                      | 1                       |
| <b>DSB 11:</b> Yapım İşlerinde Muayene Kabul İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması                                         | 2                      | 0                       |
| <b>DSB 12:</b> Yapım İşlerinde Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Göre Belirlenmemesi                                               | 2                      | 0                       |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                | <b>95</b>              | <b>46</b>               |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

**Tablo 6. 9.** 2021 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi  
Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi

| 2021 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                                                         | TIP FAKÜLTESİ |             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------|
|                                                                                                                               | Var<br>(39)   | Yok<br>(19) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                                         |               |             |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                                            | 7             | 7           |
| <b>DB 2:</b> 22 b Kapsamına Girmeyen                                                                                          | 1             | 0           |
| <b>DB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                                                | 14            | 5           |
| <b>DB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                                     | 11            | 4           |
| <b>DB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                                         | 9             | 4           |
| <b>DB 6:</b> Hizmet Alımında Önce Alımın Yapılıp Sonra DT Dosyasının Oluşturulması                                            | 1             | 0           |
| <b>DB 7:</b> Hizmet Alımlarında Raporların Eksik Düzenlenmesi                                                                 | 0             | 1           |
| <b>DB 8:</b> Hizmet Alımlarında Teknik Şartname Düzenlenmemesi                                                                | 0             | 1           |
| <b>DB 9:</b> İhale Usulüyle Alınabilecek Malların DT Alınması                                                                 | 1             | 0           |
| <b>DB 10:</b> Kabul ve Muayene Yapılmadan Mal Teslim Alınması ve Yüklenicinin Mal Tesliminde Hazır Olmaması                   | 2             | 0           |
| <b>DB 11:</b> Mal Alımlarının Hepsinin DT Yapılması                                                                           | 1             | 0           |
| <b>DB 12:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                                     | 6             | 3           |
| <b>DB 13:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                                    | 9             | 5           |
| <b>DB 14:</b> Teknik Şartnamedeki Şartı Taşımayan İstekliye Yapım İşİ İhale Edilmesi                                          | 1             | 0           |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                           |               |             |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kurul İzni Alınmaması                                                             | 4             | 1           |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesinin Amacı Dışında Kullanılması                                                                      | 1             | 0           |
| <b>DSB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                                               | 10            | 3           |
| <b>DSB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Alınması                                                                     | 1             | 1           |
| <b>DSB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                                        | 8             | 2           |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması Gereken DT Yönteminin Uzun Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması         | 1             | 0           |
| <b>DSB 7:</b> Kit Veya Sarf Karşılığı Kullanılmak Üzere Alınan Cihazlarda Üretim Tarihlerinin 10 Yıllık Sınırı Karşılammaması | 1             | 0           |
| <b>DSB 8:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                                     | 5             | 0           |
| <b>DSB 9:</b> Sosyal Güvenlik Kurumu Alacakları İçin Yasal Takipte Bulunulmaması                                              | 1             | 0           |
| <b>DSB 10:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                                   | 4             | 1           |
| <b>DSB 11:</b> Yapım İşlerinde Muayene Kabul İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması                                          | 2             | 0           |
| <b>DSB 12:</b> Yapım İşlerinde Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Göre Belirlenmemesi                                                | 2             | 0           |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                 | <b>103</b>    | <b>38</b>   |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.9 da 2021 yılı Sayıştay raporu yayınlanan üniversitelerin tıp fakültesi sahiplik durumlarına göre dağılımları ve tespit edilen DT ihlal bulguları verilmektedir. 39 üniversitede tıp fakültesi bulunurken 19 üniversitede tıp fakültesi bulunmamaktadır. DT ihlali yapılan tıp fakültesi bulunan 39 üniversitede 103 bulguya ulaşılmıştır. Tıp fakültesi bulunan üniversitelerde “Diğer Bulgular” kategorisinde en fazla rastlanılan DT bulguları DB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması, DB 4: DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması, DB 5: DT Kayıt Formunun EKAP’ a Kaydedilmemesi ve DB 13: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmamasıdır. “Döner Sermaye Bulguları” kategorisinde en fazla rastlanan DT bulguları DSB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması ve DSB 5: DT Kayıt Formunun EKAP’ a Kaydedilmemesidir. Tıp fakültesi bulunmayan 19 üniversitede 38 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlali DB 1: %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmamasıdır.

**Tablo 6. 10.** 2021 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu

| 2021 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI<br>DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                                  | KONTROL<br>ORTAMI |                  | RİSK<br>DEĞERLENDİRME |                | KONTROL<br>FAALİYETİ |                           | BİLGİ VE<br>İLETİŞİM |                     | İÇ KONTROL<br>BİRİMİ |             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------|-----------------------|----------------|----------------------|---------------------------|----------------------|---------------------|----------------------|-------------|
|                                                                                                           | Yeterli<br>(42)   | Yetersiz<br>(16) | Olumlu<br>(54)        | Olumsuz<br>(4) | Risk Yok<br>(44)     | Biraz<br>Risk Var<br>(14) | Uygun<br>(48)        | Uygun<br>Değil (10) | Var<br>(43)          | Yok<br>(15) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                                     |                   |                  |                       |                |                      |                           |                      |                     |                      |             |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                                        | 8                 | 6                | 13                    | 1              | 11                   | 3                         | 13                   | 1                   | 8                    | 6           |
| <b>DB 2:</b> 22 b Kapsamına Girmeyen                                                                      | 1                 | 0                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 1                    | 0                   | 1                    | 0           |
| <b>DB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                            | 13                | 6                | 18                    | 1              | 14                   | 5                         | 16                   | 3                   | 17                   | 2           |
| <b>DB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                 | 10                | 5                | 12                    | 3              | 12                   | 3                         | 12                   | 3                   | 10                   | 5           |
| <b>DB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                     | 7                 | 6                | 11                    | 2              | 7                    | 6                         | 12                   | 1                   | 10                   | 3           |
| <b>DB 6:</b> Hizmet Alımında Önce Alımın Yapılıp Sonra DT Dosyasının Oluşturulması                        | 0                 | 1                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 0                    | 1                   | 1                    | 0           |
| <b>DB 7:</b> Hizmet Alımlarında Raporların Eksik Düzenlenmesi                                             | 1                 | 0                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 1                    | 0                   | 1                    | 0           |
| <b>DB 8:</b> Hizmet Alımlarında Teknik Şartname Düzenlenmemesi                                            | 1                 | 0                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 1                    | 0                   | 1                    | 0           |
| <b>DB 9:</b> İhale Usulüyle Alınabilecek Malların DT Alınması                                             | 1                 | 0                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 1                    | 0                   | 1                    | 0           |
| <b>DB 10:</b> Kabul ve Muayene Yapılmadan Mal Teslim Alınması ve Yüklenicin Mal Tesliminde Hazır Olmaması | 1                 | 1                | 2                     | 0              | 1                    | 1                         | 1                    | 1                   | 1                    | 1           |
| <b>DB 11:</b> Mal Alımlarının Hepsinin DT Yapılması                                                       | 1                 | 0                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 1                    | 0                   | 1                    | 0           |
| <b>DB 12:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                 | 7                 | 2                | 9                     | 0              | 6                    | 3                         | 7                    | 2                   | 8                    | 1           |
| <b>DB 13:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                | 8                 | 6                | 14                    | 0              | 8                    | 6                         | 9                    | 5                   | 10                   | 4           |
| <b>DB 14:</b> Teknik Şartnamedeki Şartı Taşımayan İstekliye Yapım İşİ İhale Edilmesi                      | 1                 | 0                | 1                     | 0              | 1                    | 0                         | 1                    | 0                   | 1                    | 0           |

**Tablo 6.10.**Tablonun Devamı

| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                                                          |            |           |            |          |            |           |            |           |            |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|------------|----------|------------|-----------|------------|-----------|------------|-----------|
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kurul İzni Alınmaması                                                            | 3          | 2         | 4          | 1        | 5          | 0         | 4          | 1         | 5          | 0         |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesinin Amacı Dışında Kullanılması                                                                     | 1          | 0         | 1          | 0        | 1          | 0         | 1          | 0         | 1          | 0         |
| <b>DSB 3:</b> DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                                              | 11         | 2         | 13         | 0        | 9          | 4         | 8          | 5         | 13         | 0         |
| <b>DSB 4:</b> DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Alınması                                                                    | 2          | 0         | 1          | 1        | 2          | 0         | 2          | 0         | 2          | 0         |
| <b>DSB 5:</b> DT Kayıt Formunun EKAP' a Kaydedilmemesi                                                                       | 10         | 0         | 10         | 0        | 8          | 2         | 8          | 2         | 10         | 0         |
| <b>DSB 6:</b> Kısa Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması Gereken DT Yönteminin Uzun Süreli İhtiyaçlar İçin Kullanılması        | 1          | 0         | 1          | 0        | 1          | 0         | 1          | 0         | 1          | 0         |
| <b>DSB 7:</b> Kit Veya Sarf Karşılığı Kullanılmak Üzere Alınan Cihazlarda Üretim Tarihlerinin 10 Yıllık Sınırı Karşılamaması | 1          | 0         | 1          | 0        | 1          | 0         | 1          | 0         | 1          | 0         |
| <b>DSB 8:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması ya da Mevzuata Uygun Yapılmaması                                    | 4          | 1         | 5          | 0        | 4          | 1         | 4          | 1         | 5          | 0         |
| <b>DSB 9:</b> Sosyal Güvenlik Kurumu Alacakları İçin Yasal Takipte Bulunulmaması                                             | 1          | 0         | 1          | 0        | 1          | 0         | 1          | 0         | 1          | 0         |
| <b>DSB 10:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması                                                                  | 4          | 1         | 5          | 0        | 4          | 1         | 4          | 1         | 4          | 1         |
| <b>DSB 11:</b> Yapım İşlerinde Muayene Kabul İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması                                         | 1          | 1         | 2          | 0        | 1          | 1         | 1          | 1         | 2          | 0         |
| <b>DSB 12:</b> Yapım İşlerinde Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Göre Belirlenmemesi                                               | 1          | 1         | 2          | 0        | 1          | 1         | 1          | 1         | 2          | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                                                | <b>100</b> | <b>41</b> | <b>132</b> | <b>9</b> | <b>104</b> | <b>37</b> | <b>112</b> | <b>29</b> | <b>118</b> | <b>23</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.10 incelendiğinde 2021 yılı Sayıştay raporlarında üniversitelerin iç kontrol standartları ile ilgili mevcut durumları incelenmiş, her bir iç kontrol standardına göre değişkenler oluşturulmuş ve NVIVO programında kodlanmıştır.

Kontrol Ortamı Standardı açısından üniversitelerin yerine getirmesi gereken hususlar incelenerek yerine getirmede yeterli olup olmadıkları değerlendirilmiş ve programda “Yeterli/Yetersiz” şeklinde kodlanmıştır. İncelenen 58 üniversite Sayıştay raporuna göre Kontrol Ortamı Standardı “yeterli” olarak kodlanan 42 üniversitede 100 bulgu kodlandığı Tablo 10 da görülmektedir. “Yetersiz” olarak kodlanan 16 üniversite raporunda 41 bulgu kodlanmıştır. Kontrol Ortamı Standardı açısından “yeterli” olarak kodlanan üniversitelerde tespit edilen bulguların sayısı toplam bulgu sayısının yaklaşık %71 i oranındadır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması, DSB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması, DB 4: DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması ve DSB 5: DT Kayıt Formunun EKAP’ a Kaydedilmemesidir.

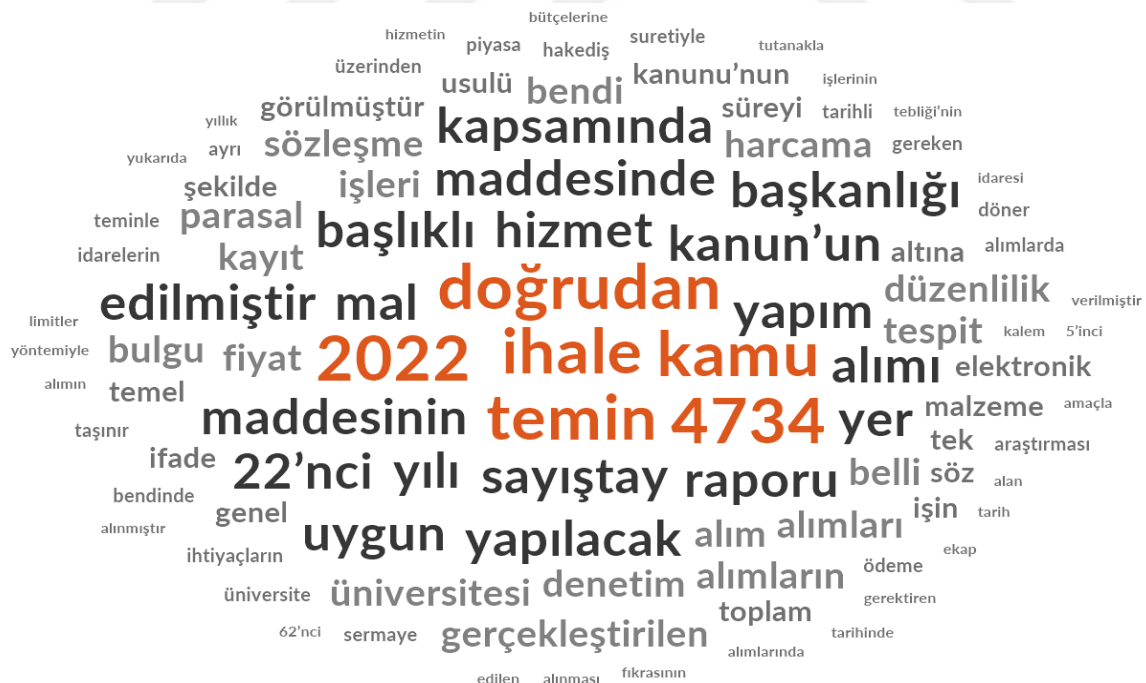
Risk Değerlendirme Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Olumlu/Olumsuz” şeklinde programda kodlanmıştır. “Olumlu” olarak kodlanan 54 üniversite raporunda 132 bulgu, “Olumsuz” olarak kodlanan 4 üniversite raporunda 9 bulgu kodlanmıştır. Sayıştay’ın raporlarda “Olumlu” olarak belirttiği üniversitelerde yaklaşık %94 oranında DT bulgusu tespit edilmiştir. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması, DB 13: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması, DB 1: %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DSB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmamasıdır.

Kontrol Faaliyeti Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Risk Yok/Biraz Risk Var” şeklinde programda kodlanmıştır. “Risk Yok” olarak kodlanan 44 üniversite raporunda 104 bulgu, “Biraz Risk Var” olarak kodlanan 14 üniversite raporunda 37 bulgu kodlanmıştır. Kontrol Faaliyeti Standardı açısından “Risk Yok” olarak belirtilen üniversitelerde yaklaşık %74 oranında DT bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması, DB 4: DT Alımlarının Kısımlara Bölünerek Yapılması, DB 1: %10 Limitini Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DSB 3: DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmamasıdır.

Bilgi ve İletişim Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Uygun/Uygun Değil” şeklinde programda kodlanmıştır. “Uygun” olarak kodlanan 48 üniversite raporunda 112 bulgu, “Uygun Değil” olarak kodlanan 10

İzleme Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Var/Yok” şeklinde programda kodlanmıştır. “Var” olarak kodlanan 43 üniversite raporunda 118 bulgu, “Yok” olarak kodlanan 15 üniversite raporunda 23 bulgu kodlanmıştır. İzleme Standardı “Var” olarak kodlanan üniversitelerde yaklaşık %84 oranında DT bulgusuna rastlanılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri hem diğer bulgularda hem de döner sermaye bulgularında DT Alımlarında Yasaklılık Kontrolünün Yapılmamasıdır.

2022 yılına ait 104 devlet üniversitesinin Sayıştay raporuna ulaşılmıştır. NVIVO programı aracılığıyla raporların içinde ‘doğrudan temin’ kelimesi yan yana geçen dosyaları bulabilmek için arama yapılmıştır.



2022 yılında 40 üniversitenin Sayıştay raporunda ‘doğrudan temin’ kelimeleri geçtiği tespit edilmiştir. 40 üniversite raporunda tespit edilen doğrudan temin kapsamındaki bulguların

kelime bulutu analizi Şekil 6.3'te verilmektedir. Kelime sıklığı analizinde ise 40 üniversite raporunda toplamda 380 kere 'doğrudan temin' kelimesi geçmektedir. Tablo 6.11'de en sık tekrar eden 100 kelime sıklık sayıları gösterilmiştir. 2022 yılı Sayıştay raporlarında geçen 'Doğrudan Temin' kelimesinin bağlantılı olduğu diğer kelimelerin küme analizi program aracılığıyla tespit edilerek ekte verilmiştir.

**Tablo 6. 11. 2022 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi**

| KELİME     | SIKLIK | KELİME           | SIKLIK | KELİME       | SIKLIK | KELİME      | SIKLIK |
|------------|--------|------------------|--------|--------------|--------|-------------|--------|
| İhale      | 394    | İşleri           | 92     | Şekilde      | 58     | Gerektiren  | 42     |
| Doğrudan   | 368    | Alım             | 88     | İfade        | 57     | İdaresi     | 42     |
| Temin      | 358    | Kayıt            | 86     | Söz          | 57     | Fıkrasının  | 41     |
| Kamu       | 353    | Denetim          | 85     | Toplam       | 56     | İşlerinin   | 41     |
| 2022       | 242    | Tespit           | 85     | Ödeme        | 55     | Alımlarında | 40     |
| 4734       | 165    | Üniversitesi     | 84     | Hakediş      | 53     | Tebliği'nin | 40     |
| Hizmet     | 155    | Belli            | 79     | İhtiyaçların | 53     | Yöntemiyle  | 40     |
| Sayıştay   | 154    | Alımları         | 78     | Alımlarda    | 52     | Yukarıda    | 39     |
| Maddesinin | 145    | Harcama          | 78     | Gereken      | 52     | Yıllık      | 39     |
| Kanun'un   | 137    | Sözleşme         | 78     | İdarelerin   | 52     | Alımın      | 38     |
| Yapım      | 137    | Düzenlilik       | 76     | Tarihli      | 52     | Alınmıştır  | 38     |
| Mal        | 132    | Alımların        | 72     | Araştırması  | 50     | Amaçla      | 37     |
| Başlıklı   | 109    | Parasal          | 70     | Bendinde     | 50     | Kalem       | 37     |
| Maddesinde | 108    | Bendi            | 69     | Döner        | 49     | Limitler    | 37     |
| Yılı       | 108    | Gerçekleştirilen | 69     | Piyasa       | 49     | 5'inci      | 36     |
| Yapılacak  | 106    | Bulgu            | 68     | Üzerinden    | 49     | 62'nci      | 36     |
| Raporu     | 99     | Altına           | 67     | Teminle      | 48     | Alınması    | 36     |
| Alımı      | 98     | Malzeme          | 66     | Sermaye      | 47     | Edilen      | 36     |
| Kapsamında | 98     | Genel            | 64     | Suretiyle    | 46     | Tutanakla   | 36     |
| 22'nci     | 97     | Tek              | 63     | Ayrı         | 44     | Bütçelerine | 34     |
| Başkanlığı | 94     | Süreyi           | 62     | Taşınır      | 44     | Hizmetin    | 34     |
| Edilmiştir | 94     | Usulü            | 62     | Üniversite   | 44     | Tarihinde   | 34     |
| Uygun      | 94     | Görölmüştür      | 61     | Alan         | 43     | Verilmiştir | 34     |
| Yer        | 94     | Kanunu'nun       | 61     | Ekap         | 43     | Elektronik  | 33     |
| Fiyat      | 92     | Temel            | 58     | Tarih        | 43     | İşin        | 33     |

**Tablo 6. 12.** 2022 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre İncelenmesi

| 2022 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                             | BÖLGE          |            |                |                  |                       |                        |                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|------------|----------------|------------------|-----------------------|------------------------|-----------------------------|
|                                                                                                   | Akdeniz<br>(2) | Ege<br>(8) | Marmara<br>(9) | Karadeniz<br>(6) | İç<br>Anadolu<br>(13) | Doğu<br>Anadolu<br>(2) | Güneydoğu<br>Anadolu<br>(0) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                             |                |            |                |                  |                       |                        |                             |
| <b>DB 1:</b> DT' le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP' a Kaydedilmemesi                          | 0              | 2          | 2              | 0                | 3                     | 1                      | 0                           |
| <b>DB 2:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Dikkat Edilmemesi         | 0              | 2          | 2              | 0                | 0                     | 0                      | 0                           |
| <b>DB 3:</b> İhale Yoluyla Alınması Gereken Mal veya Hizmetin DT' le Alınması                     | 0              | 0          | 1              | 0                | 0                     | 0                      | 0                           |
| <b>DB 4:</b> İhtiyaçların Tek Firmadan Karşılanması                                               | 0              | 0          | 0              | 1                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DB 5:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                 | 0              | 2          | 2              | 1                | 3                     | 0                      | 0                           |
| <b>DB 6:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması     | 1              | 0          | 5              | 2                | 2                     | 2                      | 0                           |
| <b>DB 7:</b> Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması ya da Eksik Yapılması                           | 0              | 0          | 1              | 1                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DB 8:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                                      | 0              | 5          | 1              | 2                | 4                     | 0                      | 0                           |
| <b>DB 9:</b> Yapım İşleri ve Hizmet Alımlarında Hak Ediş Raporu Düzenlenmeden Ödeme Yapılması     | 0              | 0          | 1              | 1                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                               |                |            |                |                  |                       |                        |                             |
| <b>DSB 1:</b> Alımların Kısımlara Bölünerek DT' le Gerçekleştirilmesi                             | 0              | 0          | 0              | 2                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 2:</b> Alımların Tamamının DT' le Yapılması                                                | 0              | 0          | 0              | 0                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 3:</b> Süre Gerektiren DT Alımlarında Sözleşme Düzenlenmemesi                              | 0              | 0          | 0              | 0                | 2                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarla İlgili Bilgilerin EKAP' a Kaydedilmemesi                   | 2              | 0          | 1              | 0                | 0                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 5:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Olan Yasal Limitin Kurulunun İzni Olmadan Aşılması    | 0              | 0          | 0              | 1                | 2                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 6:</b> Hasta Hesabına Fatura Edilmeyen Tıbbi Malzemeler Bulunması                          | 0              | 0          | 0              | 0                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 7:</b> İhale Yoluyla Temin Edilmesi Gereken Mal veya Hizmetin DT Yöntemiyle Alınması       | 0              | 0          | 0              | 0                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 8:</b> Kanunun 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen Alımların Bu Madde Kapsamında Yapılması     | 0              | 0          | 0              | 1                | 0                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 9:</b> Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                             | 0              | 0          | 0              | 0                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>DSB 10:</b> Ulusal Bilgi Bankası Kodu Aynı Olan Malzemelerin Farklı Fiyatlardan Temin Edilmesi | 0              | 0          | 0              | 0                | 1                     | 0                      | 0                           |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                     | <b>3</b>       | <b>11</b>  | <b>16</b>      | <b>12</b>        | <b>25</b>             | <b>3</b>               | <b>0</b>                    |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

2022 Yılında Sayıştay raporlarında “Diğer Bulgular” kategorisinde 9 farklı bulgu; “Döner Sermaye Diğer Bulgular” kategorisinde 10 farklı DT bulgusu olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6.12 incelendiğinde 2022 yılı devlet üniversiteleri Sayıştay raporlarında en fazla doğrudan temin ihlali İç Anadolu bölgesinde bulunmaktadır.

İç Anadolu bölgesinde DT ihlaline rastlanan 13 üniversitede 25 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması, DB 5: DT’ in Kısımlara Bölünerek Yapılması ve DB 1: DT’ le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP’ a Kaydedilmemesidir. İç Anadolu bölgesindeki üniversitelerde yaklaşık %36 oranda DT bulgusu tespit edilmiştir.

Marmara bölgesinde DT ihlaline rastlanan 9 üniversitede 16 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlali DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmamasıdır. Marmara bölgesindeki üniversitelerde yaklaşık %23 oranda DT ihlali bulgusu tespit edilmiştir.

Karadeniz bölgesinde DT ihlaline rastlanan 6 üniversitede 12 bulgu; Ege bölgesinde DT ihlaline rastlanan 8 üniversitede 11 bulgu tespit edilmiştir.

En az DT ihlaline rastlanan üniversiteler Akdeniz ve İç Anadolu bölgesindedir. 2022 yılı Sayıştay raporları incelendiğinde Güneydoğu Anadolu bölgesinde DT ihlaline rastlanan üniversite bulunmamaktadır.

Tablo 6.13 incelendiğinde 2000 yılı öncesinde kurulan üniversitelerde DT ihlaliyle ilgili 16 üniversitede 36 bulgu tespit edilmiştir. En fazla DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması bulgusuna ulaşılmıştır.

2000 yılı sonrası kurulan DT ihlaliyle ilgili 24 üniversitede 34 bulguya ulaşılmıştır. En fazla DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması, DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 1: DT’ le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP’ a Kaydedilmemesi bulgularına ulaşılmıştır.

**Tablo 6. 13.** 2022 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi

| 2022 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                             | KURULUŞ YILI           |                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------|
|                                                                                                   | 2000<br>Öncesi<br>(16) | 2000<br>Sonrası<br>(24) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                             |                        |                         |
| <b>DB 1:</b> DT' le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP' a Kaydedilmemesi                          | 3                      | 5                       |
| <b>DB 2:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Dikkat Edilmemesi         | 2                      | 2                       |
| <b>DB 3:</b> İhale Yoluyla Alınması Gereken Mal veya Hizmetin DT' le Alınması                     | 1                      | 0                       |
| <b>DB 4:</b> İhtiyaçların Tek Firmadan Karşılanması                                               | 2                      | 0                       |
| <b>DB 5:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                 | 3                      | 5                       |
| <b>DB 6:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması     | 4                      | 8                       |
| <b>DB 7:</b> Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması ya da Eksik Yapılması                           | 2                      | 1                       |
| <b>DB 8:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                                      | 3                      | 9                       |
| <b>DB 9:</b> Yapım İşleri ve Hizmet Alımlarında Hak Ediş Raporu Düzenlenmeden Ödeme Yapılması     | 0                      | 3                       |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                               |                        |                         |
| <b>DSB 1:</b> Alımların Kısımlara Bölünerek DT' le Gerçekleştirilmesi                             | 3                      | 0                       |
| <b>DSB 2:</b> Alımların Tamamının DT' le Yapılması                                                | 0                      | 1                       |
| <b>DSB 3:</b> Süre Gerektiren DT Alımlarında Sözleşme Düzenlenmemesi                              | 2                      | 0                       |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarla İlgili Bilgilerin EKAP' a Kaydedilmemesi                   | 3                      | 0                       |
| <b>DSB 5:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Olan Yasal Limitin Kurulunun İzni Olmadan Aşılması    | 3                      | 0                       |
| <b>DSB 6:</b> Hasta Hesabına Fatura Edilmeyen Tıbbi Malzemeler Bulunması                          | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 7:</b> İhale Yoluyla Temin Edilmesi Gereken Mal veya Hizmetin DT Yöntemiyle Alınması       | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 8:</b> Kanunun 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen Alımların Bu Madde Kapsamında Yapılması     | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 9:</b> Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                             | 1                      | 0                       |
| <b>DSB 10:</b> Ulusal Bilgi Bankası Kodu Aynı Olan Malzemelerin Farklı Fiyatlardan Temin Edilmesi | 1                      | 0                       |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                     | <b>36</b>              | <b>34</b>               |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

**Tablo 6. 14.** 2022 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi

| 2022 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                             | TIP FAKÜLTESİ |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------|
|                                                                                                   | Var (29)      | Yok (11)  |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                             |               |           |
| <b>DB 1:</b> DT' le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP' a Kaydedilmemesi                          | 5             | 3         |
| <b>DB 2:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Dikkat Edilmemesi         | 4             | 0         |
| <b>DB 3:</b> İhale Yoluyla Alınması Gereken Mal veya Hizmetin DT' le Alınması                     | 1             | 0         |
| <b>DB 4:</b> İhtiyaçların Tek Firmadan Karşılanması                                               | 1             | 1         |
| <b>DB 5:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                                 | 6             | 2         |
| <b>DB 6:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması     | 7             | 5         |
| <b>DB 7:</b> Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması ya da Eksik Yapılması                           | 1             | 2         |
| <b>DB 8:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                                      | 9             | 3         |
| <b>DB 9:</b> Yapım İşleri ve Hizmet Alımlarında Hak Ediş Raporu Düzenlenmeden Ödeme Yapılması     | 2             | 1         |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                               |               |           |
| <b>DSB 1:</b> Alımların Kısımlara Bölünerek DT' le Gerçekleştirilmesi                             | 3             | 0         |
| <b>DSB 2:</b> Alımların Tamamının DT' le Yapılması                                                | 1             | 0         |
| <b>DSB 3:</b> Süre Gerektiren DT Alımlarında Sözleşme Düzenlenmemesi                              | 1             | 1         |
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarla İlgili Bilgilerin EKAP' a Kaydedilmemesi                   | 3             | 0         |
| <b>DSB 5:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Olan Yasal Limitin Kurulunun İzni Olmadan Aşılması    | 3             | 0         |
| <b>DSB 6:</b> Hasta Hesabına Fatura Edilmeyen Tıbbi Malzemeler Bulunması                          | 1             | 0         |
| <b>DSB 7:</b> İhale Yoluyla Temin Edilmesi Gereken Mal veya Hizmetin DT Yöntemiyle Alınması       | 1             | 0         |
| <b>DSB 8:</b> Kanunun 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen Alımların Bu Madde Kapsamında Yapılması     | 1             | 0         |
| <b>DSB 9:</b> Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                             | 0             | 1         |
| <b>DSB 10:</b> Ulusal Bilgi Bankası Kodu Aynı Olan Malzemelerin Farklı Fiyatlardan Temin Edilmesi | 1             | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                     | <b>51</b>     | <b>19</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.14, 2022 yılı Sayıştay raporu yayınlanan üniversitelerde tıp fakültesi bulunup bulunmaması durumunu göre dağılımları ve DT ihlalleriyle ilgili bulguları göstermektedir. 29 üniversitede tıp fakültesi bulunurken 11 üniversitede tıp fakültesi bulunmamaktadır. DT ihlali yapılan ve tıp fakültesi bulunan 29 üniversitede 51 bulgu tespit edilmiştir. Tıp fakültesi bulunan üniversitelerde en fazla rastlana DT bulguları DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması, DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 5: DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılmasıdır. Tıp fakültesi bulunmayan 11 üniversitede 19 bulguya ulaşılmıştır. En fazla DT bulguları DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, DB 1: DT' le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP' a Kaydedilmemesi ve DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmamasıdır.



**Tablo 6. 15.** 2022 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu

| 2022 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                         | KONTROL ORTAMI |              | RİSK DEĞERLENDİRME |              | KONTROL FAALİYETİ |                    | BİLGİ VE İLETİŞİM |                 | İÇ KONTROL BİRİMİ |          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------|--------------------|--------------|-------------------|--------------------|-------------------|-----------------|-------------------|----------|
|                                                                                               | Yeterli (36)   | Yetersiz (4) | Olumlu (30)        | Olumsuz (10) | Risk Yok (38)     | Biraz Risk Var (2) | Uygun (36)        | Uygun Değil (4) | Var (29)          | Yok (11) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                         |                |              |                    |              |                   |                    |                   |                 |                   |          |
| <b>DB 1:</b> DT' le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP' a Kaydedilmemesi                      | 8              | 0            | 5                  | 3            | 8                 | 0                  | 8                 | 0               | 6                 | 2        |
| <b>DB 2:</b> DT' le Yapılan Alımlarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Dikkat Edilmemesi     | 3              | 1            | 3                  | 1            | 3                 | 1                  | 4                 | 0               | 2                 | 2        |
| <b>DB 3:</b> İhale Yoluyla Alınması Gereken Mal veya Hizmetin DT' le Alınması                 | 1              | 0            | 1                  | 0            | 1                 | 0                  | 1                 | 0               | 1                 | 0        |
| <b>DB 4:</b> İhtiyaçların Tek Firmadan Karşılanması                                           | 2              | 0            | 2                  | 0            | 2                 | 0                  | 2                 | 0               | 2                 | 0        |
| <b>DB 5:</b> DT' in Kısımlara Bölünerek Yapılması                                             | 7              | 1            | 7                  | 1            | 8                 | 0                  | 8                 | 0               | 4                 | 4        |
| <b>DB 6:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması | 9              | 3            | 10                 | 2            | 12                | 0                  | 12                | 0               | 8                 | 4        |
| <b>DB 7:</b> Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması ya da Eksik Yapılması                       | 2              | 1            | 3                  | 0            | 3                 | 0                  | 3                 | 0               | 3                 | 0        |
| <b>DB 8:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                                  | 11             | 1            | 9                  | 3            | 12                | 0                  | 12                | 0               | 9                 | 3        |
| <b>DB 9:</b> Yapım İşleri ve Hizmet Alımlarında Hak Ediş Raporu Düzenlenmeden Ödeme Yapılması | 2              | 1            | 1                  | 2            | 3                 | 0                  | 2                 | 1               | 3                 | 0        |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                           |                |              |                    |              |                   |                    |                   |                 |                   |          |
| <b>DSB 1:</b> Alımların Kısımlara Bölünerek DT' le Gerçekleştirilmesi                         | 3              | 0            | 2                  | 1            | 3                 | 0                  | 1                 | 2               | 3                 | 0        |
| <b>DSB 2:</b> Alımların Tamamının DT' le Yapılması                                            | 1              | 0            | 0                  | 1            | 1                 | 0                  | 1                 | 0               | 0                 | 1        |
| <b>DSB 3:</b> Süre Gerektiren DT Alımlarında Sözleşme Düzenlenmemesi                          | 2              | 0            | 1                  | 1            | 2                 | 0                  | 2                 | 0               | 2                 | 0        |

**Tablo 6.15.** Tablonun Devamı

|                                                                                                   |           |          |           |           |           |          |           |          |           |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------|-----------|-----------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|-----------|
| <b>DSB 4:</b> DT' le Yapılan Alımlarla İlgili Bilgilerin EKAP' a Kaydedilmemesi                   | 3         | 0        | 3         | 0         | 3         | 0        | 2         | 1        | 3         | 0         |
| <b>DSB 5:</b> Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Olan Yasal Limitin Kurulunun İzni Olmadan Aşılması    | 3         | 0        | 1         | 2         | 3         | 0        | 1         | 2        | 3         | 0         |
| <b>DSB 6:</b> Hasta Hesabına Fatura Edilmeyen Tıbbi Malzemeler Bulunması                          | 1         | 0        | 0         | 1         | 0         | 1        | 1         | 0        | 1         | 0         |
| <b>DSB 7:</b> İhale Yoluyla Temin Edilmesi Gereken Mal veya Hizmetin DT Yöntemiyle Alınması       | 1         | 0        | 0         | 1         | 1         | 0        | 1         | 0        | 1         | 0         |
| <b>DSB 8:</b> Kanunun 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen Alımların Bu Madde Kapsamında Yapılması     | 1         | 0        | 1         | 0         | 1         | 0        | 0         | 1        | 1         | 0         |
| <b>DSB 9:</b> Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                             | 1         | 0        | 1         | 0         | 1         | 0        | 1         | 0        | 1         | 0         |
| <b>DSB 10:</b> Ulusal Bilgi Bankası Kodu Aynı Olan Malzemelerin Farklı Fiyatlardan Temin Edilmesi | 1         | 0        | 0         | 1         | 0         | 1        | 1         | 0        | 1         | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                                     | <b>62</b> | <b>8</b> | <b>50</b> | <b>20</b> | <b>67</b> | <b>3</b> | <b>63</b> | <b>7</b> | <b>54</b> | <b>16</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.15 incelendiğinde 2022 yılı Sayıştay raporlarında üniversitelerin iç kontrol standartları ile ilgili mevcut durumlar incelenmiş, her bir iç kontrol standardına göre değişkenler belirlenmiş ve NVIVO programında kodlanmıştır.

2022 yılında incelenen Sayıştay raporlarına göre Kontrol Ortamı Standardı açısından üniversitelerin yerine getirmesi gereken hususlar incelenerek programda “Yeterli/ Yetersiz” olarak kodlanmıştır. İncelenen 40 üniversite Sayıştay raporuna göre Kontrol Ortamı Standardı “Yeterli” olarak kodlanan 36 üniversitede 62 bulgu kodlandığı tablo 15 de görülmektedir. “Yetersiz” olarak kodlanan 4 üniversitede 8 bulgu kodlanmıştır. Kontrol Ortamı Standardı açısından “Yeterli” olarak kodlanan üniversitelerde tespit edilen bulguların sayısı toplam bulgu sayısının %89 u oranındadır. En fazla yapılan DT ihlalleri 11 bulguyla DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması, 9 bulguyla DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve 8 bulguyla DB 1: DT’ le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP’ a Kaydedilmemesidir.

Risk Değerlendirme Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Olumlu/Olumsuz” şeklinde programda kodlanmıştır. “Olumlu” olarak kodlanan 30 üniversitede 50 bulgu, “Olumsuz” olarak kodlanan 10 üniversitede 20 bulgu tespit edilmiştir. Sayıştay’ın olumlu olarak belirttiği üniversitelerde %71 oranında DT bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri 10 bulguyla DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, 9 bulguyla DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması ve 7 bulguyla DB 5: DT’ in Kısımlara Bölünerek Yapılmasıdır.

Kontrol Faaliyeti Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Risk Yok/Biraz Risk Var” şeklinde programda kodlanmıştır. “Risk Yok” olarak kodlanan 38 üniversitede 67 bulgu, “Biraz Risk Var” olarak kodlanan 2 üniversitede 3 bulgu tespit edilmiştir. Kontrol Faaliyeti Standardı açısından “Risk Yok” olarak belirtilen üniversitelerde %96 oranında DT bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 9: Yapım İşleri ve Hizmet Alımlarında Hak Ediş Raporu Düzenlenmeden Ödeme Yapılmasıdır.

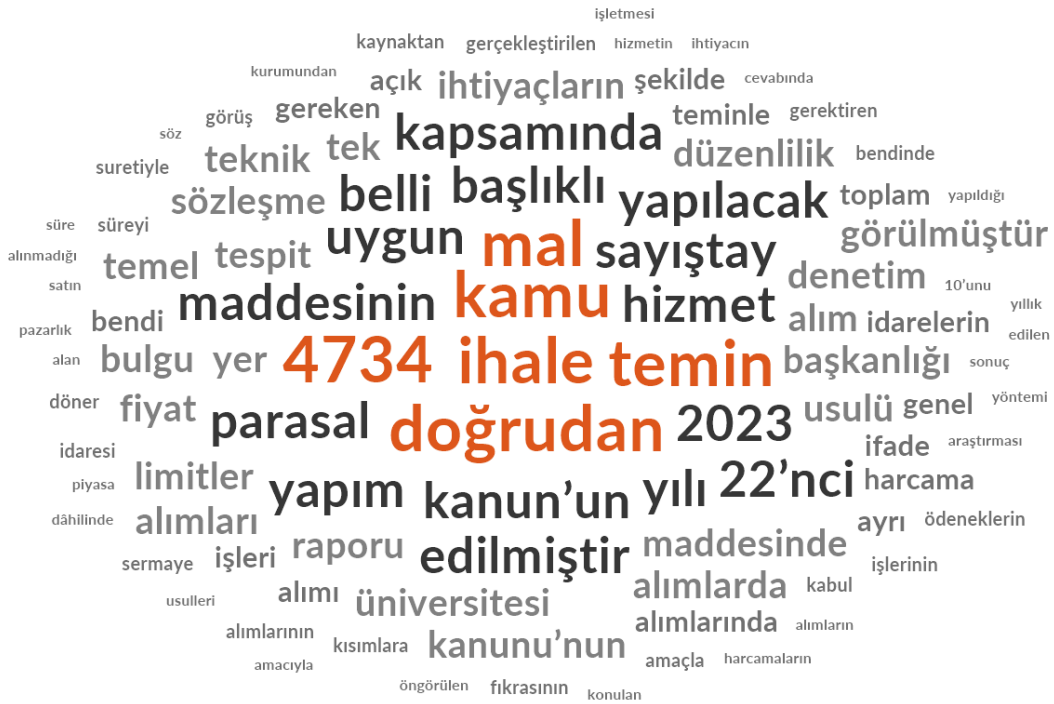
Bilgi ve İletişim Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Uygun/Uygun Değil” şeklinde programda kodlanmıştır. “Uygun” olarak kodlanan 36 üniversitede 63 bulgu, “Uygun Değil” olarak kodlanan 4 üniversitede 7

bulgu tespit edilmiştir. Sayıştay tarafından Bilgi ve İletişim Standardı “Uygun” olarak belirtilen üniversitelerde %90 oranında DT bulgusuna rastlanılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmamasıdır.

İzleme Standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Var/Yok” şeklinde programda kodlanmıştır. “Var” olarak kodlanan 29 üniversitede 54 bulgu, “Yok” olarak kodlanan 11 üniversitede 16 bulgu tespit edilmiştir. İzleme standardı “Var” olarak belirtilen üniversitelerde %77 oranında DT bulgusu tespit edilmiştir. En fazla yapılan DT ihlalleri 9 bulguyla DB 8: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması, 8 bulguyla DB 6: Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve 6 bulguyla DB 1: DT’ le Yapılan Alımların Bazılarının EKAP’ a Kaydedilmemesidir.

#### 6.4. 2023 Yılı Bulguları

2023 yılına ait 112 devlet üniversitesinin Sayıştay raporuna ulaşılmıştır. NVIVO programı aracılığıyla raporların içinde ‘doğrudan temin’ kelimesi yan yana geçen dosyaları bulabilmek için arama yapılmıştır.



Şekil 6.4. 2023 Yılı Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporlarından Elde Edilen Kelime Bulutu

2023 yılında 32 üniversitenin Sayıştay raporunda doğrudan temin kelimelerinin geçtiği tespit edilmiştir. 32 üniversite raporunda tespit edilen doğrudan temin kapsamındaki bulguların kelime bulutu analizi Şekil 6.4'te verilmektedir. Kelime sıklığı analizi yapıldığında 32 üniversite raporunda toplamda 238 kere 'doğrudan temin' kelimesi geçmektedir. Tablo 6.16'da en sık tekrar eden 100 kelime ve sıklık sayıları gösterilmiştir. 2023 yılı Sayıştay raporlarında geçen 'Doğrudan Temin' kelimesinin bağlantılı olduğu diğer kelimelerin küme analizi program aracılığıyla tespit edilerek ekte verilmiştir<sup>3</sup>

**Tablo 6. 16. 2023 Yılı Doğrudan Temin Kelime Sıklık Analizi**

| KELİME     | SIKLIK | KELİME       | SIKLIK | KELİME           | SIKLIK | KELİME       | SIKLIK |
|------------|--------|--------------|--------|------------------|--------|--------------|--------|
| İhale      | 364    | Alım         | 70     | Harcama          | 45     | Hizmetin     | 32     |
| Kamu       | 287    | Raporu       | 70     | Genel            | 44     | Kurumundan   | 32     |
| Doğrudan   | 247    | Usulü        | 68     | İdarelerin       | 43     | Satın        | 32     |
| Temin      | 227    | Üniversitesi | 67     | Toplam           | 42     | Pazarlık     | 31     |
| 4734       | 161    | Denetim      | 62     | Şekilde          | 42     | Piyasa       | 30     |
| Mal        | 136    | Sözleşme     | 62     | Kısımlara        | 41     | Sonuç        | 29     |
| Kanun'un   | 133    | Düzenlilik   | 59     | Süreyi           | 41     | Yöntemi      | 29     |
| Hizmet     | 131    | Tek          | 59     | Döner            | 39     | Öngörülen    | 29     |
| Maddesinin | 121    | Alımlarda    | 57     | Gerçekleştirilen | 39     | Alımların    | 28     |
| Sayıştay   | 120    | Limitler     | 57     | İdaresi          | 39     | Cevabında    | 28     |
| 2023       | 105    | Bulgu        | 56     | Kabul            | 39     | Dâhilinde    | 28     |
| Uygun      | 102    | Fiyat        | 56     | Bendinde         | 38     | Edilen       | 28     |
| Parasal    | 101    | İhtiyaçların | 55     | Gerektiren       | 37     | Harcamaların | 28     |
| Başlıklı   | 92     | Kanunu'nun   | 51     | Sermaye          | 37     | Söz          | 28     |
| Edilmiştir | 90     | Teknik       | 50     | Görüş            | 36     | Usulleri     | 28     |
| Yılı       | 89     | Alımları     | 49     | Alımlarının      | 35     | Yıllık       | 28     |
| Yapım      | 85     | Görölmüştür  | 49     | Amaçla           | 35     | Konulan      | 27     |
| Yapılacak  | 83     | Temel        | 49     | Fıkrasının       | 35     | Yapıldığı    | 27     |
| Belli      | 82     | İfade        | 48     | Kaynaktan        | 35     | Alınmadığı   | 26     |
| 22'nci     | 79     | Teminle      | 48     | Suretiyle        | 35     | Amacıyla     | 26     |
| Kapsamında | 77     | Bendi        | 47     | Ödeneklerin      | 35     | İhtiyacın    | 26     |
| Başkanlığı | 75     | Alımlarında  | 46     | İşlerinin        | 33     | İşletmesi    | 26     |
| Tespit     | 75     | Gereken      | 46     | 10'unu           | 32     | Süre         | 26     |
| Maddesinde | 74     | İşleri       | 46     | Alan             | 32     | Ayrı         | 25     |
| Yer        | 74     | Alımı        | 45     | Araştırması      | 32     | Açık         | 25     |

<sup>3</sup> Küme analiz kelime bulutuyla birlikte NVIVO programında çıkartılmıştır. Küme analiziyle daha büyük verilerde farklı nitel analizler Sayıştay veya araştırmacılar tarafından yapılabilir.

**Tablo 6. 17.** 2023 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Coğrafi Bölgelere Göre Değerlendirilmesi

| 2023 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                    | BÖLGE          |            |                       |                  |                        |                          |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|------------|-----------------------|------------------|------------------------|--------------------------|----------------|
|                                                                                          | Marmara<br>(6) | Ege<br>(3) | İç<br>Anadolu<br>(11) | Karadeniz<br>(6) | Doğu<br>Anadolu<br>(3) | Güneydoğu<br>Anadolu (2) | Akdeniz<br>(1) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                    |                |            |                       |                  |                        |                          |                |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                      | 4              | 2          | 3                     | 1                | 1                      | 0                        | 0              |
| <b>DB 2:</b> Hak Ediş Raporu Düzenlemeden Ödeme Yapılması                                | 0              | 0          | 0                     | 0                | 0                      | 1                        | 0              |
| <b>DB 3:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Karşılanması     | 1              | 0          | 0                     | 0                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DB 4:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                        | 2              | 1          | 3                     | 2                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DB 5:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                  | 1              | 0          | 1                     | 0                | 2                      | 0                        | 0              |
| <b>DB 6:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                             | 3              | 0          | 2                     | 1                | 1                      | 2                        | 0              |
| <b>DB 7:</b> Teknik Şartname Düzenlenmemesi ya da Şartnamede Marka ve Model Belirtilmesi | 0              | 0          | 1                     | 0                | 1                      | 0                        | 0              |
| <b>DB 8:</b> Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                          | 1              | 0          | 0                     | 0                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                      |                |            |                       |                  |                        |                          |                |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                     | 0              | 0          | 2                     | 1                | 0                      | 0                        | 1              |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen                                            | 0              | 1          | 0                     | 1                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DSB 3:</b> DT Yöntemi Kullanılmadan Mal Alımı Yapılması                               | 0              | 0          | 1                     | 0                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DSB 4:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Yapılması       | 0              | 0          | 2                     | 1                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DSB 5:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                       | 0              | 0          | 2                     | 2                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DSB 6:</b> Mevzuatın Öngördüğü Piyasa Fiyat Araştırmalarının Yapılmaması              | 0              | 0          | 1                     | 0                | 0                      | 0                        | 0              |
| <b>DSB 7:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                            | 1              | 0          | 0                     | 0                | 0                      | 1                        | 0              |
| <b>TOPLAM</b>                                                                            | <b>13</b>      | <b>4</b>   | <b>18</b>             | <b>9</b>         | <b>5</b>               | <b>4</b>                 | <b>1</b>       |

\*DT: Doğrudan Temin \*\*DB: Diğer Bulgular \*\*\*DSB: Döner Sermaye Bulguları

2023 Yılında Sayıştay raporlarında “Diğer Bulgular” kategorisinde 8 farklı bulgu; “Döner Sermaye Diğer Bulgular” kategorisinde 7 farklı DT bulgusu olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6.17 incelendiğinde 2023 yılı devlet üniversiteleri Sayıştay raporlarında en fazla DT ihlaline İç Anadolu bölgesinde rastlanmıştır.

İç Anadolu bölgesinde DT ihlaline rastlanan 11 üniversitede 18 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 4: DT’ in Parçalara Bölünerek Yapılmasıdır. İç Anadolu bölgesindeki üniversitelerde yaklaşık %36 oranda DT bulgusu tespit edilmiştir.

Marmara bölgesinde DT ihlaline rastlanan 6 üniversitede 13 bulguya ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlali DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmamasıdır. Marmara bölgesindeki üniversitelerde yaklaşık %24 oranda DT bulgusu tespit edilmiştir.

Karadeniz bölgesinde DT ihlaline rastlanan 6 üniversitede 9 bulgu; Doğu Anadolu da DT ihlaline rastlanan 3 üniversitede 5 bulgu tespit edilmiştir. En az DT DT ihlaline rastlanan üniversiteler Akdeniz bölgesindedir.

Tablo 6.18 incelendiğinde 2000 yılı öncesinde kurulan üniversitelerde DT ihlaliyle ilgili 15 üniversitede 25 bulgu tespit edilmiştir. En fazla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması bulgularına ulaşılmıştır. 2000 yılı sonrası kurulan DT ihlaliyle ilgili 17 üniversitede 29 bulguya ulaşılmıştır. En fazla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, DB 4: DT’ in Parçalara Bölünerek Yapılması ve DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması bulgularına ulaşılmıştır.

**Tablo 6. 18.** 2023 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Üniversitelerin Kuruluş Yılına Göre Değerlendirilmesi

| 2023 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                    | KURULUŞ YILI           |                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------|
|                                                                                          | 2000<br>Öncesi<br>(15) | 2000<br>Sonrası<br>(17) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                    |                        |                         |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                      | 4                      | 7                       |
| <b>DB 2:</b> Hak Ediş Raporu Düzenlemeden Ödeme Yapılması                                | 0                      | 1                       |
| <b>DB 3:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Karşılanması     | 0                      | 1                       |
| <b>DB 4:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                        | 2                      | 6                       |
| <b>DB 5:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                  | 1                      | 3                       |
| <b>DB 6:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                             | 4                      | 5                       |
| <b>DB 7:</b> Teknik Şartname Düzenlenmemesi ya da Şartnamede Marka ve Model Belirtilmesi | 1                      | 1                       |
| <b>DB 8:</b> Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                          | 0                      | 1                       |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                      |                        |                         |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                     | 3                      | 1                       |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen                                            | 2                      | 0                       |
| <b>DSB 3:</b> DT Yöntemi Kullanılmadan Mal Alımı Yapılması                               | 0                      | 1                       |
| <b>DSB 4:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Yapılması       | 3                      | 0                       |
| <b>DSB 5:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                       | 3                      | 1                       |
| <b>DSB 6:</b> Mevzuatın Öngördüğü Piyasa Fiyat Araştırmalarının Yapılmaması              | 0                      | 1                       |
| <b>DSB 7:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                            | 2                      | 0                       |
| <b>TOPLAM</b>                                                                            | <b>25</b>              | <b>29</b>               |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.19, 2023 yılı Sayıştay raporu yayınlanan üniversitelerde tıp fakültesi bulunup bulunmaması durumuna göre dağılımları ve DT ihlalleriyle ilgili bulguları göstermektedir. 23 üniversitede tıp fakültesi bulunurken 11 üniversitede tıp fakültesi bulunmamaktadır.

DT ihlali yapılan ve tıp fakültesi bulunan 23 üniversitede 41 bulgu tespit edilmiştir. Tıp fakültesi bulunan üniversitelerde en fazla rastlanan DT bulguları DB 1: %10 Limitini Geçen

Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, DB 4: DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması ve DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmamasıdır. Tıp fakültesi bulunmayan 9 üniversitede 13 bulgu tespit edilmiştir. En fazla ulaşılan DT bulguları DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmamasıdır.

**Tablo 6. 19. 2023 Yılı Devlet Üniversiteleri Sayıştay Raporlarının Tıp Fakültesi Mevcudiyetlerine Göre Değerlendirilmesi**

| 2023 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                    | TIP FAKÜLTESİ |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------|
|                                                                                          | Var (23)      | Yok (9)   |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                    |               |           |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                      | 8             | 3         |
| <b>DB 2:</b> Hak Ediş Raporu Düzenlemeden Ödeme Yapılması                                | 1             | 0         |
| <b>DB 3:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Karşılanması     | 0             | 1         |
| <b>DB 4:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                        | 6             | 2         |
| <b>DB 5:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                  | 2             | 2         |
| <b>DB 6:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                             | 6             | 3         |
| <b>DB 7:</b> Teknik Şartname Düzenlenmemesi ya da Şartnamede Marka ve Model Belirtilmesi | 1             | 1         |
| <b>DB 8:</b> Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                          | 1             | 0         |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                      |               |           |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                     | 4             | 0         |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen                                            | 2             | 0         |
| <b>DSB 3:</b> DT Yöntemi Kullanılmadan Mal Alımı Yapılması                               | 1             | 0         |
| <b>DSB 4:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Yapılması       | 3             | 0         |
| <b>DSB 5:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                       | 4             | 0         |
| <b>DSB 6:</b> Mevzuatın Öngördüğü Piyasa Fiyat Araştırmalarının Yapılmaması              | 0             | 1         |
| <b>DSB 7:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                            | 2             | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                            | <b>41</b>     | <b>13</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

**Tablo 6. 20.** 2023 Yılı Sayıştay Raporlarında Tespit Edilen DT Bulgularının Üniversitelerin İç Kontrol Standartları Bulgularına Göre Durumu

| 2023 YILI SAYIŞTAY RAPORLARI DOĞRUDAN TEMİN BULGULARI                                    | Kontrol Ortamı |              | Risk Değerlendirme |                    | Kontrol Faaliyeti |             | Bilgi ve İletişim |                 | İç Kontrol Birimi |          |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------|--------------------|--------------------|-------------------|-------------|-------------------|-----------------|-------------------|----------|
|                                                                                          | Yeterli (25)   | Yetersiz (7) | Risk Yok (25)      | Biraz Risk Var (7) | Olumlu (28)       | Olumsuz (3) | Uygun (27)        | Uygun Değil (5) | Var (22)          | Yok (10) |
| <b>DİĞER BULGULAR</b>                                                                    |                |              |                    |                    |                   |             |                   |                 |                   |          |
| <b>DB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                      | 9              | 2            | 11                 | 0                  | 10                | 0           | 10                | 1               | 4                 | 7        |
| <b>DB 2:</b> Hak Ediş Raporu Düzenlemeden Ödeme Yapılması                                | 1              | 0            | 1                  | 0                  | 1                 | 0           | 1                 | 0               | 0                 | 1        |
| <b>DB 3:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Karşılanması     | 1              | 0            | 1                  | 0                  | 1                 | 0           | 0                 | 1               | 0                 | 1        |
| <b>DB 4:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                        | 6              | 2            | 5                  | 3                  | 6                 | 1           | 6                 | 2               | 6                 | 2        |
| <b>DB 5:</b> Piyasa ve Fiyat Araştırmasının Yapılmaması                                  | 3              | 1            | 2                  | 2                  | 4                 | 0           | 3                 | 1               | 3                 | 1        |
| <b>DB 6:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                             | 8              | 1            | 9                  | 0                  | 8                 | 1           | 8                 | 1               | 5                 | 4        |
| <b>DB 7:</b> Teknik Şartname Düzenlenmemesi ya da Şartnamede Marka ve Model Belirtilmesi | 1              | 1            | 0                  | 2                  | 2                 | 0           | 2                 | 0               | 1                 | 1        |
| <b>DB 8:</b> Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması                                          | 1              | 0            | 1                  | 0                  | 0                 | 0           | 1                 | 0               | 0                 | 1        |
| <b>DÖNER SERMAYE DİĞER BULGULAR</b>                                                      |                |              |                    |                    |                   |             |                   |                 |                   |          |
| <b>DSB 1:</b> %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması                     | 3              | 1            | 4                  | 0                  | 2                 | 2           | 2                 | 2               | 4                 | 0        |
| <b>DSB 2:</b> 22 f Maddesi Kapsamına Girmeyen                                            | 1              | 1            | 1                  | 1                  | 1                 | 1           | 1                 | 1               | 2                 | 0        |
| <b>DSB 3:</b> DT Yöntemi Kullanılmadan Mal Alımı Yapılması                               | 1              | 0            | 1                  | 0                  | 1                 | 0           | 1                 | 0               | 1                 | 0        |

**Tablo 6. 20.** Tablonun Devamı

|                                                                                    |           |           |           |          |           |          |           |           |           |           |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| <b>DSB 4:</b> İhale Usulleriyle Karşılanması Gereken İhtiyaçların DT' le Yapılması | 2         | 1         | 3         | 0        | 2         | 1        | 2         | 1         | 3         | 0         |
| <b>DSB 5:</b> DT' in Parçalara Bölünerek Yapılması                                 | 3         | 1         | 4         | 0        | 2         | 2        | 2         | 2         | 3         | 1         |
| <b>DSB 6:</b> Mevzuatın Öngördüğü Piyasa Fiyat Araştırmalarının Yapılmaması        | 0         | 1         | 0         | 1        | 1         | 0        | 1         | 0         | 0         | 1         |
| <b>DSB 7:</b> Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması                      | 1         | 1         | 2         | 0        | 1         | 1        | 2         | 0         | 2         | 0         |
| <b>TOPLAM</b>                                                                      | <b>41</b> | <b>13</b> | <b>45</b> | <b>9</b> | <b>42</b> | <b>9</b> | <b>42</b> | <b>12</b> | <b>34</b> | <b>20</b> |

\*DT: Doğrudan Temin \*\* DB: Diğer Bulgular \*\*\* DSB: Döner Sermaye Bulguları

Tablo 6.20 incelendiğinde 2023 yılı Sayıştay raporlarında üniversitelerin iç kontrol standartları ile ilgili mevcut durumları incelenmiş, her bir iç kontrol standardına göre değişkenler belirlenmiş ve NVIVO programında kodlanmıştır.

2023 yılı incelenen Sayıştay raporlarına göre Kontrol Ortamı Standardı açısından üniversitelerin yerine getirmesi gereken hususlar incelenerek programda “Yeterli/Yetersiz” olarak kodlanmıştır. İncelenen 32 üniversitede Sayıştay raporuna göre “Yeterli” olarak kodlanan 25 üniversitede 41 bulguya ulaşıldığı görülmektedir. “Yetersiz” olarak kodlanan 7 üniversitede 13 bulgu kodlanmıştır. Kontrol ortamı standardı açısından yeterli olarak kodlanan üniversitelerde tespit edilen bulguların sayısı toplam bulgu sayısının yaklaşık %76 sı oranındadır. En fazla yapılan DT ihlalleri 9 bulguyla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve 6 bulguyla DB 4: DT’ in Parçalara Bölünerek Yapılmasıdır.

Risk değerlendirme standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Risk Yok/Biraz Risk Var” şeklinde programda kodlanmıştır. “Risk Yok” olarak kodlanan 25 üniversitede 45 bulgu, “Biraz Risk Var” olarak kodlanan 7 üniversitede 9 bulgu tespit edilmiştir. Sayıştayın “Risk Yok” olarak belirttiği üniversitelerde %83 oranında DT bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla DT ihlalleri 11 bulguyla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, 9 bulguyla DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması ve 5 bulguyla DB 4: DT’ in Parçalara Bölünerek Yapılmasıdır.

Kontrol faaliyeti standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Olumlu/Olumsuz” şeklinde programda kodlanmıştır. “Olumlu” olarak kodlanan 28 üniversitede 42 bulgu, “Olumsuz” olarak kodlanan 3 üniversitede 9 bulgu tespit edilmiştir. Kontrol faaliyeti standardı açısından “Risk Yok” olarak belirtilen üniversitelerde %79 oranında DT bulgusuna ulaşılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri 10 bulguyla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, 8 bulguyla DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması ve 6 bulguyla DB 4: DT’ in Parçalara Bölünerek Yapılmasıdır.

Bilgi ve iletişim standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Uygun/Uygun Değil” şeklinde programda kodlanmıştır. “Uygun” olarak kodlanan 27 üniversitede 42 bulgu, “Uygun Değil” olarak kodlanan 5 üniversitede 12 bulguya rastlanmıştır. Sayıştay tarafından bilgi ve iletişim standardı “Uygun” olarak belirtilen üniversitelerde yaklaşık %78 oranında DT bulgusuna rastlanılmıştır. En fazla yapılan DT ihlalleri 10 bulguyla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması, 8

bulguyla DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmaması ve 6 bulguyla DB 4: DT' in Parçalara Bölünerek Yapılmasıdır.

İzleme standardı açısından üniversiteler için Sayıştay raporlarında belirtilen açıklamalar incelenerek “Var/Yok” şeklinde programda kodlanmıştır. “Var” olarak kodlanan 22 üniversitede 34 bulgu, “Yok” olarak kodlanan 10 üniversitede 20 bulgu tespit edilmiştir. İzleme standardı “Var” olarak belirtilen üniversitelerde %68 oranında DT bulgusu tespit edilmiştir. En fazla yapılan DT ihlalleri 7 bulguyla DB 1: %10 Limitini Geçen Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması ve 4 bulguyla DB 6: Süre Gerektiren İşlerde Sözleşmenin Yapılmamasıdır.



**Tablo 6. 21.** Pandemi Dönemi ve Pandemi Sonrası Dönem Genel Sayısal Veriler

| Genel Sayısal Veriler                                                 | PANDEMİ DÖNEMİ   |                  | PANDEMİ SONRASI DÖNEM |                  |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------|------------------|-----------------------|------------------|
|                                                                       | 2020             | 2021             | 2022                  | 2023             |
| Yayınlanan Devlet Üniversitesi Sayıştay Raporu Sayısı                 | 96               | 98               | 105                   | 112              |
| Doğrudan Temin İhlali Tespit Edilen Üniversite Sayısı                 | 37               | 58               | 40                    | 32               |
| Doğrudan Temin İhlali Tespit Oranları                                 | 0,39             | 0,59             | 0,38                  | 0,29             |
| Raporlarda Geçen Doğrudan Temin Kelime Sıklık Sayısı                  | 481              | 826              | 380                   | 238              |
| Coğrafi Bölge Toplam Doğrudan Temin Bulgu Sayısı                      | 69               | 141              | 75                    | 54               |
| Coğrafi Bölgeye Göre En Çok Doğrudan Temin Bulgu Sayısı               | 16               | 35               | 25                    | 18               |
| Coğrafi Bölgeye Göre Doğrudan Temin Oranları                          | 0,23             | 0,25             | 0,33                  | 0,33             |
| Tıp Fakültesi Mevcudiyetine Göre Doğrudan Temin Bulgu Sayısı          | Var: 61          | Var: 103         | Var: 51               | Var: 41          |
|                                                                       | Yok: 8           | Yok: 38          | Yok: 19               | Yok: 13          |
| Tıp Fakültesi Olan Üniversitelere Göre Doğrudan Temin Oranları        | 0,88             | 0,73             | 0,73                  | 0,76             |
| Tıp Fakültesi Olmayan Üniversitelere Göre Doğrudan Temin Oranları     | 0,12             | 0,27             | 0,27                  | 0,24             |
| Kuruluş Yılına Göre Doğrudan Temin Bulgu Sayısı                       | 2000 Öncesi: 44  | 2000 Öncesi: 95  | 2000 Öncesi: 36       | 2000 Öncesi: 25  |
|                                                                       | 2000 Sonrası: 25 | 2000 Sonrası: 46 | 2000 Sonrası: 34      | 2000 Sonrası: 29 |
| 2000 Yılı Öncesi Kurulan Üniversitelere Göre Doğrudan Temin Oranları  | 0,64             | 0,67             | 0,51                  | 0,46             |
| 2000 Yılı Sonrası Kurulan Üniversitelere Göre Doğrudan Temin Oranları | 0,36             | 0,33             | 0,49                  | 0,54             |
| İç Kontrol Birimi                                                     | Var: 29          | Var: 43          | Var: 29               | Var: 22          |
|                                                                       | Yok: 7           | Yok: 15          | Yok: 11               | Yok: 10          |
| İç Kontrol Birimine Göre Bulgu Sayısı                                 | Var: 57          | Var: 118         | Var: 54               | Var: 34          |
|                                                                       | Yok: 11          | Yok: 23          | Yok: 16               | Yok: 13          |
| İç Kontrol Birimi Olan Üniversitelere Göre Doğrudan Temin Oranları    | 0,84             | 0,84             | 0,77                  | 0,72             |
| İç Kontrol Birimi Olmayan Üniversitelere Göre Doğrudan Temin Oranları | 0,16             | 0,16             | 0,23                  | 0,28             |

Sayıştay Başkanlığı'nın ana sayfasından indirilen son 4 yılın devlet üniversitesi Sayıştay raporları “Pandemi Dönemi” ve “Pandemi Sonrası Dönem” Olarak ikiye ayrılmıştır.

2020 yılında ulaşılan 96 Sayıştay raporunun %39' unda doğrudan temin ihlaline rastlanmıştır. Doğrudan temin ihlaline rastlanan raporlarda toplamda 481 kere “doğrudan temin” kelimesi geçmektedir. Raporlar coğrafi bölge bazında incelendiğinde toplam 69 doğrudan temin bulgusuna ulaşılmıştır. En çok doğrudan temin ihlaline ulaşılan bölgedeki bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %23'üdür. Tıp fakültesi mevcudiyetine göre incelendiğinde tıp fakültesi bulunan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %88'ini oluşturmaktadır. Tıp fakültesi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %12'sini oluşturmaktadır. Kuruluş yılına göre incelendiğinde 2000 yılı öncesi kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısının toplam bulgu sayısına oranı %64'tür. 2000 yılı sonrası kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısının toplam bulgu sayısına oranı %36'dır. 2020 yılı iç kontrol birimi açısından incelendiğinde 29 üniversitede iç kontrol birimi bulunurken 7 üniversitede iç kontrol birimi bulunmamaktadır. İç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısının toplam bulgu sayısına oranı %84 oranındadır. İç kontrol birimi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısının toplam bulgu sayısına oranı ise %16'dır.

2021 yılında ulaşılan 98 Sayıştay raporunun %59'unda doğrudan temin ihlaline rastlanmıştır. Doğrudan temin ihlaline rastlanan raporlarda toplamda 826 kere “doğrudan temin” kelimesi geçmektedir. Raporlar coğrafi bölgeye göre incelendiğinde 2021 yılında 141 bulguya rastlanmıştır. En fazla doğrudan temin ihlaline ulaşılan bölgedeki bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %25'dir. Tıp fakültesi mevcudiyetine göre incelendiğinde tıp fakültesi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %73'üdür. Tıp fakültesi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %27'sini oluşturmaktadır. 2000 yılı öncesi kurulan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %67'sidir. 2000 yılı sonrası kurulan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %33'üdür. 2021 yılı iç kontrol birimi açısından incelendiğinde 43 üniversitede iç kontrol birimi bulunurken 15 üniversitede iç kontrol birimi bulunmamaktadır. İç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %84'ünü oluşturmaktadır. İç kontrol birimi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulguları toplam bulgu sayısının %16'sını oluşturmaktadır.

2022 yılında ulaşılan 105 Sayıştay raporunun %38'inde doğrudan temin ihlaline rastlanmıştır. Doğrudan temin ihlaline rastlanan raporlarda toplamda 380 kere “doğrudan

temin” kelimesi geçmektedir. Raporlar coğrafi bölgeye göre incelendiğinde toplam 75 doğrudan temin bulgusuna ulaşılmıştır. En çok doğrudan temin ihlaline ulaşılan bölgedeki bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %33’üdür. Tıp fakültesi mevcudiyetine göre incelendiğinde tıp fakültesi bulunan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %73’ünü oluşturmaktadır. Tıp fakültesi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %27’sidir. Üniversitelerin kuruluş yılına göre incelendiğinde 2000 yılı öncesi kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %51’ini oluşturmaktadır. 2000 yılı sonrası kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %49’udur. 2022 yılı üniversitelerde iç kontrol birimi bulunup bulunmaması açısından incelendiğinde 29 üniversitede iç kontrol birimi bulunurken 11 üniversitede iç kontrol birimi bulunmamaktadır. İç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %77’sidir. İç kontrol birimi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %23’ünü oluşturmaktadır.

2023 yılında ulaşılan 112 Sayıştay raporunun %29’unda doğrudan temin ihlaline rastlanmıştır. Doğrudan temin ihlaline rastlanan raporlarda toplamda 238 kere “doğrudan temin” kelimesi geçmektedir. Raporlar coğrafi bölgeye göre incelendiğinde toplam 54 doğrudan temin bulgusuna ulaşılmıştır. En çok doğrudan temin ihlaline ulaşılan bölgedeki bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %33’üdür. Tıp fakültesi mevcudiyetine göre incelendiğinde tıp fakültesi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %76’sıdır. Tıp fakültesi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %24’üdür. Kuruluş yılına göre incelendiğinde 2000 yılı öncesi kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %46’sını oluşturmaktadır. 2000 yılı sonrası kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %54’ünü oluşturmaktadır. 2023 yılı üniversitelerde iç kontrol birimi bulunup bulunmamasına göre incelendiğinde 22 üniversitede iç kontrol birimi bulunurken 10 üniversitede iç kontrol birimi bulunmamaktadır. İç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %78’idir. İç kontrol birimi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı toplam bulgu sayısının %22’sini oluşturmaktadır.

Tablo 6.21’ de “Pandemi Dönemi” incelendiğinde iki yılda da birbirine yakın sayıda Sayıştay raporuna ulaşılmıştır. Fakat 2020 yılında 37 üniversitede doğrudan temin ihlaline rastlanırken 2021 yılında 58 üniversitede doğrudan temin ihlaline rastlanmıştır. Coğrafi bölge, tıp fakültesi mevcudiyetleri, üniversitelerin kuruluş yılları ve iç kontrol birimi varlığına göre

ulaşılan bulguların geneline bakıldığında 2021 yılında ulaşılan bulgular 2020 yılında ulaşılan bulguların neredeyse iki katını göstermektedir.

“Pandemi Sonrası Dönem” de ulaşılan Sayıştay raporu sayısı artış göstermiştir fakat ulaşılan doğrudan temin ihlallerinde azalış yaşanmıştır. Coğrafi bölge, tıp fakóltesi mevcudiyeti, üniversitelerin kuruluş yılı ve iç kontrol birimi varlığına göre ulaşılan bulgular incelendiğinde doğrudan temin oranları birbirine çok yakındır. Ulaşılan bulgular rakamsal olarak incelendiğinde 2023 yılında 2022’ye göre azalış görölmektedir.

Pandemi Dönemi ve Pandemi Sonrası Dönem genel olarak incelendiğinde, tıp fakóltesi ve iç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısı, tıp fakóltesi ve iç kontrol birimi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgu sayısından fazladır. Üniversitelerin kuruluş yılına bakıldığında 2020, 2021 ve 2022 yılında incelenen raporlara göre 2000 yılı öncesinde kurulan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulguları 2000 yılı sonrasında kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgulardan daha fazladır. 2023 yılına bakıldığında 2000 yılı sonrası kurulan üniversitelerde ulaşılan bulguların 2000 yılı öncesi kurulan üniversitelerde ulaşılan bulgulardan fazla olduğu görölmektedir. Ayrıca iç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan bulgular, iç kontrol birimi bulunmayan üniversitelerde ulaşılan bulgulardan daha fazladır. Bu durum iç kontrol birimlerinin etkin çalışmadığını göstermektedir.

## 7. TARTIşMA

Sayıştay raporlarıyla ilgili yapılan çalışmalar oldukça azdır. Yapılan çalışmalara bakıldığında genellikle Sayıştay’ın raporlara verdiği görüşler ve INTOSAI de belirtilen standartlara uygunluğu araştırılmaktadır. Sonuç olarak Sayıştay’ın denetimlerini INTOSAI’ ye uygun olarak yapmadığı ve raporlara aynı tip görüşlerin verildiği görölmektedir.

Atuğ ve Taytak 2018 yılında yayınladıkları makalede bir devlet üniversitesinin X biriminin bir yıllık doğrudan temin alımlarını incelemişlerdir. Birim tarafından gerçekleştirilen 21 doğrudan temin alımını değerlendirmiş ve birçok yönden alıma konu işleri kolaylaştırdığı fakat etkin denetlenmediği için kanuna aykırı davranış riskini arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada Türkiye geneli devlet üniversitelerinin 4 yıllık Sayıştay raporları doğrudan temin maddesi kapsamında incelenmiştir.

Bat ve Erol Fidan 2021 yılında İçişleri Bakanlığı’na bağlı bir kurumun 2014-2018 yılları arasında Kamu İhale Kanunu’nun 22/d maddesi kapsamında yapılan alımlarda hata ve hileleri tespit etmek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Kurumun doğrudan temin yöntemiyle yaptığı 659 alımı incelemiş ve 2 vaka hariç tüm alımların yönteme uygun gerçekleştirildiğini tespit

etmişlerdir. Bat ve Erol Fidan'ın çalışmasında kamu kurum tarafından incelenmesine izin verilen bilgilerde doğrudan teminle ilgili hata ve hileler incelenirken bu tez çalışmasında Sayıştay'ın devlet üniversiteleri raporlarında belirttiği doğrudan temin bulguları belirlenen değişkenlere göre analiz edilmiştir.

Genç, Özen ve Yanık 2023 yılında Karadeniz bölgesinde bulunan 18 devlet üniversitesinin 2016-2020 yılları arasındaki 5 yıllık Sayıştay raporlarını incelemişlerdir. İnceledikleri raporlardan elde ettikleri bulguları raporlarda yer alan gruplandırmaya göre sınıflandırmışlardır. Çalışma sonucunda mali tabloların hazırlanması ve raporlanmasında hatalı işlemler yapıldığı, Sayıştay'ın raporlarda genellikle olumlu görüş ve açıklama paragraflı olumlu görüş verdiğini tespit etmişlerdir. Genç, Özen ve Yanık'ın çalışmalarında tek bir bölgenin Sayıştay raporlarını incelerken bu tez çalışmasında Türkiye genelindeki devlet üniversiteleri Sayıştay raporları incelenmiştir.

## **8. SONUÇ VE ÖNERİLER**

Anayasanın 160. maddesinde Sayıştay, kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumlarının tüm gelir, gider ve mallarını TBMM adına denetlemek, bu kurumların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak, inceleme ve denetleme görevini yapmakla yükümlüdür. 2010 yılında yürürlüğe giren 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na göre Sayıştay düzenlilik ve performans denetimi olarak iki tür denetim gerçekleştirmektedir. Düzenlilik denetimi yıllık olarak yapılmakta, mali ve uygunluk denetimi olarak gerçekleştirilmektedir. Üniversiteler, kamu kapsamında yer alan özel bütçeli idareler olduğundan mali yönetim ve kontrolünün kamu gücü tarafından da kontrol edilmesi gereklidir. Bu yüzden üniversitelerin mali yönetim ve kontrolleri 5018 sayılı KMYKK gereğince Sayıştay tarafından yerine getirilmektedir. Bu bağlamda, Sayıştay denetiminin iki temel amacı ön plana çıkmaktadır: Birincisi, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğunun sağlanması amacıyla mali denetimin gerçekleştirilmesi; ikincisi ise kamu kaynaklarının kanun ve ilgili hukuki düzenlemelere uygun olarak etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının performans denetimi kapsamında değerlendirilmesidir. Dolayısıyla, Sayıştay denetimi hem hesap verebilirlik mekanizmasının sağlanmasında hem de kamu kaynaklarının optimal kullanımının teşvik edilmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Kamu ve özel idarelerde gerçekleştirilecek ihalelere ilişkin usul ve esaslar 4734 sayılı KİK' nda düzenlenmiştir. Kanunun 18. maddesinde, idarelerin mal, hizmet veya yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak ihale usulleri (açık ihale, belli istekliler arası ihale ve pazarlık usulü);

22. maddesinde kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilecek harcama yöntemi olan doğrudan temin açıklanmıştır. Doğrudan temin, ihtiyaçların idare tarafından davet edilen firmalarla, teknik şartların ve fiyatın görüşülerek, doğrudan temin edildiği alım yöntemidir.

Bu çalışmada devlet üniversitelerinin 2020-2023 yılları arasında yayınlanmış Sayıştay raporlarında tespit edilen bulguların 4734 sayılı kanunun “doğrudan temin” maddesi kapsamında değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Doğrudan temin yönteminin tercih edilmesinin nedeni ihale usullerine göre daha kolay bir yöntem olmasıdır. Doğrudan temin yöntemi ile mal ve hizmet alımı yapılırken kanunda belirtilen şartlar ihlal edildiği görülmektedir. Raporlar incelendiğinde doğrudan temin ihlaliyle ilgili bulgular daha fazladır. Bu nedenle çalışmada doğrudan temin yöntemi tercih edilmiştir.

Literatür incelendiğinde Sayıştay raporlarıyla ilgili çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Yapılan yayınlar yetersiz olduğu için tarama yapılamamış ve istatistiki veriler sunulamamıştır. Bu çalışmada nitel veri analizlerinde tercih edilen NVIVO programı kullanılarak Sayıştay raporları analiz edilmiş ve istatistiki veriler oluşturularak çalışmanın özgün yönleri ortaya çıkarılmıştır. 4 yıllık Sayıştay raporlarının incelenmesinde öncelikli amaç 2020-2021 yılları “Pandemi Dönemi” 2022-2023 yılları “Pandemi Sonrası Dönem” olarak doğrudan temin bulgularını karşılaştırmaktır. Çalışmada ayrıca üniversitelerin bulundukları bölge, kuruluş yılı, tıp fakültesi ve iç kontrol birimi olup olmaması değişkenleri açısından yıllar itibarıyla üniversite raporlarındaki farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır.

İncelenen üniversitelerin Sayıştay raporlarında belirtilen iç kontrol birimi sahiplik özelliklerine göre değerlendirildiğinde 2020 yılında yirmi dokuz üniversitenin iç kontrol birimi sahibi olduğu, yedi üniversitenin ise iç kontrol birimi oluşturmadıkları tespit edilmiştir. İç kontrol birimi oluşturmuş olan üniversitelerde Sayıştay tarafından belirtilen doğrudan temin bulgu sayısının toplam bulgu sayısına oranının %84 olduğu hesaplanmıştır. 2021 yılı raporlarında ise iç kontrol birimi sahibi olan kırk üç üniversite görülmekle birlikte on beş üniversitede iç kontrol birimi olmadığı tespit edilmiş olup, iç kontrol birimi olan üniversitelerde Sayıştay tarafından tespit edilen doğrudan temin bulgu sayısının toplam bulgu sayısının %84’ünü oluşturduğu hesaplanmıştır. Sonuç olarak pandemi dönemi olarak adlandırabileceğimiz 2020 ve 2021 dönemleri raporlarında iç kontrol birimi olan üniversitelerde eşit sayıda ve neredeyse incelenen üniversitelerin dörtte beşinden fazlasında ihlal bulgusu tespit edildiği görülmektedir. 2022 yılı Sayıştay raporlarında ise iç kontrol birimi olan yirmi dokuz, olmayan on bir üniversite doğrudan temin bulguları açısından incelenmiş, iç kontrol birimi olan üniversitelerde tespit edilen doğrudan temin bulgu sayısı toplam bulgu

sayısının %77'sini oluşturduğu görülmüştür. 2023 yılı Sayıştay raporlarında iç kontrol birimi olan yirmi iki üniversite ve olmayan on adet üniversite olduğu tespit edilmiştir. İç kontrol birimi bulunan üniversitelerde ulaşılan doğrudan temin bulgu sayısının toplam bulgu sayısının %78'ini oluşturduğu hesaplanmıştır. Sonuç olarak pandemi sonrası dönem olarak adlandıracağımız 2022 ve 2023 dönemleri raporlarında iç kontrol birimi oluşturulmuş olan üniversitelerin pandemi dönemine kıyasla sayısında artış olduğu ve tespit edilen doğrudan temin ihlali bulgu sayısında azalma olduğu söylenebilir.

Yapılan analizler sonucunda döner sermayesi olan üniversitelerde ulaşılan bulgu oranı döner sermayesi olmayan üniversitelere göre daha fazladır. Pandemi Döneminde en fazla tespit edilen bulgular “Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Bilgilerin EKAP’ a Kaydedilmemesi” ve “Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması”dır. ‘Pandemi Sonrası Dönem’ de en fazla tespit edilen bulgular ise “Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım İçin Kuruldan İzin Alınmaması” ve “Belli Bir Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması”dır.

Dönemler karşılaştırıldığında ‘Pandemi Dönemi’nde ‘Pandemi Sonrası Dönem’e göre daha fazla bulguya rastlanılmıştır. Pandemi döneminde daha rahat bir ortamın olması, doğrudan teminle alımlar yapılırken harcama yetkililerinin görevlerini yeterince yerine getirememesi daha fazla ihlalin yapıldığını göstermektedir.

Çalışmada değinilmesi gereken bir önemli nokta da EKAP’ tır. Tespit edilen bulgulara bakıldığında en fazla ihlalin, ihaleyle ilgili kanunda belirtilen bilgilerin üniversitelerce EKAP’ a kaydedilmemesinden kaynaklandığı görülmektedir. Kamu ihalelerinde yolsuzluğun önlenmesi amacıyla 2010 yılında EKAP sisteminin altyapısı oluşturulmuştur. Ancak kuruluş aşamasına geçilse de sisteme tüm kanun maddelerini yüklemek zaman almış ve ülkede ekonomik, siyasal ve sağlıkla ilgili yaşanan sıkıntılar EKAP sisteminin ilerleme sürecini yavaşlatmıştır. Özellikle doğrudan temin kısmı bu süreçte atıl pozisyonda bırakılmış temel ihale yöntemlerinin üzerinde daha fazla durulmuştur.

Ülkemizde Sayıştay’ın üniversiteler bünyesinde gerçekleştirdiği denetimlerle ilgili çalışmaların sayısı oldukça azdır. Bu çalışmada devlet üniversiteleri Sayıştay raporları 4734 sayılı kanunun doğrudan temin maddesi kapsamında elde edilen bulguların analiz edilerek literatüre katkı sağlanması hedeflenmiştir. Konuyla ilgili bölge bazında yeni araştırmalar yapılabilir. Doğrudan teminin farklı maddeleri kapsamında analizler yapılabilir. Kanunda

belirtilen temel ihale yöntemleri kullanılarak farklı çalışmalar türetilbilir. EKAP sistemindeki sorunlar araştırılarak yeni çalışmaların araştırmacılar tarafından yapılması önerilmektedir.



## KAYNAKÇA

- 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu, Resmi Gazete (24648, 21 Ocak 2002)
- 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Resmi Gazete (25326, 24 Aralık 2003)
- 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu, Resmi Gazete (27790, 3 Aralık 2010)
- Achoanya Ayam, J. R.** (2015). An analysis of revenue cycle internal controls in Ghanaian universities. *Case Studies in Business and Management*, 2(2).
- Akpınar, N.** (2019). 4734 sayılı kamu ihale kanununda öngörülen kamu ihale usulleri (5812 sayılı kanun değişikliği ile genel bir inceleme). *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 38(2), 132-154.
- Altay, A. & Özer, R. E.** (2024). Düzenlilik denetimine geçişin Sayıştay denetimine etkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(3), 1851-1865.
- Altunay, M. A.** (2020). Devlet üniversitelerinin performans denetim sonuçlarında raporlanan bulguların analizi. *Maliye Araştırmaları 3, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul*
- Atabay, E. & Dinç, E.** (2019). Türkiye denetim standartlarında adı geçen denetim türlerinin genel yapı açısından karşılaştırılması. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, (57) : 19-36.
- Atila, S. & Kıymık, H.** (2023). Sayıştay denetim raporları bağlamında yükseköğretim kurumlarında muhasebe uygulamalarının genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uyum düzeyinin araştırılması. *Sayıştay Dergisi*, 34(131), 637-667.
- Atila, S.** (2023). *Yükseköğretim Kurumlarında Muhasebe Uygulamalarının Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine Uyum Düzeyi: Sayıştay Denetim Raporları Üzerine Bir Araştırma.* (Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Atuğ, M. & Taytak, M.** (2018). Kamu satın alımları kapsamında doğrudan temin uygulamalarının değerlendirilmesi ve bir vaka analizi. *Sayıştay Dergisi*, 110, 91-123.
- Balcı, N.** (2017). Financial performance analysis with topsis technique: a case study of public university hospitals in Turkey. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 155-176.
- Balyemez, A. S.** (2018). Sayıştay performans denetimlerinin uygulama ve sonuçları üzerine bir tartışma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 276-311.
- Çakalı, K. R. & Baloğlu, G.** (2023). Muhasebe hataları: Sayıştay denetim raporları üzerinden il belediyelerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 69, 229-252.

- Demirbaş, M.** (2022). T.C. Sayıştay denetim bulguları doğrultusunda denetim (düzenlilik) raporlarının içerik açısından incelenmesi: 2013–2018 devlet üniversiteleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(2), 257-269.
- Demirbaş, T. & Engin, R.** (2017). Accountability through the annual reports of state universities in Turkey. *U.U. International Journal of Social Inquiry*, 10(2), 59-92.
- Draguşin, P. C., Domnişoru, S. & Mihai, M.** (2016). Empirical research concerning the impact of the public internal audit on the accounting system and its reliability in Romanian universities. *Studies in Business and Economics*, 11(3).
- Erol Fidan, M. & Bat, B.** (2021). Doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda olası hata ve hile riskleri: bir kamu kurumu örneği. *Journal of Yasar University*, 16(60), 192-214.
- Genç, M., Yanık, A. & Özen, M.** (2023). Üniversitelerin denetim raporlarında yer alan bulguların analizi: Karadeniz bölgesi örneği. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 26-36.
- Güley, A. Ö., & Bozdemir, E.** (2024). Sağlık bakanlığı döner sermaye işletmelerine ait Sayıştay denetim raporlarında yer alan muhasebe bulgularının incelenmesi. *Denetişim*(30), 172-187.
- Irvine, H. & Ryan, C.** (2019). The financial health of Australian universities: policy implications in a changing environment. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 32(5), 1500-1531.
- İnce, M.** (2022). *Kamu yönetiminde denetim ve hesap verebilirlik*. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Kaçer, F.** (2019). Kamu mali yönetiminde değişim ve Sayıştay'ın performans denetimi yetkisinin gelişimi. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 29-47.
- Kamu İhale Kurumu** (2025). *Kamu Alımları İzleme Raporları* [Erişim: 19.12.2024] [https://ihale.gov.tr/kamu\\_alimlari\\_izleme\\_raporlari-45-1.html](https://ihale.gov.tr/kamu_alimlari_izleme_raporlari-45-1.html)
- Küçükaycan, D. & Aydeniz, Ş.** (2019). *Denetimde Seçme Konular 6: İç Denetim İç Kontrol Sektörel Uygulamalar*, Gazi Kitabevi, Ankara
- Ojera, P. & Odoyo, C. O.** (2020). Current state of sustainability reporting: a case of public universities in western Kenya. *European Journal of Business and Management Research*, 5(2).
- Önder, M. & Meydanlı, M. A.** (2019). TBMM'nin denetim aracı olarak Sayıştayın rolü: 6085 sayılı Sayıştay kanunu sonrası değişiklikler ve etkisi. *Amme İdaresi Dergisi*, 52(3), 123-154.

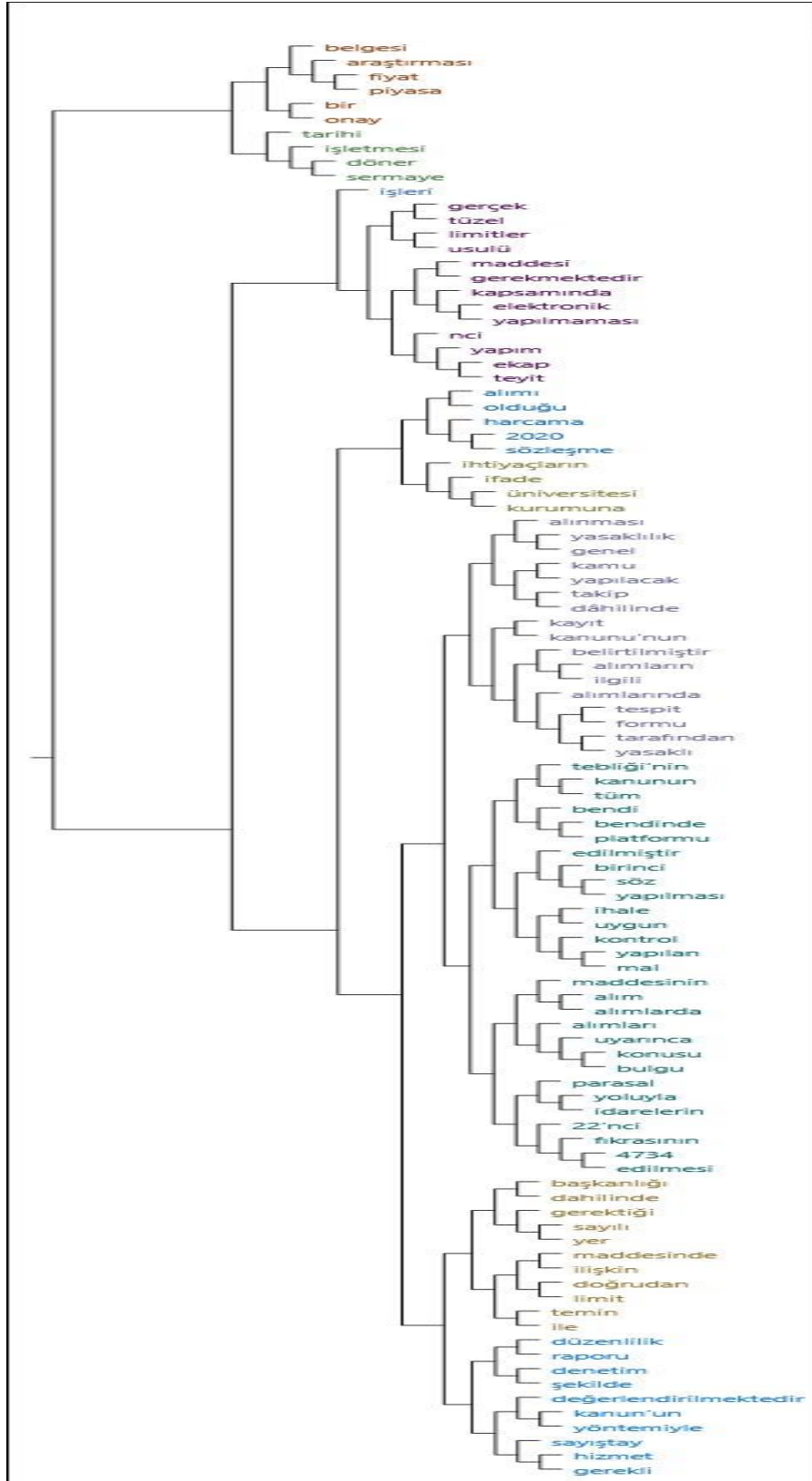
- Öz, M.** (2015). *Üniversitelerde İç Denetimin Etkinliğinin Arttırılmasına Yönelik Bir Alan Araştırması*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Raga, R. A., Shurman, H. & Sari, P. Y.** (2020). The role internal supervision unit auditor and organizational commitments toward good university governance in public service agency state universities. *Jurnal Organisasi dan Manajemen* 16(1) 2020, 47-58.
- Sabuncu, B.** (2017). İşletmelerde iç denetim ve iç kontrol ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18(2), 161-174.
- Sayıştay Denetçileri Derneği (SAYDER)**, (2025). *Sayıştay Denetçileri Derneğinin Tarihçesi* [Erişim: 06.02.2025] <https://www.sayider.org.tr/sayistayin-tarihcesi/>
- Sofyani, H., Saleh, Z. & Haslida, A. H.** (2023). Internal control implementation and quality of higher education institutions: a moderation effect testing. *Asian Journal of Accounting Research*, 8(4), 425-435.
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB)**, (2025). *Kamuda İç Kontrol* [Erişim: 15.07.2025] <https://www.hmb.gov.tr/kamuda-ic-kontrol>
- T.C. Sayıştay Başkanlığı** (2025). *Raporlar* [Erişim: 26.11.2024] <https://www.sayistay.gov.tr/reports>
- Türkoğlu, S. & Yeşilçelebi, G.** (2024). Covid-19 pandemi sürecinin iç denetim uygulamalarına etkileri: üniversiteler üzerine nitel bir araştırma. *Mali Hukuk Dergisi*, 230.
- Wadesango, N. & Mhaka, C.** (2017). The effectiveness of enterprise risk management and internal audit function on quality of financial reporting in universities. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 9(4), 230-241.
- Yan, H.** (2025). Internal audit structure and risk management: evidence from public US universities. *International Journal of Auditing*, 1-21.
- Yılancı, M., Yıldız, B. & Kiracı, M.** (2012). *Muhasebe denetimi*. Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Yıldırım, V.** (2019). *Üniversitelerde İç Kontrol Sistemi Ve İç Denetim Fonksiyonunun Değerlendirilmesi: Bir Üniversitesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

**Yıldız, S., Topal, M. H., Yıldız, E., & Tosunoğlu, B.** (2018). Firmaların e-devlet hizmetleri kullanımını etkileyen faktörler: EKAP üzerine bir uygulama. *The Journal of International Scientific Researches*, 3(1), 11-28.

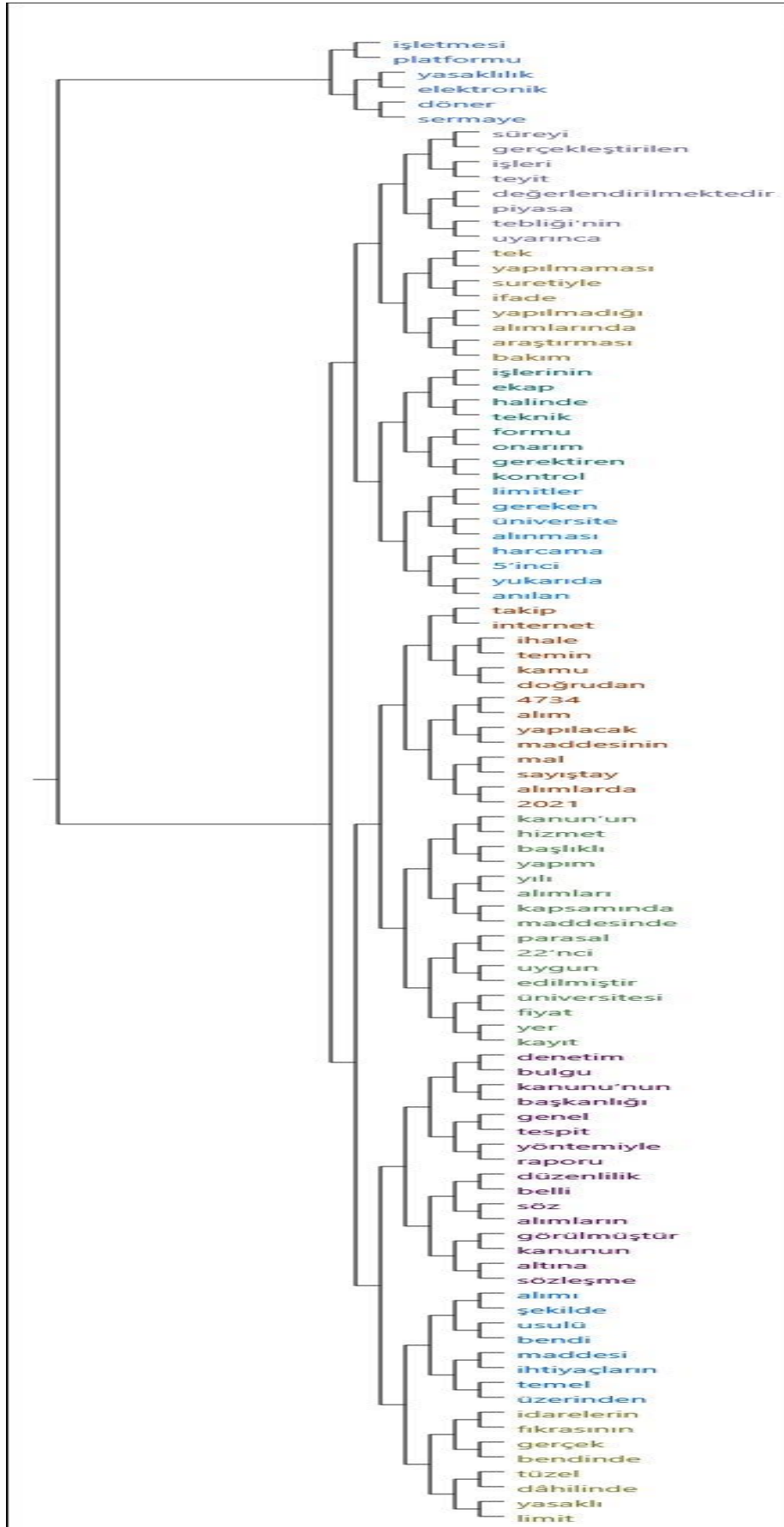


## EKLER

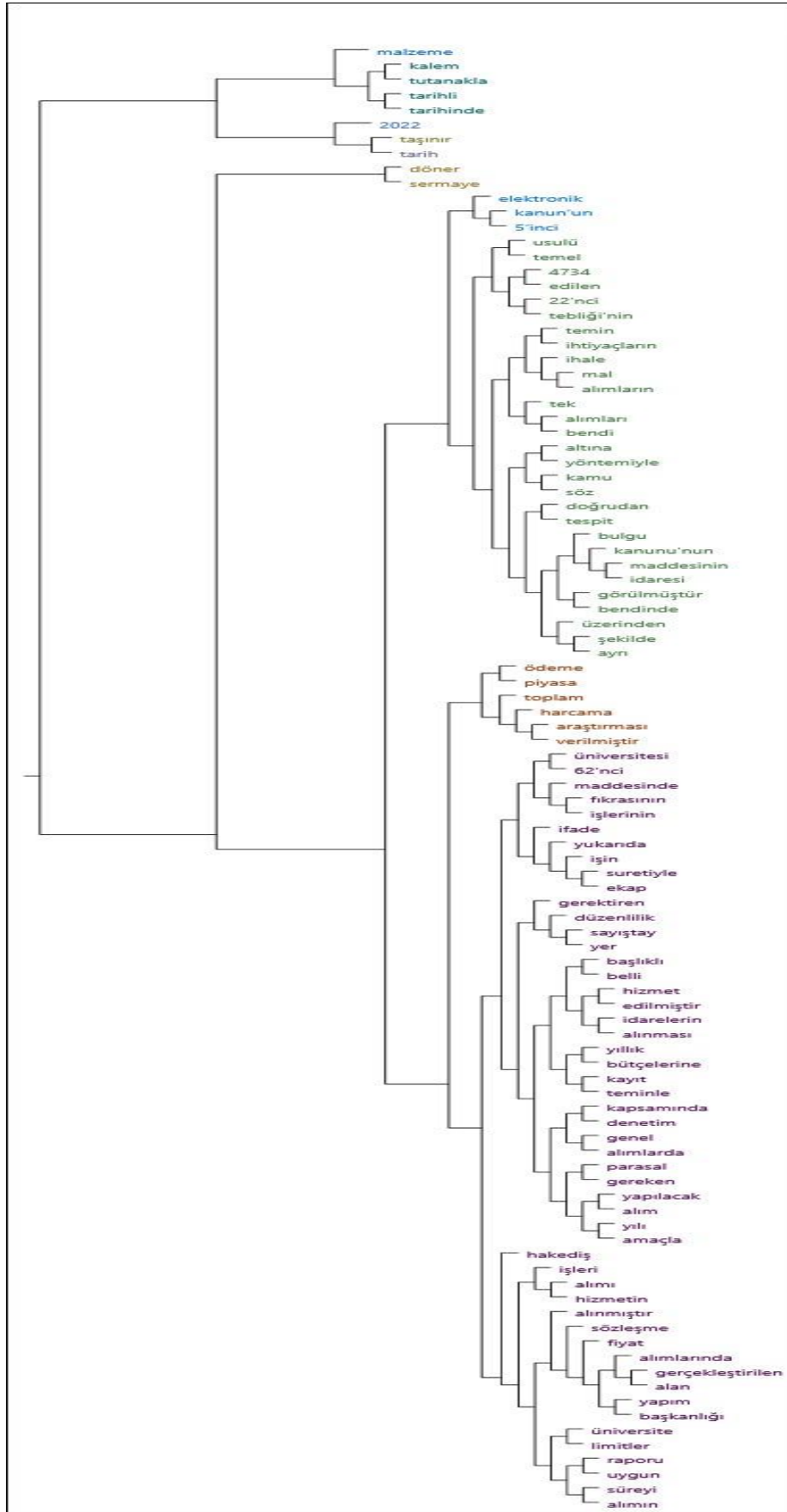
### 2020 Yılı Küme Analizi



## 2021 Yılı Küme Analizi



## 2022 Yılı Küme Analizi



## 2023 Yılı Küme Analizi

